

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΓΙΑ

η.μ.σ.

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

**Ανάλυση Προϋπολογισμού και Απολογισμού των Ο.Τ.Α. με τη
Χρήση Χρηματοοικονομικών Δεικτών - Μελέτη Περίπτωσης
Δήμος Κορδελιού - Ευόσμου**

Αλεξούδη Μαριάνθη

Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2017

Department of Political Studies and International Relations -University of Peloponnese

Department of Economics - Democritus University of Thrace

Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki

Department of Business Administration - University of Piraeus

**Interuniversity Interdepartmental
Master Program in
«Local and Regional Government and Development»**

**Analysis of Budget and Report of Local Authorities by Using
Financial Ratios - Case Study Municipality of
Kordelio - Evosmos**

Alexoudi Marianthi

Corinth, September 2017

Ανάλυση Προϋπολογισμού και Απολογισμού των Ο.Τ.Α. με τη Χρήση Χρηματοοικονομικών Δεικτών - Μελέτη Περίπτωσης Δήμος Κορδελιού - Ευόσμου

Σημαντικοί Όροι: Χρηματοοικονομική Ανάλυση, Αριθμοδείκτες, Προϋπολογισμός, Απολογισμός, Δήμοι.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο Προϋπολογισμός και ο Απολογισμός παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, γιατί αποτελούν στρατηγικά εργαλεία τα οποία συμβάλλουν στην ορθή λειτουργία του οργανισμού. Επίσης, αποτελούν ένα σημαντικό τμήμα της λογιστικής και των διαδικασιών προγραμματισμού κάθε οργανισμού. Η χρηματοοικονομική ανάλυση των οικονομικών στοιχείων τους μπορεί να βοηθήσει στην καλύτερη κατανόηση και διοίκηση των Ο.Τ.Α. Η οικονομική ανάλυση με την χρήση δεικτών αποτελεί εργαλείο κυρίως των ιδιωτικών επιχειρήσεων. Σήμερα όμως επιβάλλεται η χρήση τους και από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στην δύσκολη οικονομική συγκυρία. Παρά τη σημαντικότητα των δεικτών, δεν έχουν διενεργηθεί αρκετές έρευνες αναφορικά με το συγκεκριμένο θέμα. Για αυτό το λόγο, σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η παρουσίαση της οικονομικής διαχείρισης των Ο.Τ.Α. με τη χρήση δεικτών, με την παράθεση της μελέτης περίπτωσης του Δήμου Κορδελιού – Ευόσμου. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι παρά την καλή οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο Δήμος Κορδελιού – Ευόσμου, χρήζει βελτίωσης ο σχεδιασμός του Προϋπολογισμού του Δήμου, έτσι ώστε να μπορεί να ανταποκρίνεται και να προσεγγίζει τα πραγματικά οικονομικά μεγέθη.

Analysis of Budget and Report of Local Authorities by Using Financial Ratios - Case Study Municipality of Kordelio - Evosmos

Keywords: Financial Analysis, Ratios, Budget, Report, Municipalities.

ABSTRACT

The Budget and the Report are of particular interest because they are strategic tools that contribute to the proper functioning of the organization. They are also an important part of the organization's accounting and programming procedures. The financial analysis of their financial data can help in better understanding and management of the Local Authorities. Economic analysis with the use of indicators is a tool mainly for private companies. Today, however, they must also be used by Local Authorities to cope with the difficult economic conditions. Despite the importance of the indicators, there has not been enough research on this issue. For this reason, the aim of this diploma thesis is to present the financial management of Local Authorities, using the indicators, with the case study of the Municipality of Kordelio - Evosmos. The results of the survey showed that despite the good economic situation in which the Municipality of Kordelio - Evosmos is located, it is necessary to improve the planning of the Municipality's Budget so that it can respond to and approach the real economic figures.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
ABSTRACT	2
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	3
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	5
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : Εισαγωγή – Επισκόπηση Ερευνών	7
1.1 Εισαγωγή.....	7
1.2 Ο Σκοπός.....	8
1.3 Η Μεθοδολογία.....	8
1.4 Η Διάρθρωση της Εργασίας.....	8
1.5 Επισκόπηση Ερευνών για τους Ο.Τ.Α.	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : Θεωρητική Προσέγγιση	13
2.1 Οι Ο.Τ.Α.....	13
2.2 Το Δημόσιο Λογιστικό.....	14
2.3 Οι Οικονομικές Καταστάσεις.....	15
2.4 Ο Προϋπολογισμός των Ο.Τ.Α	15
2.4.1 Η Έννοια του Προϋπολογισμού	15
2.4.2 Αρχές του Προϋπολογισμού	16
2.4.3 Τύπος Προϋπολογισμού των Δήμων.....	18
2.4.4 Τα Έσοδα και οι Δαπάνες των Ο.Τ.Α	19
2.4.5 Διαδικασίες επί του Προϋπολογισμού των Δήμων.....	20
2.4.6 Εκτέλεση Προϋπολογισμού Δήμων στο Σκέλος των Εσόδων.....	21
2.4.7 Εκτέλεση Προϋπολογισμού Δήμων στο Σκέλος των Εξόδων	22
2.5 Ταμειακός Απολογισμός.....	24
2.6 Αριθμοδείκτες με Βάση τον Προϋπολογισμό - Απολογισμό των Δήμων.....	25
2.6.1 Αριθμοδείκτες Δομής Εσόδων / Εξόδων	28
2.6.2 Αριθμοδείκτες Οικονομικής Επίδοσης	29
2.6.3 Αριθμοδείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης.....	30
2.6.4 Αριθμοδείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού των Δήμων	30
2.6.5 Αριθμοδείκτες Συσχέτισης Εσόδων / Εξόδων	31
2.6.6 Αριθμοδείκτες Εσόδων / Εξόδων ανά Κάτοικο	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : Μελέτη Περίπτωσης Δήμου Κορδελιού - Ευόσμου	32
3.1 Ο Δήμος Κορδελιού - Ευόσμου	32
3.2 Ανάλυση Εσωτερικού Περιβάλλοντος.....	33
3.3 Αριθμοδείκτες Δομής Εσόδων / Εξόδων	34
3.4 Αριθμοδείκτες Οικονομικής Επίδοσης	45
3.5 Αριθμοδείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης	50
3.6 Αριθμοδείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού των Δήμων	52
3.7 Αριθμοδείκτες Συσχέτισης Εσόδων / Εξόδων	56
3.8 Αριθμοδείκτες Εσόδων / Εξόδων ανά Κάτοικο	62
3.9 Ποσοστό Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : Συμπεράσματα.....	68
4.1 Συμπεράσματα.....	68
4.2 Περιορισμοί - Προτάσεις	70
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	71
Π1. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ / ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ - ΕΥΟΣΜΟΥ.....	71
Π2. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	73
Π3. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ.....	73
Π4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΟΜΗΣ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ	74
Π5. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	75
Π6. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ	76
Π7. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ	77
Π8. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	77
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	79

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1: Τρόπος Υπολογισμού Δεικτών	26
Πίνακας 3.1: Διευθύνσεις Προσωπικού.....	33
Πίνακας 3.2: Δείκτης Αυτονομίας	35
Πίνακας 3.3: Δείκτης Αστάθειας	36
Πίνακας 3.4: Δείκτης Ανεξαρτησίας	37
Πίνακας 3.5: Δείκτης Εξάρτησης	39
Πίνακας 3.6: Δείκτης Χρηματικού Υπόλοιπου / Συνολικά Έσοδα	40
Πίνακας 3.7: Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών.....	41
Πίνακας 3.8: Δείκτης Επενδύσεων	42
Πίνακας 3.9: Δείκτης Υποχρεώσεων	44
Πίνακας 3.10: Δείκτες Οικονομικής Επίδοσης Εσόδων.....	45
Πίνακας 3.11: Δείκτες Οικονομικής Επίδοσης Εξόδων	48
Πίνακας 3.12: Δείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης	51
Πίνακας 3.13: Δείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού.....	52
Πίνακας 3.14: Δείκτης Κόστος Απασχόλησης / Αριθμό Απασχολουμένων	53
Πίνακας 3.15: Ετήσιο Κόστος Απασχόλησης	54
Πίνακας 3.16: Δείκτης Απασχολουμένων	54
Πίνακας 3.17: Δείκτης Συνολικών Επιχορηγήσεων / Συνολικά Έξοδα	56
Πίνακας 3.18: Δείκτης Κάλυψης Λειτουργικού Κόστους.....	57
Πίνακας 3.19: Δείκτης Κάλυψης Κόστους Μισθοδοσίας	59
Πίνακας 3.20: Δείκτης Αυτοχρηματοδότησης Επενδύσεων.....	60
Πίνακας 3.21: Δείκτης ΚΑΠ / Λειτουργικές Δαπάνες	61
Πίνακας 3.22: Δείκτες Εσόδων ανά Κάτοικο	63
Πίνακας 3.23: Δείκτες Εξόδων ανά Κάτοικο	64
Πίνακας 3.24: Κατάσταση Ποσοστού Εκτέλεσης Προϋπολογισμού	66

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 3.1: Δείκτης Αυτονομίας	35
Διάγραμμα 3.2: Δείκτης Αστάθειας	37
Διάγραμμα 3.3: Δείκτης Ανεξαρτησίας	38
Διάγραμμα 3.4: Δείκτης Εξάρτησης	39
Διάγραμμα 3.5: Δείκτης Χρηματικού Υπόλοιπου / Συνολικά Έσοδα	41
Διάγραμμα 3.6: Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών	42
Διάγραμμα 3.7: Δείκτης Επενδύσεων	43
Διάγραμμα 3.8: Δείκτης Υποχρεώσεων	44
Διάγραμμα 3.9: Δείκτης Ταμειακώς Βεβαιωθέντα / Προϋπολογισθέντα Έσοδα	46
Διάγραμμα 3.10: Δείκτης Εισπραχθέντα / Βεβαιωθέντα Έσοδα	47
Διάγραμμα 3.11: Δείκτης Εισπραχθέντα / Προϋπολογισθέντα Έσοδα	47
Διάγραμμα 3.12: Δείκτης Ενταλθέντα / Προϋπολογισθέντα Έξοδα	49
Διάγραμμα 3.13: Δείκτης Πληρωθέντα / Προϋπολογισθέντα Έξοδα	49
Διάγραμμα 3.14: Δείκτης Πληρωθέντα / Ενταλθέντα Έξοδα	50
Διάγραμμα 3.15: Δείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης	51
Διάγραμμα 3.16: Δείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού	52
Διάγραμμα 3.17: Δείκτης Κόστος Απασχόλησης / Αριθμό Απασχολουμένων	53
Διάγραμμα 3.18: Ετήσιο Κόστος Απασχόλησης	54
Διάγραμμα 3.19: Δείκτης Απασχολουμένων	55
Διάγραμμα 3.20: Δείκτης Συνολικών Επιχορηγήσεων / Συνολικά Έξοδα	57
Διάγραμμα 3.21: Δείκτης Κάλυψης Λειτουργικού Κόστους	58
Διάγραμμα 3.22: Δείκτης Κάλυψης Κόστους Μισθοδοσίας	59
Διάγραμμα 3.23: Δείκτης Αυτοχρηματοδότησης Επενδύσεων	60
Διάγραμμα 3.24: Δείκτης ΚΑΠ / Λειτουργικές Δαπάνες	62
Διάγραμμα 3.25: Δείκτες Εσόδων ανά Κάτοικο	63
Διάγραμμα 3.26: Δείκτες Εξόδων ανά Κάτοικο	65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή – Επισκόπηση Ερευνών

1.1 Εισαγωγή

Οι Προϋπολογισμοί αποτελούν ένα ενδιαφέρον θέμα, αφού είναι ένα στρατηγικό εργαλείο στη λειτουργία κάθε οργανισμού. Ειδικότερα, αποτελούν ένα σημαντικό τμήμα της λογιστικής και των διαδικασιών προγραμματισμού κάθε οργανισμού. Υπό αυτό το πρίσμα ο Προϋπολογισμός αποτελεί μέρος του στρατηγικού σχεδιασμού κάθε οργανισμού γιατί ενσωματώνει και οικονομικούς όρους στο όραμα και τους μακροπρόθεσμους στόχους. Πιο συγκεκριμένα, ορίζει τα όρια υλοποίησης των στόχων και λειτουργεί ως μέρος των διαδικασιών υλοποίησης των στόχων αυτών.

Σημαντικό στρατηγικό εργαλείο στη λειτουργία κάθε οργανισμού αποτελεί και ο Απολογισμός. Τα οικονομικά αποτελέσματα από την εκτέλεση του προϋπολογισμού ενός ενιαίου οικονομικού έτους (1/1-31/12), αποτυπώνονται και απεικονίζονται στο Λογαριασμό διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε και συνιστούν την έννοια του Ταμειακού Απολογισμού (Νικολόπουλος, 2004).

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών δεικτών αποτελεί ένα πάρα πολύ χρήσιμο εργαλείο για την χρηματοοικονομική ανάλυση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η οικονομική ανάλυση με την χρήση χρηματοοικονομικών δεικτών παρέχει τη δυνατότητα αξιολόγησης της χρηματοοικονομικής κατάστασης της οικονομικής μονάδας και εξαγωγής συμπερασμάτων που μπορούν να βοηθήσουν δραστικά στη λήψη ορθολογικών αποφάσεων. Η ανάλυση χρηματοοικονομικών δεικτών βοηθάει:

1. στον εντοπισμό τάσεων στα μεγέθη του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης τα οποία δεν είναι ευδιάκριτα.
2. στην σύγκριση των επιδόσεων του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

1.2 Ο Σκοπός

Η παρούσα εργασία σκοπεύει να παρουσιάσει το θεσμικό πλαίσιο και την οικονομική διαχείριση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσα από τον Προϋπολογισμό – Απολογισμό, και μέσα από τη χρήση των χρηματοοικονομικών δεικτών που σχετίζονται με τα μεγέθη του Προϋπολογισμού - Απολογισμού. Ειδικότερα, σκοπός της διπλωματικής εργασίας είναι η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου Κορδελιού - Ευόσμου για την οικονομική περίοδο 2012-2016. Με τη μελέτη και την ανάλυση των Προϋπολογισμών - Απολογισμών του Δήμου και με την χρήση χρηματοοικονομικών δεικτών, εξάγονται συμπεράσματα, με σκοπό την κατανόηση της θέσης του Δήμου. Στόχος της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων του Δήμου, είναι η βοήθεια στην λήψη αποφάσεων για την σωστή οικονομική λειτουργία του.

1.3 Η Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στην παρούσα εργασία περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια. Αρχικά πραγματοποιήθηκε η συγκέντρωση των οικονομικών στοιχείων του Προϋπολογισμού – Απολογισμού του Δήμου Κορδελιού – Ευόσμου από την οικονομική του υπηρεσία. Στη συνέχεια ακολούθησε η επεξεργασία τους για την δημιουργία πινάκων και την διαμόρφωση των αντίστοιχων διαγραμμάτων. Η εργασία ολοκληρώνεται με την εξαγωγή χρηματοοικονομικών δεικτών και την ανάλυση τους με την χρήση του προγράμματος excel.

1.4 Η Διάρθρωση της Εργασίας

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια μικρή εισαγωγή, παρουσιάζεται ο σκοπός της διπλωματικής εργασίας και η μεθοδολογία της, στην συνέχεια παρουσιάζεται η διάρθρωση των κεφαλαίων και τέλος γίνεται μία επισκόπηση των επιστημονικών ερευνών που έχουν διενεργηθεί στην Ελλάδα για τους Δήμους με την χρήση αριθμοδεικτών.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται ένα θεωρητικό μέρος για τον Προϋπολογισμό – Απολογισμό και στην συνέχεια αναλύονται οι αριθμοδείκτες που θα χρησιμοποιήσουμε για την οικονομική ανάλυση του Δήμου Κορδελιού - Ευόσμου.

Στο τρίτο κεφάλαιο υπολογίζονται οι αριθμοδείκτες, με βάση την θεωρία και τα στοιχεία των Προϋπολογισμών – Απολογισμών του Δήμου Κορδελιού – Ευόσμου και γίνεται προσπάθεια μέσα από την ανάλυση – ερμηνεία τους να κατανοήσουμε την οικονομική κατάσταση του Δήμου.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο αναφέρονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την οικονομική ανάλυση του Δήμου Κορδελιού – Ευόσμου.

1.5 Επισκόπηση Ερευνών για τους Ο.Τ.Α.

Η παρουσίαση των ερευνών που σχετίζονται με το θέμα της παρούσας εργασίας κρίθηκε σωστό να γίνει με βάση τη χρονολογία συγγραφής της καθεμίας.

Αρχικά ο Αλεξόπουλος (2008), μελετά και συγκρίνει την οικονομική κατάσταση 12 Δήμων του Νομού Αττικής, χρησιμοποιώντας χρηματοοικονομικούς δείκτες που προκύπτουν από τα απολογιστικά στοιχεία τους για τα έτη 2005, 2006 και 2007. Από την ανάλυση προκύπτουν συμπεράσματα τόσο για τη χρήση των χρηματοοικονομικών δεικτών ως εργαλεία, όσο και για τη συγκριτική αξιολόγηση των ίδιων των Δήμων. Στο συνοπτικό θεωρητικό μέρος της εργασίας του καλύπτονται θέματα όπως ο νέος τύπος Προϋπολογισμού – Απολογισμού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι ομοιότητες και οι διαφορές τους με τους ιδιωτικούς οργανισμούς και με το κεντρικό κράτος, και τη χρήση των αριθμοδεικτών στη χρηματοοικονομική ανάλυση. Ο ερευνητής καταλήγει με την χρησιμότητα των βασικών αριθμοδεικτών και τον λόγο της χρησιμοποίησής τους.

Η Παυλοπούλου (2009), μελετά την χρηματοοικονομική διαχείριση των Δήμων μέσω των Προϋπολογισμών τους και την οικονομική αξιολόγησή τους. Ειδικότερα, παρουσιάζεται η λειτουργία των Ο.Τ.Α., αναλύεται το άρθρο 102 του Συντάγματος και ο νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας (Ν. 3463/2006). Επιπλέον η ερευνήτρια παρουσιάζει την οργάνωση των οικονομικών υπηρεσιών των Ο.Τ.Α., τις Συμπράξεις Δημοσίου - Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) και την

κατηγοριοποίηση τους. Αναφέρεται στις νέες τοπικές ευρωπαϊκές πολιτικές. Παράλληλα, αναλύει τον Προϋπολογισμό στις επιχειρήσεις, εξετάζει τον Προϋπολογισμό στους Ο.Τ.Α, αναλύει τις βασικές έννοιες του Προϋπολογισμού στους Ο.Τ.Α. μέσα από το δημόσιο λογιστικό σύστημά του και εξετάζει τον νέο τύπο Προϋπολογισμού των Ο.Τ.Α. και το θεσμικό του πλαίσιο. Επιπλέον η Παυλοπούλου αναλύει την χρηματοοικονομική διοίκηση και διαχείριση των Ο.Τ.Α., τη χρήση του διπλογραφικού συστήματος λογιστικής, το ισχύον σύστημα, τους λόγους που οδηγούν στη μετάβαση από το δημόσιο λογιστικό στο διπλογραφικό λογιστικό σύστημα και τα πλεονεκτήματα της εφαρμογής του. Στο εμπειρικό κομμάτι συγκρίνονται οι Προϋπολογισμοί των επιχειρήσεων και των Ο.Τ.Α. και αναφέρονται οι ομοιότητες και τις διαφορές τους. Η εργασία ολοκληρώνεται με την ανάλυση με διάφορους δείκτες των προϋπολογιστικών στοιχείων των Δήμων Πατρέων, Ρίου, Μεσσήνιας και Αιγίου για τα έτη 2005 - 2006. Παρουσιάζονται ορισμένα βασικά συμπεράσματα και προτείνονται λύσεις σχετικά με την χρηματοοικονομική διαχείριση και διοίκηση των Ο.Τ.Α. και τον Προϋπολογισμό τους.

Χρησιμοποιώντας μεγαλύτερο δείγμα ο Βουτσάς (2010), αναλύει και συγκρίνει με τη χρήση είκοσι δύο (22) αριθμοδεικτών τους Προϋπολογισμούς και Απολογισμούς από εκατό ογδόντα οκτώ (188) Δήμους της χώρας, ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος του συνόλου ως προς τον πληθυσμό και τη Διοικητική Περιφέρεια προέλευσης, που χωρίστηκε σε πέντε (5) πληθυσμιακές ομάδες. Αντικειμενικός σκοπός της του είναι να εξετάσει το πως επηρεάζει ο πληθυσμιακός παράγοντας την οικονομική απόδοση των Ο.Τ.Α. σε επίπεδο Προϋπολογισμού και Απολογισμού. Ο ερευνητής εκτιμά τόσο τη σημασία των τιμών των απολογιστικών δεικτών όσο και την ακρίβεια των προβλέψεων των Προϋπολογισμών, με τη σύγκριση των αντίστοιχων δεικτών μεταξύ τους. Επιπλέον, με τη χρήση στατιστικών μεθόδων, εξετάζοντας τις συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των απολογιστικών δεικτών και του πληθυσμού κάθε Ο.Τ.Α., εντοπίζονται οι δείκτες που επηρεάζονται περισσότερο από το πληθυσμιακό μέγεθος. Αναγνωρίζει τις βασικές διαστάσεις που μετρούν οι δείκτες Προϋπολογισμού και Απολογισμού και τις βασικές συσχετίσεις μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών εσόδων και εξόδων. Τελικά, εκτιμά την επίδραση που ασκούν στους απολογιστικούς δείκτες, τόσο ο

πληθυσμός όσο και οι δημογραφικοί παράμετροι που αφορούν σε βασικά χαρακτηριστικά κάθε τόπου.

Ο Τσαμίλης (2011), επικεντρώνεται στην χρηματοοικονομική ανάλυση του Προϋπολογισμού, του Απολογισμού, του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων Χρήσης του Δήμου Θηβαίων για το οικονομικό έτος 2009 με την χρήση αριθμοδεικτών. Στο πρώτο μέρος της εργασίας του παρέχει θεωρητική θεμελίωση για τις οικονομικές καταστάσεις που εκδίδει ένας Δήμος και τους αριθμοδείκτες. Στο δεύτερο μέρος εστιάζει στις αστοχίες του Δήμου επί των διαδικασιών που αφορούν τις υπό ανάλυση οικονομικές καταστάσεις, υπολογίζει τους αριθμοδείκτες και αναλύει τα συμπεράσματα που εξάγονται από αυτούς.

Η Καραντάνου (2011), αναλύοντας τους Ο.Τ.Α. Β΄ βαθμού αναφέρεται στη μελέτη του θεσμού της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, όπως είχε διαμορφωθεί τότε, μεταγενέστερα της ψήφισης του Ν.3852/2010, κυρίως ως προς την οικονομική του διάσταση, καθώς και στη διατύπωση συμπερασμάτων σχετικά με τις δυνατότητες αξιολόγησης των οικονομικών τους μέσω του Προϋπολογισμού. Τα βασικά χαρακτηριστικά του θεσμικού πλαισίου εντοπίζονται μέσω της παρουσίασης των σημαντικότερων διατάξεων του Ν.3852/2010 που αφορούν στη λειτουργία των Ο.Τ.Α. Β΄ βαθμού και ειδικότερα αυτών που εμπλέκονται με την οικονομική διαχείρισή τους. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην ανάλυση των περιεχομένων του Προϋπολογισμού των Ο.Τ.Α. Β΄ βαθμού, η οποία ακολουθείται από μελέτη περίπτωσης τριών ενδεικτικών Προϋπολογισμών Περιφερειών για το οικονομικό έτος 2011 (Περιφέρειες Ηπείρου, Ν. Αιγαίου και Θεσσαλίας). Η οικονομική ανάλυση των Περιφερειών γίνεται με τη χρήση αριθμοδεικτών, οι οποίοι περιορίζονται σε αριθμοδείκτες στοιχείων του Προϋπολογισμού, καθώς δεν υπήρχαν ακόμα διαθέσιμα απολογιστικά στοιχεία για το οικονομικό έτος 2011. Μέσω της μελέτης των οικονομικών των Περιφερειών διαφαίνεται η αναγκαιότητα ψήφισης του νέου λογιστικού σχεδίου, καθώς είναι περιορισμένες οι δυνατότητες αξιολόγησης και παρακολούθησης της οικονομικής τους κατάστασης λόγω απουσίας τήρησης διπλογραφικού συστήματος.

Την ίδια περίοδο η Βραχάτη (2011), ασχολήθηκε με την συγκριτική οικονομική ανάλυση εγκεκριμένου Προϋπολογισμού πέντε (5) ομοπληθυσμιακών Δήμων και συγκεκριμένα των Δήμων Λευκάδας, Θύρας, Μεσσαπίων, Διδυμοτείχου και Ταύρου, του οικονομικού έτους 2010 με την χρήση χρηματοοικονομικών δεικτών. Αρχικά

παρουσιάζει ένα θεωρητικό μέρος για τον νέο τύπο Προϋπολογισμού, την διαδικασία εκτέλεσης του και τους δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν για την οικονομική ανάλυση των πέντε (5) Δήμων. Ακολουθεί η οικονομική ανάλυση πρώτα του Προϋπολογισμού κάθε δήμου και στην συνέχεια υπολογίζονται οι δείκτες του Προϋπολογισμού και γίνεται συγκριτική ανάλυση των πέντε (5) Δήμων με βάση τα αποτελέσματα των δεικτών. Τέλος αναφέρει τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την συγκριτική ανάλυση των πέντε (5) Δήμων.

Τέλος η Θεοδοσιάδου (2013), παρουσίασε την μετάβαση από το απλογραφικό σύστημα του δημόσιου λογιστικού στο διπλογραφικό λογιστικό σύστημα και την συνλειτουργία τους στον δημόσιο τομέα. Σκοπός της εργασίας ήταν να παρουσιάσει την αναγκαιότητα της εφαρμογής του διπλογραφικού συστήματος και τα οφέλη που αυτό θα φέρει στην ορθολογική διαχείριση των δημοσίων οργανισμών. Επιχειρεί μια αναφορά και μια περιγραφή του απλογραφικού συστήματος, μια σύντομη παρουσίαση του τρόπου λειτουργίας του διπλογραφικού συστήματος και τέλος αναφέρει τις διαφορές και την συνλειτουργία των δύο συστημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Θεωρητική Προσέγγιση

2.1 Οι Ο.Τ.Α.

Οι Δήμοι και οι Κοινότητες είναι αυτοδιοικούμενοι και αυτοτελείς οργανισμοί, έχουν τη δική τους οικονομική διοίκηση και καταρτίζουν τον δικό τους προϋπολογισμό, έτσι όπως ορίζεται από τις διατάξεις του Δ.Κ.Κ. όπως αυτός τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε από τον Ν.3852/2010. Επιπλέον, έχει ξεκινήσει μια προσπάθεια εκσυγχρονισμού της Δημόσιας Διοίκησης και των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι εξελίξεις της νέας εποχής. Τον σκοπό αυτό εξυπηρετεί:

- η έκδοση του ΠΔ 315/1999, το οποίο προβλέπει την εφαρμογή του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος στους Ο.Τ.Α.
- η έκδοση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης 7028/2004, η οποία προβλέπει την εφαρμογή νέου τύπου προϋπολογισμού στους Ο.Τ.Α.
- οι τροποποιήσεις του Δ.Κ.Κ. με τους Ν.2880/2001, Ν.3146/2003, Ν.3202/2003, Ν.3463/2006, Ν.3852/2010 και το νέο Π.Δ 113/2010.

Οι Δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και αποτελούν τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης (Άρθρο 1 παρ.1 Ν.3852/2010). Είναι ανεξάρτητα νομικά πρόσωπα που συστήνονται από το κράτος με δική τους οργάνωση, προσωπικό και περιουσία, που διοικούνται από αιρετούς εκπροσώπους των τοπικών κοινωνιών και ασκούν την εξουσία τους στο πλαίσιο της δράσης και της αποστολής της αντίστοιχα εδαφικής προσδιορισμένης μονάδας (Μακρυδημήτρης, 2008).

Αρμοδιότητα και αποστολή των Δήμων αποτελεί η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων της περιφέρειας τους με σκοπό την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας (Άρθρο 102 Ν.3463/2006).

Αυτή την χρονική περίοδο, η Τοπική Αυτοδιοίκηση βρίσκεται μπροστά σε μία νέα φάση της πορείας της, η οποία χαρακτηρίζεται αφενός από τη σταδιακή υποχώρηση του κεντρικού κράτους προς όφελος της Περιφέρειας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

και αφετέρου, από τη διαμόρφωση μιας νέας πραγματικότητας στον ευρωπαϊκό αλλά και στο διεθνή χώρο.

Με τις τελευταίες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις, συστάθηκε το «Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.», το οποίο είναι αρμόδιο για τον έλεγχο της ορθής εκτέλεσης του Προϋπολογισμού και της οικονομικής πορείας των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων, με στόχο την κατάρτιση ρεαλιστικών προϋπολογισμών (Άρθρο 4 Ν.4111/2013).

2.2 Το Δημόσιο Λογιστικό

Τα τελευταία χρόνια επιβάλλονται και επιτυγχάνονται αλλαγές στον χώρο της αυτοδιοίκησης, προκειμένου οι Ο.Τ.Α. να μπορέσουν ν' ανταπεξέλθουν στις νέες απαιτήσεις. Ειδικά, η εφαρμογή του Διπλογραφικού συστήματος, του νέου τύπου προϋπολογισμού και της Αναλυτικής Λογιστικής, αποτελούν χρήσιμα εργαλεία των Δήμων για να έχουν μια ολοκληρωμένη εικόνα της οικονομικής τους κατάστασης και ορθολογισμό στη λήψη των αποφάσεων τους

Παραδοσιακά στον δημόσιο τομέα επικράτησε η χρήση μίας απλογραφικής μεθόδου λογιστικής καταγραφής με έμφαση την νομιμότητα στην εκτέλεση του Προϋπολογισμού που ονομάζεται Δημόσιο Λογιστικό (Cohen et al., 2007).

Οι κυβερνήσεις έχοντας ισχυρά οικονομικά κίνητρα, όπως η εξυγίανση - εξορθολογισμός των δαπανών, η εξοικονόμηση πόρων σε καιρούς λιτότητας, ιδίως όταν η άντληση δανειακών κεφαλαίων από τις αγορές είναι δυσχερής, η απαίτηση για αποτελεσματικότητα – αποδοτικότητα - οικονομικότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών και η μείωση του μεγέθους δημόσιου τομέα, παρακινούνται να υιοθετήσουν μεθόδους διοίκησης, λογιστικής, προϋπολογισμού και ελέγχου που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις στο κεντρικό κράτος και στους Δήμους (Hood, 1995).

Σήμερα οι Δήμοι εφαρμόζουν το δημόσιο λογιστικό μέσα από τον Νέο Τύπο Προϋπολογισμού της ΚΥΑ 7028/2004 και ταυτόχρονα χρησιμοποιούν διπλογραφικό λογιστικό σύστημα μέσω του ΠΔ 315/1999.

2.3 Οι Οικονομικές Καταστάσεις

Σήμερα οι Δήμοι καλούνται να δημοσιεύσουν τις οικονομικές τους καταστάσεις, βάσει του ΠΔ 315/1999. Οι οικονομικές καταστάσεις του Δήμου με βάση το Απλογραφικό Λογιστικό των Ο.Τ.Α. είναι οι ακόλουθες:

- Προϋπολογισμός
- Ταμειακός Απολογισμός και
- Τριμηνιαίες Καταστάσεις Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού.

Από την ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων συγκεντρώνουμε στοιχεία που μας βοηθούν να καταλάβουμε την οικονομική κατάσταση ενός Δήμου - Οργανισμού. Βασικός στόχος της ανάλυσης λογιστικών καταστάσεων είναι η διευκόλυνση της λήψης αποφάσεων οι οποίες αφορούν την αποτελεσματική κατανομή οικονομικών πόρων (Γκίκας, 2002).

2.4 Ο Προϋπολογισμός των Ο.Τ.Α

2.4.1 Η Έννοια του Προϋπολογισμού

Ο Προϋπολογισμός αποτελεί θεμελιώδη έννοια του δημοσίου λογιστικού. Είναι ένα σχέδιο για την υλοποίηση σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο (ετήσια βάση) προγραμμάτων που σχετίζονται με την εκπλήρωση των στόχων ενός οργανισμού, το οποίο περιλαμβάνει:

- αναλυτική εκτίμηση των απαραίτητων πόρων
- αναλυτική εκτίμηση των διαθέσιμων πόρων
- συγκρίσεις με προηγούμενες περιόδους
- μελλοντικές προοπτικές

Ο Προϋπολογισμός είναι ένα σχέδιο γραμμένο σε οικονομικούς όρους. Πιο συγκεκριμένα, ο Προϋπολογισμός είναι η διοικητική πράξη με την οποία προσδιορίζονται τα έσοδα και καθορίζονται τα έξοδα για ένα οικονομικό έτος, τα οποία κατατάσσονται σε ειδικούς λογαριασμούς κατά κεφάλαιο και άρθρα (κωδικούς

αριθμούς εσόδων/εξόδων Κ.Α.Ε) (σχετικές διατάξεις άρθρο 1-2 του Β.Δ. 17-5/15-6-1959, άρθρα 155-156 του Ν.3463/2006, και άρθρο 5 του Ν.2362/1995).

Η Φύση του Προϋπολογισμού έχει τριπλή σημασία, ήτοι:

- **Δημοσιολογιστική**, αφού με τον Προϋπολογισμό χαράσσεται η μελλοντική οικονομική πορεία των Ο.Τ.Α. για ένα χρονικό διάστημα. Με τον προσδιορισμό των αναμενόμενων εσόδων και τον καθορισμό των ορίων των εξόδων διαμορφώνεται το πλαίσιο για την επίτευξη των σκοπών του Προϋπολογισμού, διαμορφώνοντας το δημοσιονομικό πρόγραμμα.
- **Οικονομικοπολιτική**, αφού η λειτουργία του Προϋπολογισμού για την κάλυψη των αναγκών των Ο.Τ.Α. συνίσταται στην επίτευξη των σκοπών του με έναν οικονομικοπολιτικά υπεύθυνο τρόπο, ο οποίος πρέπει να εναρμονίζεται μεταξύ των αναγκών και της κάλυψης αυτών με ορθολογιστικό τρόπο.
- **Δημοσιονομική**, με την έννοια ότι ο Προϋπολογισμός δεν αποτελεί απλή λογιστική κατάσταση των προβλέψεων εσόδων και εξόδων, αλλά βαρυσήμαντη πράξη, που συνίσταται στον προγραμματισμό και τον συντονισμό των δραστηριοτήτων των Ο.Τ.Α., στη διαμόρφωση της επενδυτικής πολιτικής, τον έλεγχο της λογιστικής ορθότητας, της νομιμότητας και της οικονομικής αποδοτικότητας.

Η λειτουργία του Προϋπολογισμού για τα έσοδα είναι προσδιοριστική και εξουσιοδοτική για την είσπραξη τους, ενώ για τα έξοδα είναι επιπλέον και νομιμοποιητική, αφού καμία δαπάνη δεν μπορεί να εκτελεστεί χωρίς να προβλέπεται σε αυτόν.

2.4.2 Αρχές του Προϋπολογισμού

Η διαδικασία κατάρτισης, ψήφισης, εκτέλεσης και ελέγχου του Προϋπολογισμού ακολουθεί ορισμένες βασικές αρχές. Οι αρχές αυτές είναι κοινές και αποτελούν θεμέλιο για την διαφάνεια, την λογοδοσία και την χρηστή διαχείριση.

- ❖ Αρχή της Ενότητας: Όλα τα δημόσια έσοδα και τα έξοδα εγγράφονται σε έναν ενιαίο Προϋπολογισμό, κανένα έσοδο και καμία δαπάνη δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί εάν δεν αντιστοιχεί σε κωδικό αριθμό εσόδων / εξόδων.
- ❖ Αρχή της Ετήσιας Διάρκειας: Οι δημοσιονομικές πράξεις του Προϋπολογισμού αναφέρονται σε ένα οικονομικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.
- ❖ Αρχή της Καθολικότητας: Στο κείμενο του Προϋπολογισμού εγγράφονται συνολικά όλα τα ακαθάριστα έσοδα και δαπάνες, ανεξάρτητα με το πως συνδέονται οργανικά μεταξύ τους.
- ❖ Αρχή της Ειδικότητας: Τα έσοδα και τα έξοδα εξειδικεύονται σε κωδικούς αριθμούς και κατατάσσονται σε κατηγορίες και υποκατηγορίες με σκοπό την ευχερέστερη παρακολούθηση και έλεγχο αλλά και τη μη υπέρβαση των πιστώσεων.
- ❖ Αρχή της Ειλικρίνειας: Τα έσοδα και οι δαπάνες οφείλουν να διαμορφώνονται με βάση τις τάσεις του παρελθόντος, τις πραγματικές τιμές της αγοράς, τις προβλεπόμενες οικονομικές εξελίξεις κλπ. Σκοπεύει στην αποφυγή πρακτικών υπερεκτίμησης των εσόδων και υποεκτίμησης των δαπανών προκειμένου να εξωραϊστεί η εικόνα του Προϋπολογισμού.
- ❖ Αρχή της Δημοσιότητας: Σε όλα τα στάδια υλοποίησης του Προϋπολογισμού, οι πολίτες πρέπει να ενημερώνονται για τα στοιχεία και τις διαδικασίες. Αυτό αφορά στις συζητήσεις πριν την ψήφισή του, τα στοιχεία που προκύπτουν κατά την εκτέλεση, τα αποτελέσματα των ελέγχων και το περιεχόμενο του Απολογισμού.
- ❖ Αρχή της Ισοσκελίσης: Ο Προϋπολογισμός των Ο.Τ.Α. οφείλει να είναι ισοσκελισμένος ως προς τα έξοδα και τις δαπάνες, να μην προβλέπει δηλαδή πλεονάσματα ή ελλείμματα.

2.4.3 Τύπος Προϋπολογισμού των Δήμων

Με τις διατάξεις του άρθρου 15β Ν.3146/2003, όπως κωδικοποιήθηκαν με το άρθρο 155 παρ.2 Ν.3463/2006, ορίζεται ότι «ο τύπος του Προϋπολογισμού των Ο.Τ.Α. καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας & Οικονομικών». Σε εκτέλεση αυτού εκδόθηκε η ΚΥΑ 7028/2004 (ΦΕΚ 253τ.Β' /9-2-2004), με την οποία καθορίστηκε ο νέος τύπος Προϋπολογισμού των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, με έναρξη ισχύος από την κατάρτιση του Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2005 έως σήμερα (Νικολόπουλος, 2009).

Ο τύπος αυτός διαμορφώθηκε ως αποτέλεσμα των θεσμικών μεταβολών που είχαν επέλθει και προσάρμοσε το περιεχόμενό του στις απαιτήσεις του νεότερου διπλογραφικού λογιστικού σχεδίου. Για τις διαδικασίες σύνταξης του Προϋπολογισμού εκδίδονται κάθε χρόνο Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις με αναλυτικές οδηγίες.

Οι Κωδικοί Αριθμοί (ΚΑ) διαιρούν τον Προϋπολογισμό σε δύο μέρη (0-5, έσοδα και 6-9, δαπάνες) και χωρίζονται σε ομάδες (πρωτοβάθμιοι), κατηγορίες (δευτεροβάθμιοι), υποκατηγορίες (τριτοβάθμιοι) και είδη (τεταρτοβάθμιοι) για καθεμιά από τις οποίες προστίθεται και ένα επιπλέον ψηφίο που εξειδικεύει περισσότερο κάθε ΚΑ. Το πλεονέκτημα του συστήματος είναι πως οι ανώτερες κατηγορίες αποτελούν άθροισμα των κατωτέρων ενώ για κάθε είδος εσόδου και δαπάνης γίνεται αμέσως αντιληπτό σε πια ευρύτερη ομάδα ανήκει.

Να σημειωθεί ότι με το νέο τύπο τυποποιούνται και οι Υπηρεσίες που προβλέπεται να έχουν οι Δήμοι (κωδικοποιημένες από 00 έως 70) και μάλιστα οι ΚΑ δαπανών 6 (Λειτουργικές Δαπάνες) και 7 (Επενδύσεις) κατανέμονται ανά υπηρεσίες προκειμένου να παρακολουθείται το κόστος της καθεμίας. Επιπλέον, προβλέπεται η σύνταξη δύο ανακεφαλαιωτικών πινάκων για τα έσοδα, που τα ταξινομούν ο πρώτος ανά πηγή προέλευσης και ο δεύτερος με κριτήριο τον προορισμό τους - για καλύτερη παρακολούθηση των ειδικευμένων εσόδων – και δύο ακόμα για τις δαπάνες, που τις ταξινομούν ο πρώτος ανά κατηγορία και είδος και ο δεύτερος ανά υπηρεσία. Η σκοπιμότητά των πινάκων έγκειται στο ότι δίνουν με συνοπτικό τρόπο χρήσιμες πληροφορίες για την οικονομική κατάσταση κάθε Ο.Τ.Α..

Ο Προϋπολογισμός όντας μία πρόβλεψη σε επίπεδο εσόδων και εξόδων δεν είναι δυνατόν να είναι απολύτως ακριβής. Αυτό συμβαίνει γιατί η σύνταξη του Προϋπολογισμού γίνεται βάσει των πραγματικών στοιχείων εκτέλεσης (έως την ημερομηνία κατάρτισης) και των μεταβολών που προκύπτουν από τις ανάγκες χρηματοδότησης (έξοδα) και από τους πόρους χρηματοδότησης (έσοδα).

Αυτό συνεπάγεται την ανάγκη για διενέργεια αναμορφώσεων επί του Προϋπολογισμού, η οποία τεχνικά διενεργείται μέσω του ΚΑ 9111 «Αποθεματικό» (ΚΥΑ 7028/2004). Είναι το ποσό που εγγράφεται στον Προϋπολογισμό για την αναπλήρωση πιστώσεων οι οποίες κατά την διάρκεια της χρήσης θα αποδειχθούν ανεπαρκείς ή για την δημιουργία νέων πιστώσεων οι οποίες δεν είχαν προβλεφθεί κατά την κατάρτιση (Νικολόπουλος, 2004).

Η διάρκεια ισχύος του Προϋπολογισμού συμπίπτει με το οικονομικό έτος της διαχείρισης το οποίο συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος (1η Ιανουαρίου έως και 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους) (άρθρο 156 Ν.3463/2006).

2.4.4 Τα Έσοδα και οι Δαπάνες των Ο.Τ.Α.

Οι Ο.Τ.Α., αν και διαχειρίζονται σημαντικούς πόρους, διαφέρουν ως οικονομικοί οργανισμοί από τους ιδιωτικούς. Παρουσιάζουν παρόμοιες ιδιαιτερότητες με τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς:

- Δεν έχουν το κριτήριο του κέρδους που να καθοδηγεί τη δράση τους και να μετράει την αποτελεσματικότητά τους
- Δεν υπόκεινται σε φορολογία
- Δεν έχουν μετόχους
- Έχουν μειωμένη ευελιξία κινήσεων αφού προέχει η τήρηση της νομιμότητας
- Οι επιπλέον «πελάτες» δεν συνεπάγονται τόσο κέρδος όσο κόστος
- Έχουν συγκεκριμένες πηγές χρηματοδότησης (Κοέν, 2007).

Βασικές κατηγορίες των εσόδων των Ο.Τ.Α. είναι τα ίδια έσοδα και οι επιχορηγήσεις. Τα ίδια έσοδα των Ο.Τ.Α. προέρχονται κυρίως από θεσμοθετημένη τοπική φορολογία και από τέλη (κοινά και ανταποδοτικά) βάσει των υπηρεσιών που προσφέρουν (Μπεσίλα – Βήκα, 2007).

Σήμερα οι Ο.Τ.Α. λαμβάνουν έσοδα από διάφορες πηγές, όπως από τους θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους, από εισοδήματα της περιουσίας τους, από ανταποδοτικά και μη τέλη και δικαιώματα, από φόρους, από δυνητικά τέλη, δικαιώματα και εισφορές, από επιβολή προστίμων, από συμμετοχές σε επιχειρήσεις κλπ. (Νικολόπουλος 2006, Θεοδώρου 2006).

Οι δαπάνες των Ο.Τ.Α. καθορίζονται αντικειμενικά από το εύρος των αρμοδιοτήτων τους. Σύμφωνα με το άρθρο 102 παρ.1 του Συντάγματος, αρμοδιότητα των Ο.Τ.Α. αποτελεί η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.

2.4.5 Διαδικασίες επί του Προϋπολογισμού των Δήμων

Για την κατάρτιση και ψήφιση του Προϋπολογισμού υπάρχουν ορισμένες διαδικασίες οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 266 του Ν.3852/2010.

Πριν την κατάρτιση του Προϋπολογισμού, προηγούνται οι αποφάσεις Δημοτικού Συμβουλίου επιβολής φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, ώστε να μπορεί να γίνει αξιόπιστη πρόβλεψη στο σκέλος των εσόδων.

Το Τεχνικό Πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και επισυνάπτεται, σε αυτό, ως παράρτημα.

Συνοπτική οικονομική κατάσταση του Προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίσθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του οικείου Δήμου και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα ή, εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του νομού που εδρεύει ο οικείος Δήμος.

Ο Προϋπολογισμός, το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, η εισηγητική έκθεση της Οικονομικής Επιτροπής και οι αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Έως και σήμερα ελεγκτής νομιμότητας των αποφάσεων των Δήμων είναι η Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

2.4.6 Εκτέλεση Προϋπολογισμού Δήμων στο Σκέλος των Εσόδων

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 του ΒΔ 17-5/1959, βεβαίωση εσόδου ονομάζεται η εκκαθάριση της απαίτησης του Δήμου ή της Κοινότητας και ο προσδιορισμός του οφειλόμενου ποσού αυτής, του οφειλέτη, του είδους του εσόδου και την αιτία της οφειλής (Νικολόπουλος, 2006).

Η εκτέλεση του Προϋπολογισμού όσον αφορά τα έσοδα γίνεται με τα παρακάτω βήματα:

- Συγκέντρωση τίτλων βεβαίωσης
- Σύνταξη καταλόγων
- Γνωστοποίηση αποσπάσματος στον φορολογούμενο με απόδειξη
- Υπογραφή βεβαιωτικών καταλόγων
- Αποστολή καταλόγου στον ταμία
- Έλεγχος καταλόγου
- Έκδοση αποδεικτικού παραλαβής
- Καταχώρηση στο βιβλίο εισπρακτέων εσόδων
- Παραλαβή αντιγράφων στην υπηρεσία βεβαίωσης και το λογιστήριο
- Ατομικές ειδοποιήσεις και ειδικές προσκλήσεις
- Παράδοση αντιγράφου καταλόγου στους εισπράκτορες

Όταν η είσπραξη των δημοτικών φόρων είναι ταυτόχρονη με την υποβολή δήλωσης του υπόχρεου, ονομάζεται οίκοθεν είσπραξη. Πραγματοποιείται πριν

περιέλθουν στο ταμείο οι βεβαιωτικοί κατάλογοι, χωρίς δηλαδή να έχει γίνει ταμειακή βεβαίωση του εσόδου. Η βεβαίωση και η είσπραξη συμπίπτουν (Νικολόπουλος, 2006).

Είσπραξη εσόδου είναι η εξόφληση των οφειλών προς τον Δήμο. Η είσπραξη των εσόδων γίνεται από την ταμειακή υπηρεσία του Δήμου ή από την ΔΟΥ που υπάγεται ο Δήμος ή η Κοινότητα. Σύμφωνα με το άρθρο 167 του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, για την είσπραξη των εσόδων των Δήμων και Κοινοτήτων, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα.

Πέραν των ανωτέρω υπάρχουν και άλλα είδη εσόδων, όπως τα λεγόμενα συνεισπρατόμενα έσοδα: π.χ. μέσα από τους λογαριασμούς της ΔΕΗ (άρθρο 4 παρ.1 Ν.25/1975 και άρθρο 24 Ν.2130/1993) (Σαββαΐδου & Καραγιάνης, 2011), οι Κεντρικοί Αυτοτελής Πόροι που κατανέμει το κράτος στους Δήμους (πλέον κατά το άρθρο 259 Ν.3852/2010), Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ) (Θεοδώρου, 2007).

2.4.7 Εκτέλεση Προϋπολογισμού Δήμων στο Σκέλος των Εξόδων

Η πληρωμή των δαπανών από τους Ο.Τ.Α. ακολουθεί τη διαδικασία που φαίνεται παρακάτω:

- Ψήφιση Προϋπολογισμού
- Έγκριση Προϋπολογισμού
- Ανάλυση υποχρέωσης σύμφωνα με το ΠΔ 113/2010
- Διάθεση αναληφθείσας πίστωσης
- Ανάθεση εκτέλεσης δαπάνης
- Εκκαθάριση δαπάνης
- Εντολή πληρωμής, έκδοση Χρηματικού Εντάλματος Πληρωμής
- Προληπτικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο
- Πληρωμή δαπάνης
- Εξόφληση Χρηματικού Εντάλματος Πληρωμής (Καλλιαντάσης και συν, 2009).

Με το ΠΔ 113/2010 εισάγεται η ανάληψη υποχρέωσης δαπάνης καθολικά σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Βέβαια οι Δήμοι από το έτος 1959 είχαν αυτή την υποχρέωση βάση του Β.Δ. 17-5/1959 (ΦΕΚ 114/1959 τεύχος Α') «Περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των Δήμων και Κοινοτήτων», με τη γνωστή σε όλους Έκθεση Ανάληψης Δαπάνης. Στη ουσία οι δύο έννοιες είναι ταυτόσημες και για αυτό είναι πλεονασμός, πλέον, η έκθεση ανάληψης δαπάνης του Β.Δ. 17-5/1959 και θεωρείται ότι έχει καταργηθεί. Ανάληψη υποχρέωσης είναι η διοικητική πράξη με την οποία γεννάται ή βεβαιώνεται υποχρέωση του Δημοσίου και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης έναντι τρίτων (νομική δέσμευση, άρθρο 66 παρ. 1 Ν.4270/2014).

Καμία δαπάνη δεν εκτελείται, εάν δεν υπάρχει στον Προϋπολογισμό εγγεγραμμένη και εγκεκριμένη σχετική πίστωση, καθώς επίσης καμία δαπάνη δεν εκτελείται καθ' υπέρβαση εγγεγραμμένης και υπάρχουσας πίστωσης (Νικολόπουλος, 2004).

Η αναγραφή πίστωσης στον Προϋπολογισμό δεν σημαίνει και έγκριση για την πραγματοποίηση δαπανών σε βάρος αυτής. Για να πληρωθεί μία δαπάνη, απαιτείται προηγουμένως η ανάληψη της δαπάνης μέσω απόφασης ανάληψης υποχρέωσης του ΠΔ 113/2010, η διάθεση (ψήφιση) της πίστωσης, η ανάθεση εκτέλεσης της δαπάνης, η εκκαθάριση δαπάνης, η έκδοση εντολής πληρωμής και ο έλεγχος της δαπάνης.

Ο δικαστικός έλεγχος των Ο.Τ.Α. διενεργείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο και συνίσταται:

- Στον προληπτικό έλεγχο των δαπανών (άρθρο 275 Ν.3852/2010)
- Στον έλεγχο των Ταμειακών Απολογισμών (κατασταλτικός έλεγχος) (άρθρο 22 ΠΔ 774/1980, άρθρο 163 παρ.5 και άρθρο 169 παρ.6 Ν.3463/2006)
- Στον προσυμβατικό - προληπτικό έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 278 Ν.3852/2010)
- Στον έλεγχο των λογαριασμών των δημόσιων υπόλογων (κατασταλτικός έλεγχος) (άρθρο 276 Ν.3852/2010, άρθρο 24 Ν.3202/2003, άρθρο 169 παρ.5&7 Ν.3463/2006)
- Στον έλεγχο είσπραξης εσόδων (άρθρο 277 Ν.3852/2010)

2.5 Ταμειακός Απολογισμός

Σύμφωνα με το άρθρο 163 του Κ.Δ.Κ., μετά το τέλος του οικονομικού έτους ο ταμίας του Δήμου προέρχεται στην κατάρτιση του Ταμειακού Απολογισμού. Για την κατάρτιση του Απολογισμού, τα σύνολα κατά κωδικό αριθμό του καθολικού εσόδων ως προς τα προϋπολογισθέντα και τα τελικώς διαμορφωθέντα έσοδα, τις αναμορφώσεις, τα βεβαιωθέντα, τα εισπραχθέντα κατά τη διάρκεια της χρήσης και τα εισπρακτέα υπόλοιπα, μεταφέρονται σε ενιαία κατάσταση και διαμορφώνουν τον ταμειακό απολογιστικό πίνακα των εσόδων. Ομοίως τα σύνολα κατά κωδικό αριθμό του καθολικού δαπανών ως προς τα προϋπολογισθέντα και τα τελικώς διαμορφωθέντα έξοδα, τις αναμορφώσεις, τα ενταλθέντα και πληρωθέντα κατά τη διάρκεια της χρήσης, τα πληρωτέα υπόλοιπα και τις αδιάθετες πιστώσεις, μεταφέρονται σε ενιαία κατάσταση και διαμορφώνουν τον απολογιστικό πίνακα των δαπανών.

Ο Ταμειακός Απολογισμός των εσόδων και των εξόδων είναι ενιαίος και περιλαμβάνει τον λογαριασμό της διαχείρισης του έτους που έληξε. Μετά την κατάρτιση των απολογιστικών πινάκων, ο ταμίας υποβάλλει τον Ταμειακό Απολογισμό στη Οικονομική Επιτροπή το αργότερο μέχρι το τέλος Μαΐου του επομένου έτους που αφορά ο Απολογισμός. Η Οικονομική Επιτροπή μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών αφού παρέλαβε τα απολογιστικά στοιχεία, μέχρι τέλος Ιουλίου, προσέρχεται στον προέλεγχο του Απολογισμού σε ειδική συνεδρίαση και μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από την λήψη της απόφασής της, υποβάλλει τον Απολογισμό και τον Ισολογισμό μαζί με έκθεσή της στο Δημοτικό Συμβούλιο (άρθρο 13 παρ.2 Ν.3463/2006) για έγκριση. Το Δημοτικό Συμβούλιο μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών από την παραλαβή της απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής, αποφασίζει σε ειδική συνεδρίαση (με μοναδικό θέμα της ημερήσιας διάταξης) την έγκριση του Απολογισμού και του Ισολογισμού και διατυπώνει τις παρατηρήσεις του. Η καταληκτική προθεσμία έγκρισης του Ταμειακού Απολογισμού από το Δημοτικό Συμβούλιο (με την εξάντληση των προθεσμιών που ορίζει ο Κ.Δ.Κ.), ανάγεται μέχρι την 5η Οκτωβρίου του επομένου έτους που αφορά.

Ο Απολογισμός μαζί με τις υπόλοιπες οικονομικές καταστάσεις υποβάλλονται στο Ελεγκτικό Συνέδριο και στον ελεγκτή νομιμότητας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης το αργότερο σε ένα μήνα για έλεγχο. Συνοπτική κατάσταση του Ταμειακού

Απολογισμού καθώς και ο Ισολογισμός, δημοσιεύεται μετά την έγκριση του από το Δημοτικό Συμβούλιο σε μια τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα και αν δεν υπάρχει τέτοια, σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του νομού που εδρεύει ο Δήμος, στην ιστοσελίδα του Δήμου και αναρτώνται στη Διαύγεια.

2.6 Αριθμοδείκτες με Βάση τον Προϋπολογισμό - Απολογισμό των Δήμων

Οι αριθμοδείκτες είναι σχέσεις μεταξύ μεγεθών (λογιστικών ή στατιστικών), σχέσεις που έχουν σκοπό να προσδιορίσουν την οικονομική κατάσταση ή την αποδοτικότητα ενός κλάδου ή μιας οικονομικής μονάδας ή τμημάτων μιας οικονομικής μονάδας (Καραγιλάνης, 2004).

Η χρησιμότητα των οικονομικών αριθμοδεικτών είναι η διευκόλυνση της επιχειρησιακής δράσης των οικονομικών μονάδων, η δυνατότητα να υπάρχει μέσω των δεικτών αυτών μια άμεση, γρήγορη εικόνα της οικονομικής διάρθρωσης, του βαθμού απόδοσης του Δήμου και της διαχειριστικής του πολιτικής (Καραγιλάνης, 2004).

Οι κύριες κατηγορίες αριθμοδεικτών είναι:

- Εκείνοι που αναλύουν την κεφαλαιακή διάρθρωση της οικονομικής μονάδας (σχέση ιδίων προς ξένα, πάγιο ενεργητικό προς σύνολο ενεργητικού, κλπ.)
- Εκείνοι που αναλύουν την ρευστότητα της
- Εκείνοι που αναλύουν την αποδοτικότητα της (όπως περιθώριο κερδών, απόδοση κεφαλαίων, κλπ.)
- Οι αριθμοδείκτες δραστηριότητας, εκείνοι που αναλύουν τη διαχειριστική της πολιτική (όπως κυκλοφοριακή ταχύτητα αποθεμάτων, ταχύτητα εισπράξεων, κλπ.)
- Οι επενδυτικοί αριθμοδείκτες, που μετρούν τη σχέση των μετοχών μίας οικονομικής μονάδας με τα μερίσματα, τα κέρδη καθώς και με άλλα περιουσιακά της στοιχεία (Καραγιλάνης, 2004).

Τα στοιχεία που συμβάλλουν στη διαμόρφωση των αριθμοδεικτών προέρχονται από: τον προϋπολογισμό, τον απολογισμό, τον ισολογισμό, τα αποτελέσματα χρήσης, τη γενική εκμετάλλευση. Οι βασικές αρχές δόμησης των αριθμοδεικτών είναι:

- Ο αριθμοδείκτης εμφανίζεται είτε με τη μορφή ποσοστού είτε με τη μορφή δεκαδικού αριθμού.
- Οι αριθμοδείκτες καλύπτουν όλο το φάσμα της οικονομικής λειτουργίας της οικονομικής μονάδας.
- Υπάρχουν αριθμοδείκτες απλοί και σύνθετοι (Καραγιάνης, 2004).

Οι αριθμοδείκτες Προϋπολογισμού παρουσιάζουν βασικές πληροφορίες για τη δομή και την πορεία υλοποίησης του Προϋπολογισμού.

Αρχικά θα παρουσιάσουμε σε έναν πίνακα το περιεχόμενο των όρων που θα χρησιμοποιήσουμε για τον υπολογισμό των αριθμοδεικτών :

Πίνακας 2.1: Τρόπος Υπολογισμού Δεικτών

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ	
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (ΟΜΑΔΑ 0)	<ul style="list-style-type: none"> - Θεσμοθετημένοι πόροι υπέρ των ΟΤΑ (ΚΑΠ) για λειτουργικές δαπάνες - Εισοδήματα Κινητής και Ακίνητης Περιουσίας - Έσοδα από Ανταποδοτικά τέλη και Δικαιώματα - Έσοδα από φόρους, τέλη και εισφορές - Έσοδα από τοπικά δυνητικά τέλη και εισφορές
ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ (ΟΜΑΔΑ 1)	<ul style="list-style-type: none"> - Έσοδα από δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες - Έσοδα από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων - Έκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες - Έσοδα από επιχορηγήσεις για επενδύσεις (ΠΔΕ, ΣΑΤΑ, ΠΕΠ, ΘΗΣΕΑΣ κλπ.)
	<ul style="list-style-type: none"> - Προσαυξήσεις-Πρόστιμα-Παράβολα
ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (Ομάδα 0, Υποκατηγορία 211, Υποκατηγορία 321, Υποκατηγορία 511)	<ul style="list-style-type: none"> - Τακτικά Έσοδα
	<ul style="list-style-type: none"> - Τακτικά Έσοδα ΠΟΕ που βεβαιώθηκαν και εισπράχθηκαν για πρώτη φορά στο τρέχον έτος - Εισπρακτέα Υπόλοιπα από βεβαιωθέντα τακτικά έσοδα σε προηγούμενα έτη - Χρηματικό Υπόλοιπο από Τακτικά Έσοδα
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (Ομάδα 1, Υποκατηγορία 221,	<ul style="list-style-type: none"> - Έκτακτα Έσοδα
	<ul style="list-style-type: none"> - Έκτακτα Έσοδα ΠΟΕ που βεβαιώθηκαν και εισπράχθηκαν για πρώτη φορά στο τρέχον έτος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ	
Υποκατηγορία 322, Υποκατηγορία 512)	<ul style="list-style-type: none"> - Εισπρακτέα Υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έκτακτα έσοδα σε προηγούμενα έτη - Χρηματικό Υπόλοιπο από Έκτακτα Έσοδα
ΙΔΙΑ ΕΣΟΔΑ (Ομάδα 0 μείον Κατηγορία 06, Ομάδα 1 μείον Κατηγορίες 12 και 13, Ομάδα 2 μείον το Είδος του Εσόδου 2212 , Ομάδα 3 μείον Κατηγορία 31 και μείον το Είδος του Εσόδου 3222, Ομάδα 5)	<ul style="list-style-type: none"> - Τακτικά Έσοδα εκτός από τις Επιχορηγήσεις - Έκτακτα Έσοδα εκτός από τις Επιχορηγήσεις - Έσοδα ΠΟΕ εκτός από τα Έκτακτα Ειδικευμένα Έσοδα ΠΟΕ
	<ul style="list-style-type: none"> - Εισπρακτέα υπόλοιπα προηγούμενων ετών εκτός από δάνεια και τις έκτακτες ειδικευμένες απαιτήσεις
	<ul style="list-style-type: none"> - Χρηματικό Υπόλοιπο
ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (Υπαρξη ΔΕΥΑ: υποκατηγορία 031, 2111, 3211) (Μη ύπαρξη ΔΕΥΑ: κατηγορία 03, 2111-2114, 3211-3214)	<ul style="list-style-type: none"> - Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα - Έσοδα ΠΟΕ από ανταποδοτικά τέλη που βεβαιώνονται για πρώτη φορά - Εισπρακτέα υπόλοιπα από ανταποδοτικά τέλη από βεβαιωθέντα έσοδα ΠΟΕ - Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη
	<ul style="list-style-type: none"> - Έσοδα ΠΟΕ από ανταποδοτικά και άλλα τέλη που βεβαιώνονται για πρώτη φορά - Εισπρακτέα υπόλοιπα από ανταποδοτικά και άλλα τέλη από βεβαιωθέντα έσοδα ΠΟΕ
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ (Κατηγορίες 06, 12, 13)	<ul style="list-style-type: none"> - Τακτικές Επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες - Έκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες - Επιχορηγήσεις για επενδύσεις
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (Ομάδες: 0, 1, 2, 3, 4, 5)	<ul style="list-style-type: none"> - Τακτικά Έσοδα - Έκτακτα Έσοδα
	<ul style="list-style-type: none"> - Έσοδα ΠΟΕ - Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από ΠΟΕ - Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων - Χρηματικό Υπόλοιπο - Χρηματικό Υπόλοιπο
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ (Ομάδες: 6, 7, 8, 9)	<ul style="list-style-type: none"> - Έξοδα Χρήσης - Επενδύσεις - Πληρωμές ΠΟΕ και Αποδόσεις - Αποθεματικό
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ (ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ	<ul style="list-style-type: none"> - Αμοιβές και έξοδα προσωπικού - Αμοιβές αιρετών και τρίτων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ	
ΔΑΠΑΝΕΣ) (Ομάδα 6)	<ul style="list-style-type: none"> - Παροχές τρίτων - Φόροι- τέλη - Λοιπά γενικά έξοδα - Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστωσης - Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων - Πληρωμές για Μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους - Λοιπά έξοδα.
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (Ομάδα 7)	<ul style="list-style-type: none"> - Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων - Έργα - Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες - Τίτλοι πάγιας επένδυσης (Συμμετοχές σε επιχειρήσεις)
ΟΦΕΙΛΕΣ ΠΟΕ (Κατηγορία 81)	<ul style="list-style-type: none"> - Πληρωμές Υποχρεώσεων ΠΟΕ - (Ενταλθέντα -Πληρωθέντα) +(μη ενταλματοποιηθέντα παραστατικά)
ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ (Κατηγορία 32)	<ul style="list-style-type: none"> - Εισπρακτέα υπόλοιπα (απαιτήσεις) ΠΟΕ (Βεβαιωθέντα – Εισπραχθέντα)
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑΣ (κόστος απασχόλησης) (Κατηγορία 60)	<ul style="list-style-type: none"> - Αμοιβές και έξοδα προσωπικού
ΤΟΚΟΧΡΕΟΛΥΣΙΑ (Κατηγορία 65)	<ul style="list-style-type: none"> - Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστωσης

2.6.1 Αριθμοδείκτες Δομής Εσόδων / Εξόδων

Οι Αριθμοδείκτες Δομής Εσόδων / Εξόδων: ποσοστιαία συμμετοχή κάθε κατηγορίας και υποκατηγορίας εσόδων στα συνολικά έσοδα / έξοδα, καθώς και ανά υπηρεσία. Ειδικότερα είναι:

- Σύνολο Τακτικών Εσόδων προς Συνολικά Έσοδα (Δείκτης Αυτονομίας), όσο μεγαλύτερη η τιμή του δείκτη τόσο μεγαλύτερη η αυτονομία του Δήμου να σχεδιάσει πολιτικές.
- Σύνολο Εκτάκτων Εσόδων προς Συνολικά Έσοδα (Δείκτης Αστάθειας), όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο πιο περιοριστικά πρέπει ο Δήμος να υλοποιεί προγράμματα.
- Ίδια Έσοδα προς Συνολικά Έσοδα (Δείκτης Ανεξαρτησίας), όσο μεγαλύτερη η τιμή του τόσο μεγαλύτερη η ανεξάρτητη δράση και ο αποτελεσματικότερος οικονομικός προγραμματισμός του Δήμου.
- Σύνολο Επιχορηγήσεων προς Συνολικά Έσοδα (Δείκτης Εξάρτησης), εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των επιχορηγήσεων του Δήμου στο σύνολο των εσόδων του.
- Σύνολο Δανείων προς Συνολικά Έσοδα, δείχνει τι ποσοστό των συνολικών εσόδων προέρχεται από δάνεια.
- Σύνολο Εισπρακτέων Υπολοίπων προς Συνολικά Έσοδα (Δείκτης Απαιτήσεων), εκφράζει τι ποσοστό των συνολικών εσόδων αποτελούν τα ανείσπρακτα έσοδα.
- Χρηματικό Υπόλοιπο προς Συνολικά Έσοδα, δείχνει τι ποσοστό των συνολικών εσόδων αποτελούν τα χρηματικά διαθέσιμα που διαθέτει ο Δήμος για να χρηματοδοτήσει την δράση του.
- Σύνολο Εξόδων Χρήσης προς Συνολικά Έξοδα (Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών).
- Σύνολο Επενδύσεων προς Συνολικά Έξοδα (Δείκτης Επενδύσεων).
- Σύνολο Οφειλές ΠΟΕ προς Συνολικά Έξοδα (Δείκτης Υποχρεώσεων), εκφράζει το ποσοστό των οφειλών ΠΟΕ προς το σύνολο των εξόδων.

2.6.2 Αριθμοδείκτες Οικονομικής Επίδοσης

Σε αυτή την κατηγορία αριθμοδεικτών βλέπουμε από τον Προϋπολογισμό και τον Απολογισμό τα ποσοστά εκτέλεσης στο σκέλος των εσόδων σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα, βεβαιωθέντα και εισπραχθέντα έσοδα. Αντίστοιχα στα έξοδα

βλέπουμε τα ποσοστά εκτέλεσης σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα, ενταλθέντα και πληρωθέντα έξοδα.

- Ταμειακώς Βεβαιωθέντα Έσοδα / Προϋπολογισθέντα Έσοδα
- Ενταλθέντα Έξοδα / Προϋπολογισθέντα Έξοδα
- Πληρωθέντα Έξοδα / Προϋπολογισθέντα Έξοδα
- Πληρωθέντα Έξοδα / Ενταλθέντα Έξοδα
- Εισπραχθέντα Έσοδα / Βεβαιωθέντα Έσοδα
- Εισπραχθέντα Έσοδα / Προϋπολογισθέντα Έσοδα

2.6.3 Αριθμοδείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης

Στην κατηγορία αυτή έχουμε τους παρακάτω δείκτες:

- Ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης της Δημόσιας πίστης. Το άρθρο 264 παρ.1 περ. α' Ν.3852/2010 ορίζει ότι το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης κάθε Δήμου δεν υπερβαίνει το 20% των ετήσιων τακτικών του εσόδων.
- Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις + Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις / Συνολικά Έσοδα. Το άρθρο 264 παρ.1 περ. β' Ν.3852/2010 ορίζει ότι το Συνολικό Χρέος του Δήμου (Βραχυπρόθεσμες και Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις) δεν πρέπει να υπερβαίνει ένα ποσοστό των Συνολικών Εσόδων του το οποίο καθορίστηκε με την ΥΑ 43093/2010 στο 60% των συνολικών εσόδων.

2.6.4 Αριθμοδείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού των Δήμων

Οι παρακάτω αριθμοδείκτες εκφράζουν το κόστος απασχόλησης (συνολική μισθοδοσία) σε ποσοστό επί του συνόλου των εξόδων, των εξόδων χρήσης και τον μέσο όρο κόστους μισθοδοσίας για κάθε εργαζόμενο.

- Κόστος Απασχόλησης / Συνολικά Έξοδα
- Κόστος Απασχόλησης / Έξοδα Χρήσης
- Κόστος Απασχόλησης / Αριθμό Απασχολουμένων

2.6.5 Αριθμοδείκτες Συσχέτισης Εσόδων / Εξόδων

Στην κατηγορία αυτή έχουμε τους παρακάτω δείκτες:

- Σύνολο Επιχορηγήσεων / Συνολικά Έξοδα. Δείχνει το ποσοστό των συνολικών εξόδων που καλύπτεται από επιχορηγήσεις.
- Έξοδα Χρήσης / Τακτικά Έσοδα (Δείκτης Κάλυψης Λειτουργικού Κόστους). Εκφράζει την δυνατότητα κάλυψης των λειτουργικών δαπανών από τα τακτικά έσοδα.
- Αμοιβές και Έξοδα Προσωπικού / Τακτικά Έσοδα (Δείκτης Κάλυψης Κόστους Μισθοδοσίας Προσωπικού).
- Κόστος Ανταποδοτικών Υπηρεσιών / Ανταποδοτικά Έσοδα. Καταδεικνύει την κάλυψη του κόστους των υπηρεσιών από ανταποδοτικά έσοδα και όχι από άλλα ανειδίκευτα έσοδα, στόχος είναι η ισορροπία.
- ΚΑΠ / Λειτουργικές Δαπάνες. Όσο υψηλότερος, τόσο μεγαλύτερος ο βαθμός εξάρτησης του Δήμου από τους ΚΑΠ για την λειτουργία του.
- Επιχορηγήσεις και Δάνεια για Επενδύσεις / Επενδυτικές Δαπάνες και αντίστοιχα Τοκοχρεολύσια (Δείκτης Αυτοχρηματοδότησης Επενδύσεων).

2.6.6 Αριθμοδείκτες Εσόδων / Εξόδων ανά Κάτοικο

Σε αυτή την κατηγορία αριθμοδεικτών χρησιμοποιείται η τελευταία επίσημη απογραφή (2011) που διενήργησε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), και η οποία ανέρχεται στις 101.753 κατοίκους (Εύοσμος 74.686, Ελευθέριο-Κορδελιό 27.067). Οι αριθμοδείκτες μας δείχνουν τις οικονομικές επιδόσεις του Δήμου ανά κάτοικο.

- Συνολικά Έσοδα ανά Κάτοικο
- Συνολικά Έξοδα ανά Κάτοικο
- Ίδια Έσοδα ανά Κάτοικο (Δείκτης Επιβάρυνσης Δημοτών)
- Ανταποδοτικά Έσοδα ανά Κάτοικο
- Επιχορηγήσεις ανά Κάτοικο
- Έξοδα Χρήσης ανά Κάτοικο
- Επενδύσεις ανά Κάτοικο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Μελέτη Περίπτωσης Δήμου Κορδελιού - Ευόσμου

3.1 Ο Δήμος Κορδελιού - Ευόσμου

Ο Δήμος Κορδελιού – Ευόσμου ανήκει στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης και προήλθε από τη συνένωση των Δήμων Ελευθερίου - Κορδελιού και Ευόσμου. Βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά του Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης, σε απόσταση 5 χιλιομέτρων από το κέντρο της πόλης και εντάσσεται πάνω στη διαδρομή του μεγάλου οδικού άξονα της Μοναστηρίου – Εγνατίας οδού και της παράλληλης ζώνης των σιδηροδρομικών γραμμών που εισέρχονται στην πόλη από τα δυτικά, στο σημείο συμβολής τους με την Εσωτερική Περιφερειακή. Εγγύς των ορίων του Δήμου είναι η δυτική είσοδος της Θεσσαλονίκης, ενώ διέρχονται απ' αυτόν οι προαναφερόμενες βασικές αρτηρίες - οδικοί άξονες: οδός Μοναστηρίου, (εσωτερική) Περιφερειακή Οδός και Εγνατία Οδός. Ο πληθυσμός του Δήμου Κορδελιού - Ευόσμου, σύμφωνα με την τελευταία επίσημη απογραφή (2011) που διενήργησε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), ανέρχεται στους 101.753 κατοίκους (Ευόσμος 74.686, Ελευθέριο-Κορδελιό 27.067), με τους άντρες να αντιπροσωπεύουν το 48,88% και τις γυναίκες το 51,15%. (Τμήμα Προγραμματισμού Δήμου Κορδελιού - Ευόσμου, 2016).

Μέσα στη συνολική οικονομική και κοινωνική κρίση που περνά η χώρα μας, η περιοχή του Δήμου ξεχωρίζει δυστυχώς αρνητικά αναφορικά με την ένταση των κοινωνικών φαινομένων τόσο σε επίπεδο νομού Θεσσαλονίκης αλλά και Περιφέρειας. Ένα σημαντικό τμήμα του γενικού πληθυσμού είναι εκτεθειμένο στο φάσμα του αποκλεισμού με τον αριθμό των καταγεγραμμένων απόρων να φτάνει σύμφωνα με τις υπηρεσίες του Δήμου τουλάχιστον τους 4.000 δημότες. Η κατάσταση αναμένεται να επιδεινωθεί στο αμέσως επόμενο διάστημα λόγω και της βαθιάς οικονομικής κρίσης και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με οξυμένο το ζήτημα της ανεργίας κυρίως των νέων και των γυναικών, καθώς και της βιωσιμότητας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) που αποτελούν τη μεγάλη πλειοψηφία στην περιοχή του Δήμου. Επίσης, σύμφωνα με πιο πρόσφατα στοιχεία του ΟΑΕΔ (2014), το ποσοστό ανεργίας στο Δήμο ανέρχεται

περίπου σε 27,5% ενώ οι εκτιμήσεις για το ποσοστό της πραγματικής ανεργίας δείχνουν ότι αυτή ξεπερνά το 30%.

3.2 Ανάλυση Εσωτερικού Περιβάλλοντος

Σύμφωνα με τον οργανισμό του Δήμου, το ανθρώπινο δυναμικό του, απαρτίζεται από 400 εργαζόμενους εξ των οποίων οι 160 μόνιμοι, οι 180 με σύμβαση αορίστου χρόνου και 60 με σύμβαση ορισμένου χρόνου, σε 13 συνολικά διευθύνσεις (Πίνακας 3.1). Με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο του απασχολούμενου προσωπικού, ο Δήμος στελεχώνεται από 70 υπαλλήλους Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, 40 υπαλλήλους Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, 180 υπαλλήλους Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και 110 υπαλλήλους Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης. Το ποσοστό κάλυψης των οργανικών θέσεων δεν ξεπερνάει το 80%.

Πίνακας 3.1: Διευθύνσεις Προσωπικού

A/A	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ
1	Διεύθυνση Αποτελεσματικότητας – Οργάνωσης – Πληροφορικής – Διαφάνειας	5
2	Διεύθυνση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης	6
3	Διεύθυνση Πολεοδομίας	8
4	Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης	85
5	Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου	42
6	Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας	39
7	Διεύθυνση Παιδείας Αθλητισμού και Πολιτισμού	48
8	Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών	38
9	Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών	19
10	Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας & Συντηρήσεων Έργων	54
11	Διεύθυνση Μελετών Έργων	15

12	Διεύθυνση ΚΕΠ	26
13	Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας	15
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΟΡΑΕΛΙΟΥ - ΕΥΟΣΜΟΥ	400

Ως αποτέλεσμα της γενικότερης κοινωνικοοικονομικής κρίσης ο Δήμος έχει μειωμένα έσοδα τόσο από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους, όσο και από τα ίδια έσοδα. Οι επενδύσεις του έχουν μειωθεί αισθητά έχοντας ως βασική πηγή χρηματοδότης το ΕΣΠΑ. Η δανειακή του επιβάρυνση ανέρχεται σε ποσοστό 12% του Προϋπολογισμού του. Ο Δήμος κατέχει αξιόλογη ακίνητη περιουσία σε οικόπεδα και διαμερίσματα, που θα μπορούσε να εκμεταλλευτεί για την εξεύρεση νέων πηγών χρηματοδότησης.

Οι υπηρεσίες του Δήμου στεγάζονται σε διαφορετικά κτίρια τα οποία είναι διάσπαρτα στην ευρύτερη περιοχή. Η συγκεκριμένη κατάσταση δημιουργεί σοβαρά οργανωτικά και λειτουργικά προβλήματα.

Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι ο Δήμος δεν εφαρμόζει τις προβλεπόμενες διαδικασίες επιχειρησιακού προγραμματισμού, ιδιαίτερα σε επίπεδο διαβούλευσης και δεν υφίσταται παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών του.

3.3 Αριθμοδείκτες Δομής Εσόδων / Εξόδων

Η ανάλυση ξεκινά με το **Δείκτη Αυτονομίας**. Ο Δείκτης Αυτονομίας ισούται με το Σύνολο Τακτικών Εσόδων προς τα Συνολικά Έσοδα. Η τιμή του Δείκτη με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2.1 (σελ. 26-28) προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Δείκτης Αυτονομίας} = (0 + 2 + 32) / (0 + 1 + 2 + 3 + 4 + 5)$$

Τα αποτελέσματα του Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.2: Δείκτης Αυτονομίας

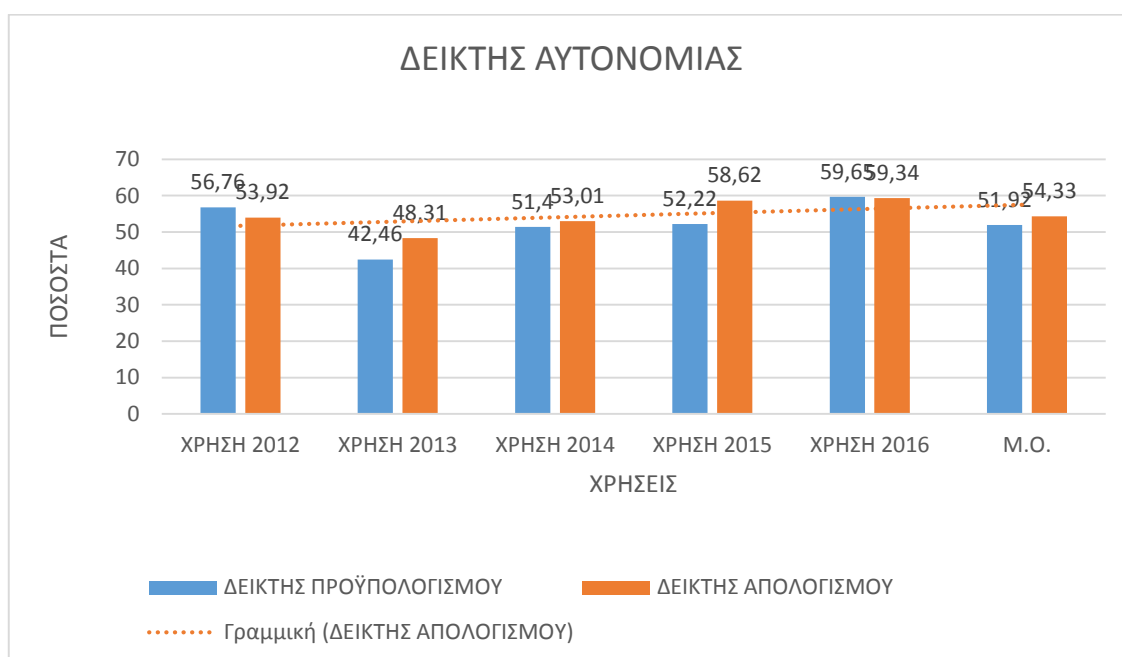
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ	ΧΡΗΣΗ 2012	ΧΡΗΣΗ 2013	ΧΡΗΣΗ 2014	ΧΡΗΣΗ 2015	ΧΡΗΣΗ 2016	Μ.Ο.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	56,76	42,46	51,40	52,22	59,65	51,92
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	53,92	48,31	53,01	58,62	59,34	54,33

Με βάση τη θεωρία, όσο μεγαλύτερη η τιμή του δείκτη τόσο μεγαλύτερη η αυτονομία του Δήμου να σχεδιάσει πολιτικές.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του Δείκτη παρατηρούμε ότι ο Δείκτης Αυτονομίας κυμαίνεται κατά μέσο όρο 54,33%. Στην χρήση του 2016 το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώνεται σε 59,34 %. Το ποσοστό θεωρείται ικανοποιητικό και δείχνει σταθερότητα στην χρηματοδότηση του Δήμου από τακτικά έσοδα (ΚΑΠ, ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα, φόροι τέλη και εισφορές κλπ.). Συνεπώς επισημαίνουμε πως τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια αυξητική τάση.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.1: Δείκτης Αυτονομίας

Στη συνέχεια εξετάζεται ο **Δείκτης Αστάθειας**. Ο Δείκτης Αστάθειας ισούται με Σύνολο Εκτάκτων Εσόδων προς Συνολικά Έσοδα. Η τιμή του Δείκτη με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2.1 (σελ. 26-28) προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Δείκτης Αστάθειας} = (1+221+322+512) / (0+1+2+3+4+5)$$

Τα αποτελέσματα του Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.3: Δείκτης Αστάθειας

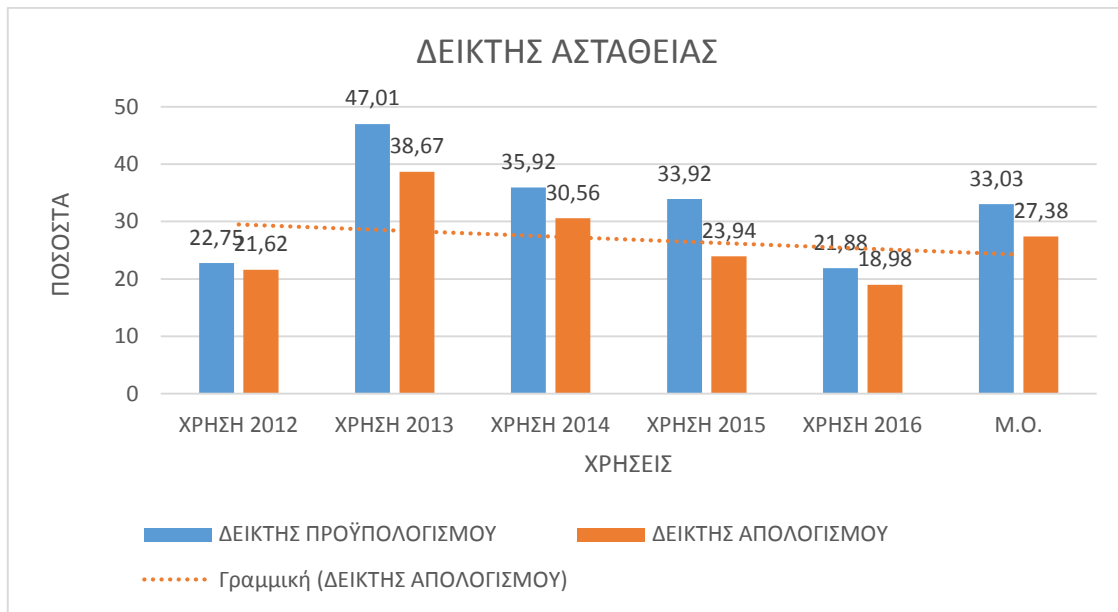
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ	ΧΡΗΣΗ 2012	ΧΡΗΣΗ 2013	ΧΡΗΣΗ 2014	ΧΡΗΣΗ 2015	ΧΡΗΣΗ 2016	Μ.Ο.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	22,75	47,01	35,92	33,92	21,88	33,03
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	21,62	38,67	30,56	23,94	18,98	27,38

Με βάση τη θεωρία, όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο πιο περιοριστικά πρέπει να κινείται ο Δήμος στην υλοποίηση του προγράμματός του (μικρότερη δυνατότητα αυτόνομης δράσης), αφού στηρίζεται σε έκτακτα έσοδα, τα οποία αποτελούν μη ελεγχόμενες από αυτόν πηγές εσόδων.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του Δείκτη παρατηρούμε ότι το ποσοστό κατά μέσο όρο 27,38% των εκτάκτων εσόδων θεωρείται ικανοποιητικό. Στην χρήση του 2016 το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώνεται σε 18,98%. Επίσης παρατηρούμε μια τάση μείωσης του και μια προσπάθεια για απεξάρτηση του Δήμου από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.2: Δείκτης Αστάθειας

Στη συνέχεια εξετάζεται ο **Δείκτης Ανεξαρτησίας**. Ο Δείκτης Ανεξαρτησίας ισούται με Ίδια Έσοδα προς Συνολικά έσοδα . Η τιμή του Δείκτη με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2.1 (σελ. 26-28) προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Δείκτης Ανεξαρτησίας} = \frac{(0-06) + (1-12-13) + (2-2212) + (3-31-3222) + 5}{(0+1+2+3+4+5)}$$

Τα αποτελέσματα του Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.4: Δείκτης Ανεξαρτησίας

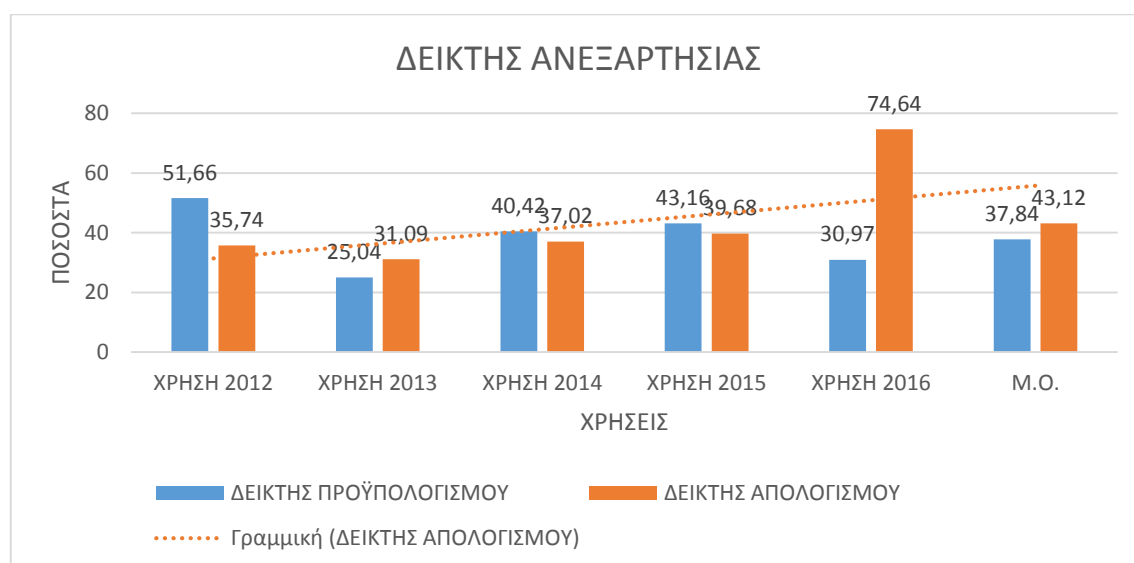
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ	ΧΡΗΣΗ 2012	ΧΡΗΣΗ 2013	ΧΡΗΣΗ 2014	ΧΡΗΣΗ 2015	ΧΡΗΣΗ 2016	Μ.Ο.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	51,66	25,04	40,42	43,16	30,97	37,84
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	35,74	31,09	37,02	39,68	74,64	43,12

Με βάση τη θεωρία, όσο μεγαλύτερη η τιμή του Δείκτη τόσο μεγαλύτερη η ανεξάρτητη δράση και τόσο αποτελεσματικότερος ο οικονομικός προγραμματισμός του Δήμου, αφού στηρίζεται σε έσοδα που παράγει ο ίδιος ο Δήμος.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του Δείκτη παρατηρούμε ότι ο Δείκτης Ανεξαρτησίας είναι κατά μέσο όρο 43,12%. Στην χρήση του 2016 το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώνεται σε 74,64%. Το ποσοστό θεωρείται ικανοποιητικό και δείχνει σταθερότητα στην χρηματοδότηση του Δήμου από ίδια έσοδα. Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια αυξητική τάση και ο Δήμος προσπαθεί να στηρίζεται σε έσοδα που παράγει ο ίδιος.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.3: Δείκτης Ανεξαρτησίας

Στη συνέχεια εξετάζεται ο **Δείκτης Εξάρτησης**. Ο Δείκτης Εξάρτησης ισούται με Σύνολο επιχορηγήσεων προς Συνολικά έσοδα. Η τιμή του Δείκτη με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2.1 (σελ. 26-28) προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Δείκτης Εξάρτησης} = (06+12+13) / (0+1+2+3+4+5)$$

Τα αποτελέσματα του Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.5: Δείκτης Εξάρτησης

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ	ΧΡΗΣΗ 2012	ΧΡΗΣΗ 2013	ΧΡΗΣΗ 2014	ΧΡΗΣΗ 2015	ΧΡΗΣΗ 2016	Μ.Ο.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	36,75	54,47	44,81	41,75	32,43	42,75
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	41,04	57,09	49,76	47,2	39	47,35

Με βάση τη θεωρία, ο Δείκτης Εξάρτησης εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των επιχορηγήσεων του Δήμου στο σύνολο των εσόδων του. Όσο μεγαλύτερη η τιμή του δείκτη, τόσο μεγαλύτερη η εξάρτηση του Δήμου από επιχορηγήσεις περιορίζοντας την αυτοδυναμία του (Νικολόπουλος, 2009).

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του Δείκτη παρατηρούμε ότι ο Δείκτης Εξάρτησης κυμαίνεται κατά μέσο όρο στο 47,35%. Βλέπουμε ότι η τιμή του δείκτη είναι υψηλή, συνεπώς είναι μεγάλη και η εξάρτηση του δήμου από επιχορηγήσεις, περιορίζοντας την αυτοδυναμία του. Εδώ έχει μεγάλη σημασία να επισημάνουμε το γεγονός ότι από τις επιχορηγήσεις μόνο ένα μικρό ποσοστό προορίζεται για επενδυτικές δαπάνες. Το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχορηγήσεων, το οποίο προέρχεται από τις τακτικές επιχορηγήσεις, προορίζεται για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών. Επίσης παρατηρούμε μια τάση μείωσης του Δείκτη Εξάρτησης η οποία οφείλεται κυρίως στην οικονομική κρίση και στην μείωση των επιχορηγήσεων για έργα.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.4: Δείκτης Εξάρτησης

Στη συνέχεια εξετάζεται ο Δείκτης Χρηματικού Υπολοίπου προς Συνολικά Έσοδα. Ο Δείκτης Χρηματικού Υπολοίπου προς Συνολικά Έσοδα ισούται με το Χρηματικό Υπόλοιπο προς Συνολικά Έσοδα. Η τιμή του Δείκτη με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2.1 (σελ. 26-28) προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Δείκτης Χρηματικού Υπολοίπου προς Συνολικά Έσοδα} = (5 / 0+1+2+3+4+5)$$

Τα αποτελέσματα του Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.6: Δείκτης Χρηματικού Υπόλοιπου / Συνολικά Έσοδα

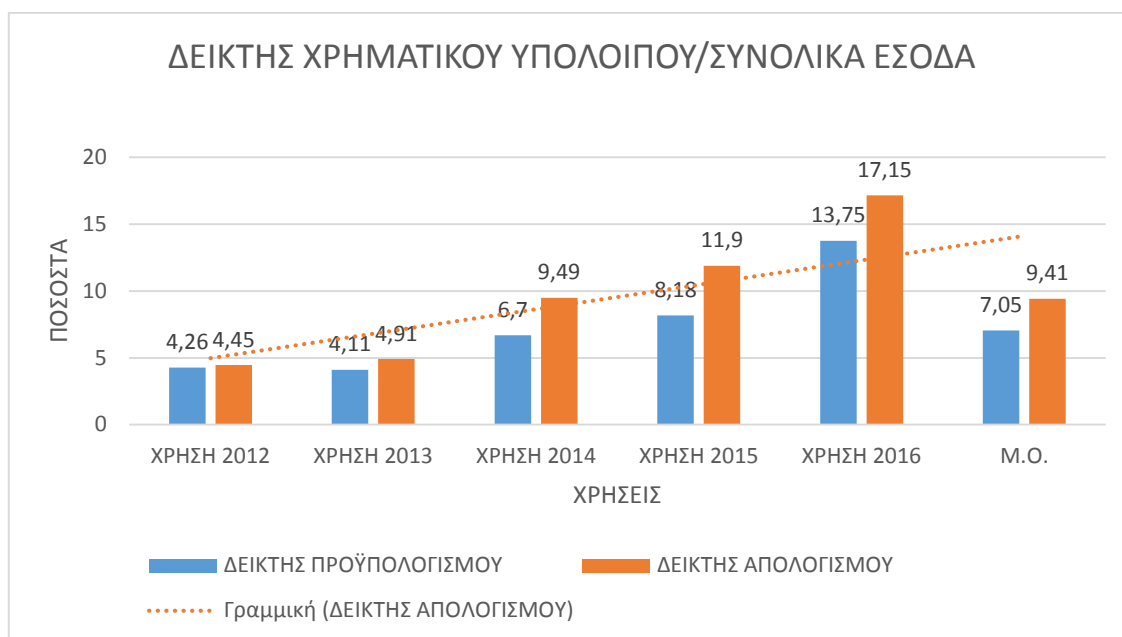
ΔΕΙΚΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟ/ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	ΧΡΗΣΗ 2012	ΧΡΗΣΗ 2013	ΧΡΗΣΗ 2014	ΧΡΗΣΗ 2015	ΧΡΗΣΗ 2016	Μ.Ο.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	4,26	4,11	6,70	8,18	13,75	7,05
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	4,45	4,91	9,49	11,9	17,15	9,41

Με βάση τη θεωρία, ο Δείκτης δείχνει το ποσοστό των συνολικών εσόδων αποτελούν τα χρηματικά διαθέσιμα. Όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης, τόσο υψηλότερα τα χρηματικά διαθέσιμα που έχει ο Δήμος στην κατοχή του για να χρηματοδοτήσει την δράση του.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του Δείκτη παρατηρούμε ότι ο Δείκτης Χρηματικού Υπόλοιπου είναι αρκετά υψηλός ιδιαίτερα στην χρήση του 2016 φτάνει το 17,15%. Αυτό μας δείχνει ότι ο Δήμος έχει περιορίσει τις δαπάνες του και διαθέτει κεφάλαιο για να χρηματοδοτήσει την δράση του.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.5: Δείκτης Χρηματικού Υπόλοιπου / Συνολικά Έσοδα

Στη συνέχεια εξετάζεται ο **Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών**. Ο Δείκτης **Λειτουργικών Δαπανών** ισούται με το Σύνολο Εξόδων Χρήσης προς Συνολικά Έξοδα. Η τιμή του Δείκτη με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2.1 (σελ. 26-28) προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών} = (6)/(6+7+8+9)$$

Τα αποτελέσματα του Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.7: Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών

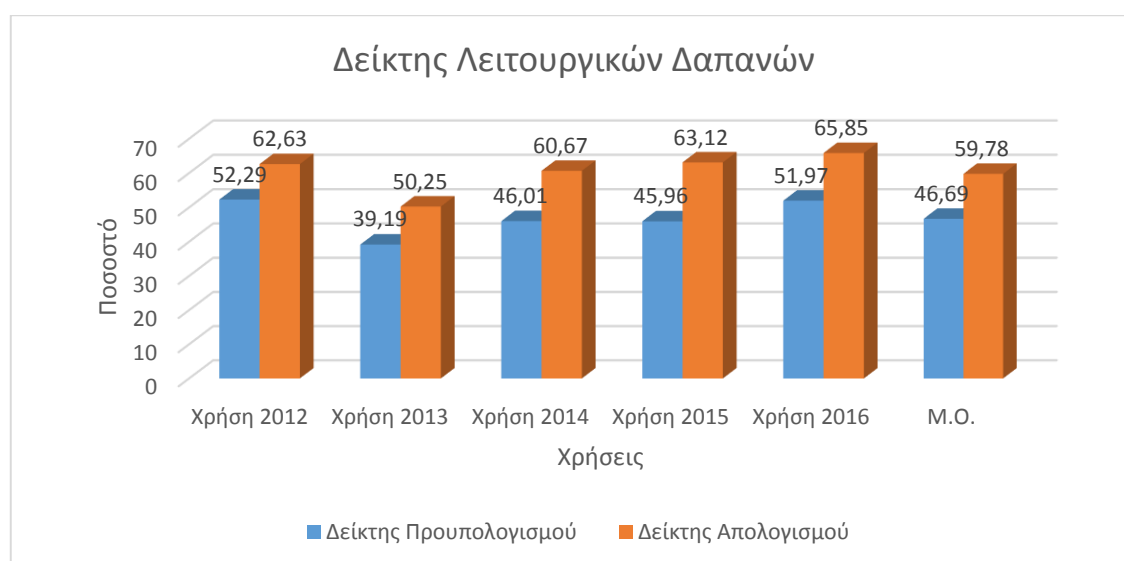
Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016	Μ.Ο.
Δείκτης Προϋπολογισμού	52,29	39,19	46,01	45,96	51,97	46,69
Δείκτης Απολογισμού	62,63	50,25	60,67	63,12	65,85	59,78

Με βάση τη θεωρία, αν η τιμή του δείκτη είναι υψηλή σημαίνει ότι μεγάλο μέρος των δαπανών έχει αφιερωθεί σε λειτουργικά έξοδα χρήσης, περιορίζοντας τη δυνατότητα υλοποίησης επενδυτικών δαπανών.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του Δείκτη παρατηρούμε ότι οι πληρωμές του Δήμου κατευθύνονται σε ποσοστό 59,78% κατά μέσο όρο σε λειτουργικά έξοδα της χρήσης. Το ποσοστό αυτό θεωρείται υψηλό ποσοστό. Αυτό για έναν μη κερδοσκοπικό οργανισμό όπως είναι ο Δήμος σημαίνει ότι μειώνονται οι πόροι για την πραγματοποίηση επενδύσεων προς όφελος των δημοτών.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.6: Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών

Στη συνέχεια εξετάζεται ο **Δείκτης Επενδύσεων**. Ο Δείκτης **Επενδύσεων** ισούται με το Σύνολο Επενδύσεων προς Συνολικά Έξοδα. Η τιμή του Δείκτη με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2.1 (σελ. 26-28) προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Δείκτης Επενδύσεων} = (7 / 6+7+8+9)$$

Τα αποτελέσματα του Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.8: Δείκτης Επενδύσεων

Δείκτης Επενδύσεων	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016	M.O.
Δείκτης Προυπολογισμού	11,28	13,21	27,61	24,06	13,00	17,34
Δείκτης Απολογισμού	5,09	6,97	6,12	15,43	9,56	8,36

Με βάση τη θεωρία, όσο μεγαλύτερη η τιμή του δείκτη, τόσο μεγαλύτερο μέρος των συνολικών εξόδων αφιερώνεται σε επενδύσεις.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του Δείκτη, απολογιστικά παρατηρούμε ότι ένα μικρό ποσοστό μόνο 8,36%, ως μέσος όρος της πενταετίας, κατευθύνεται σε επενδυτικές δαπάνες. Το συμπέρασμα είναι ότι ενώ αρχικά προϋπολογίζεται ένα φιλόδοξο τεχνικό πρόγραμμα ύψους 17,34% κατά μέσο όρο του συνόλου των δαπανών, εντούτοις αυτό εφαρμόζεται σε ένα πολύ μικρό ποσοστό, καθώς τα αντίστοιχα εγγραφόμενα έσοδα έχουν μεγάλη αβεβαιότητα είσπραξης με αποτέλεσμα να μην μπορούν να υλοποιηθούν στο σύνολό τους τα εντασσόμενα στο τεχνικό πρόγραμμα έργα.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.7: Δείκτης Επενδύσεων

Στη συνέχεια εξετάζεται ο **Δείκτης Υποχρεώσεων**. Ο Δείκτης **Υποχρεώσεων** ισούται με το Σύνολο Οφειλών ΠΟΕ προς Συνολικά Έξοδα. Η τιμή του Δείκτη με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2.1 (σελ. 26-28) προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Δείκτης Υποχρεώσεων} = (81 / 6+7+8+9)$$

Τα αποτελέσματα του Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.9: Δείκτης Υποχρεώσεων

Δείκτης Υποχρεώσεων	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016	Μ.Ο.
Δείκτης Προυπολογισμού	21,08	27,80	2,35	4,19	4,19	13,32
Δείκτης Απολογισμού	15,57	4,24	5,25	5,25	5,10	6,99

Με βάση τη θεωρία, ο δείκτης εκφράζει το ποσοστό των οφειλών ΠΟΕ προς το σύνολο των εξόδων. Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο μεγαλύτερες είναι οι υποχρεώσεις του Δήμου.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του Δείκτη, παρατηρούμε ότι ο Δείκτης Υποχρεώσεων κυμαίνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, σε ποσοστό 6,99% κατά μέσο όρο και ακόμα χαμηλότερα τα τελευταία χρόνια, γεγονός που δείχνει ότι ο Δήμος δεν έχει υψηλές οικονομικές υποχρεώσεις.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.8: Δείκτης Υποχρεώσεων

3.4 Αριθμοδείκτες Οικονομικής Επίδοσης

Με την ομάδα αυτή των δεικτών θα δούμε σε τι ποσοστό εκτελείται ο Προϋπολογισμός από τον Δήμο συνολικά στα έσοδα και στα έξοδα.

Δείκτες Οικονομικής Επίδοσης Εσόδων

Αρχικά εξετάζεται ο Δείκτης Ταμειακός Βεβαιωθέντα Έσοδα προς Προϋπολογισθέντα Έσοδα. Ο Δείκτης ισούται με τα Ταμειακός Βεβαιωθέντα Έσοδα προς τα Προϋπολογισθέντα Έσοδα.

Στη συνέχεια εξετάζεται ο Δείκτης Εισπραχθέντα Έσοδα προς Βεβαιωθέντα Έσοδα. Ο Δείκτης ισούται με τα Εισπραχθέντα Έσοδα προς τα Βεβαιωθέντα Έσοδα.

Τέλος εξετάζεται ο Δείκτης Εισπραχθέντα Έσοδα προς Προϋπολογισθέντα Έσοδα. Ο Δείκτης ισούται με τα Εισπραχθέντα Έσοδα προς τα Προϋπολογισθέντα Έσοδα.

Τα αποτελέσματα των Δεικτών Οικονομικής Επίδοσης Εσόδων για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.10: Δείκτες Οικονομικής Επίδοσης Εσόδων

Δείκτες Οικονομικής Επίδοσης	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016	Μ.Ο.
Ταμειακός Βεβαιωθέντα Έσοδα / Προϋπολογισθέντα Έσοδα	77,78	90,44	82,74	95,4	91,45	87,29
Εισπραχθέντα Έσοδα / Βεβαιωθέντα Έσοδα	86,78	89,73	85,98	83,91	83,51	86,1
Εισπραχθέντα Έσοδα / Προϋπολογισθέντα Έσοδα	67,49	81,15	71,14	80,08	76,36	75,15

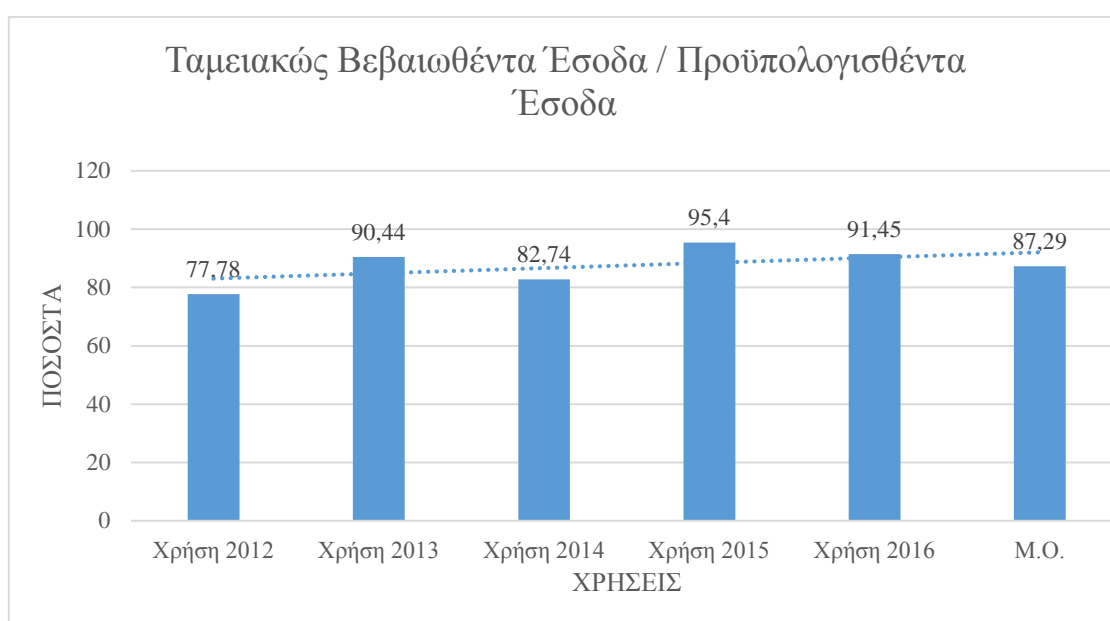
Με βάση τη θεωρία, οι Δείκτες Οικονομικής Επίδοσης Εσόδων εκφράζουν τα ποσοστά εκτέλεσης στο σκέλος των εσόδων σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα, βεβαιωθέντα και εισπραχθέντα έσοδα.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων των Δεικτών Οικονομικής Επίδοσης Εσόδων παρατηρούμε ότι:

- Ο Δείκτης Ταμειακώς Βεβαιωθέντα Έσοδα προς Προϋπολογισθέντα Έσοδα, εμφανίζει ότι κατά μέσο όρο στην πενταετία, βεβαιώνεται ταμειακά το 87,29% των προϋπολογισθέντων εσόδων. Αυτό αποτελεί ένα αρκετά υψηλό ποσοστό. Είναι σημαντική επίσης η τάση που υπάρχει για αύξηση του ποσοστού αυτού, ώστε να εναρμονιστεί με τον Προϋπολογισμό.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

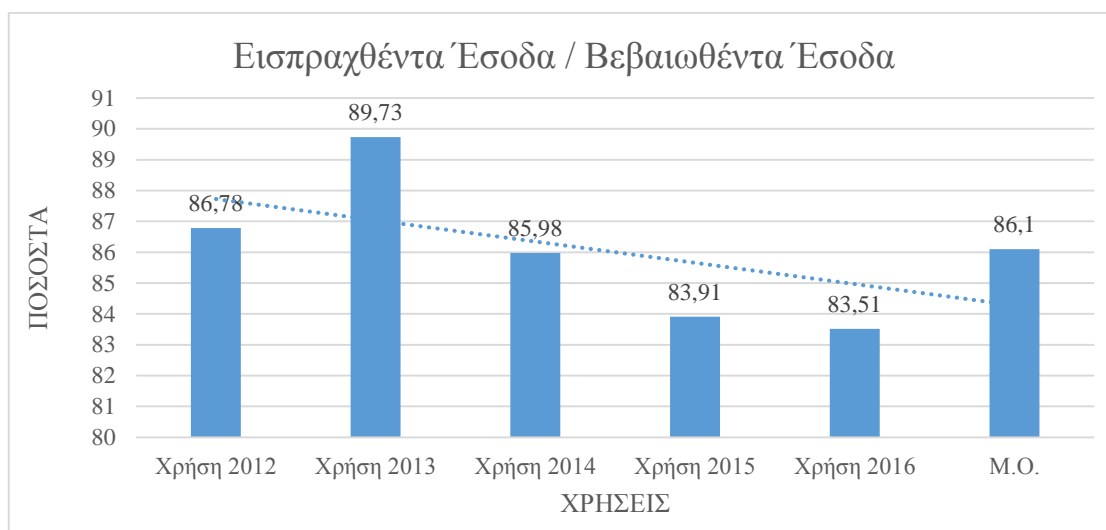
Διάγραμμα 3.9: Δείκτης Ταμειακώς Βεβαιωθέντα / Προϋπολογισθέντα Έσοδα

- Ο Δείκτης Εισπραχθέντα Έσοδα προς Βεβαιωθέντα Έσοδα, εμφανίζει ότι κατά μέσο όρο στην πενταετία εισπράττεται το 86,10% των βεβαιωθέντων εσόδων. Αυτό είναι ένα αρκετά υψηλό ποσοστό, όμως το ανησυχητικό στην προκειμένη περίπτωση αποτελεί η τάση για μείωση που υπάρχει. Αυτή οφείλεται κυρίως στην οικονομική κρίση και την μείωση της ικανότητας των πολιτών να ανταπεξέλθουν στις οικονομικές τους υποχρεώσεις.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

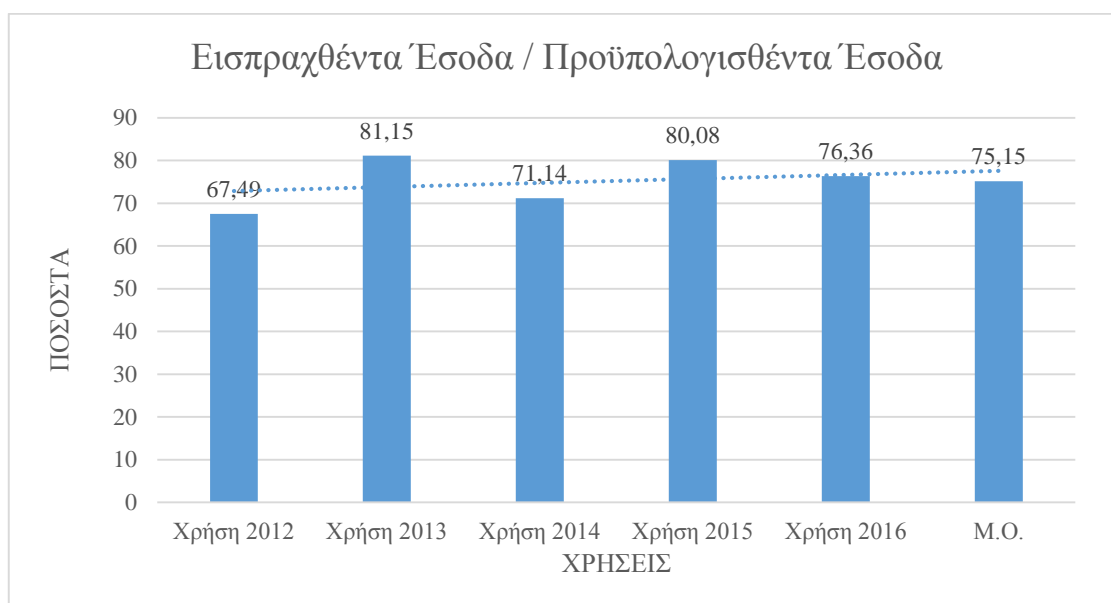
Διάγραμμα 3.10: Δείκτης Εισπραχθέντα / Βεβαιωθέντα Έσοδα

- Ο Δείκτης Εισπραχθέντα Έσοδα προς Προϋπολογισθέντα Έσοδα, εμφανίζει ότι κατά μέσο όρο στην πενταετία εισπράττεται το 75,15% των προϋπολογισθέντων εσόδων. Αυτό αποτελεί ένα αρκετά υψηλό ποσοστό. Είναι σημαντική επίσης η τάση που υπάρχει για αύξηση του ποσοστού αυτού, ώστε να πλησιάσει τα προϋπολογισθέντα έσοδα.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.11: Δείκτης Εισπραχθέντα / Προϋπολογισθέντα Έσοδα

Δείκτες Οικονομικής Επίδοσης Εξόδων

Αρχικά εξετάζεται ο Δείκτης *Ενταλθέντα Έξοδα προς Προϋπολογισθέντα Έξοδα*. Ο Δείκτης ισούται με τα Ενταλθέντα Έξοδα προς τα Προϋπολογισθέντα Έξοδα.

Στη συνέχεια εξετάζεται ο Δείκτης *Πληρωθέντα Έξοδα προς Προϋπολογισθέντα Έξοδα*. Ο Δείκτης ισούται με τα Πληρωθέντα Έξοδα προς τα Προϋπολογισθέντα Έξοδα.

Τέλος εξετάζεται ο Δείκτης *Πληρωθέντα Έξοδα προς Ενταλθέντα Έξοδα*. Ο Δείκτης ισούται με τα Πληρωθέντα Έξοδα προς τα Ενταλθέντα Έξοδα.

Τα αποτελέσματα των Δεικτών Οικονομικής Επίδοσης Εξόδων για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.11: Δείκτες Οικονομικής Επίδοσης Εξόδων

Δείκτες Οικονομικής Επίδοσης	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016	Μ.Ο.
Ενταλθέντα Έξοδα / Προϋπολογισθέντα Έξοδα	63,19	74,59	63,30	65,92	60,15	65,62
Πληρωθέντα Έξοδα / Προϋπολογισθέντα Έξοδα	63,19	74,59	63,30	65,91	59,91	65,57
Πληρωθέντα Έξοδα / Ενταλθέντα Έξοδα	100,00	100,00	100,00	99,99	99,59	99,93

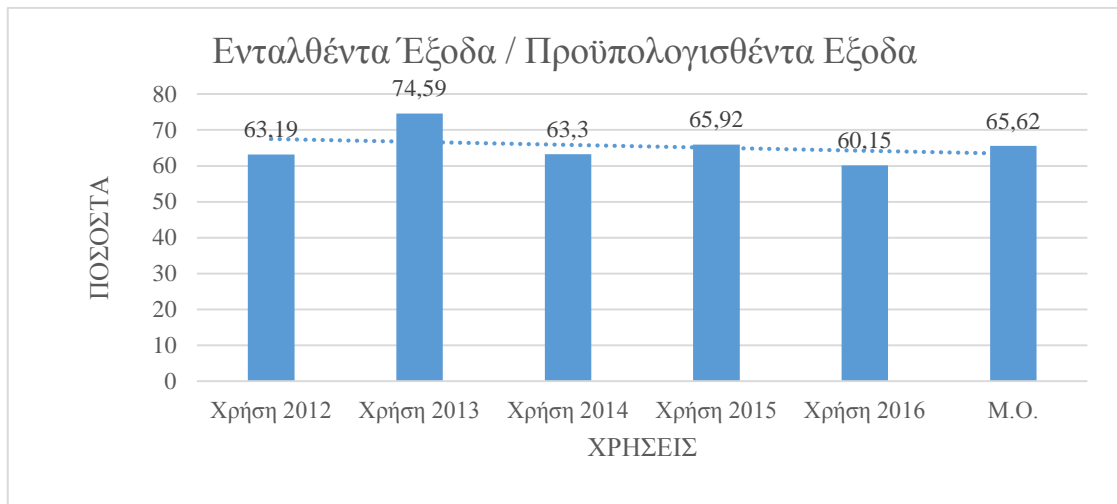
Με βάση τη θεωρία, οι δείκτες Οικονομικής Επίδοσης Εξόδων εκφράζουν τα ποσοστά εκτέλεσης στο σκέλος των εξόδων σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα, ενταλθέντα και πληρωθέντα έξοδα.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων των Δεικτών Οικονομικής Επίδοσης Εξόδων παρατηρούμε ότι:

- Ο Δείκτης *Ενταλθέντα Έξοδα προς Προϋπολογισθέντα Έξοδα*, εμφανίζει ότι κατά μέσο όρο στην πενταετία ενταλματοποιείται το 65,62% των προϋπολογισθέντων εξόδων. Το ποσοστό αυτό παρουσιάζει μια τάση για μείωση, γεγονός που γίνεται ιδιαίτερα αισθητό στην χρήση του 2016, όπου εντέλλεται το 60,15% των προϋπολογισθέντων εξόδων.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

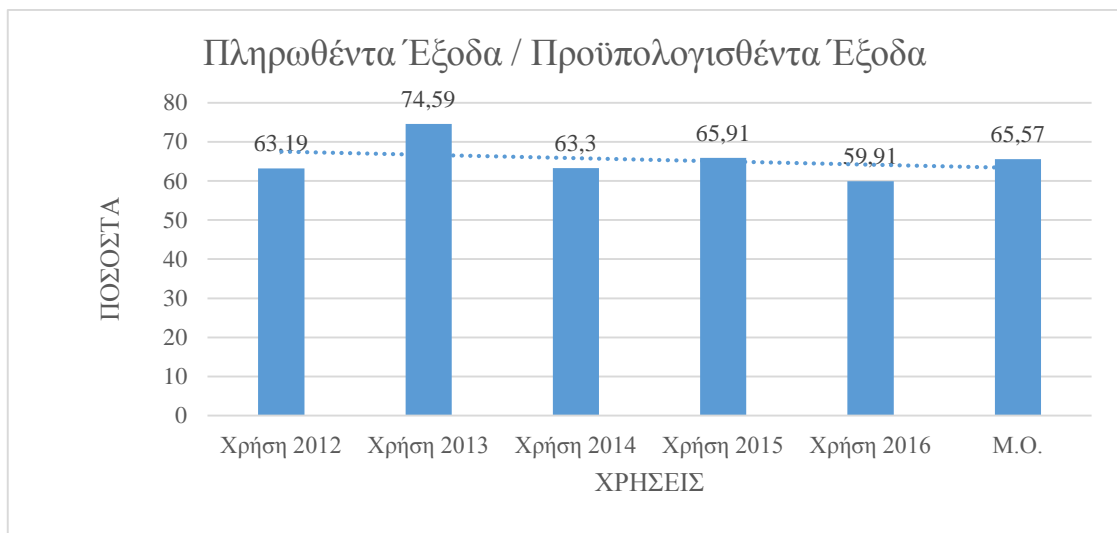
Διάγραμμα 3.12: Δείκτης Ενταλθέντα / Προϋπολογισθέντα Έξοδα

- Ο Δείκτης Πληρωθέντα Έξοδα προς Προϋπολογισθέντα Έξοδα, εμφανίζει ότι κατά μέσο όρο στην πενταετία εξοφλείται το 65,57% των προϋπολογισθέντων εξόδων. Το ποσοστό αυτό παρουσιάζει μια τάση για μείωση, γεγονός που γίνεται ιδιαίτερα αισθητό στην χρήση του 2016, όπου εξοφλείται το 59,91% των προϋπολογισθέντων εξόδων.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.13: Δείκτης Πληρωθέντα / Προϋπολογισθέντα Έξοδα

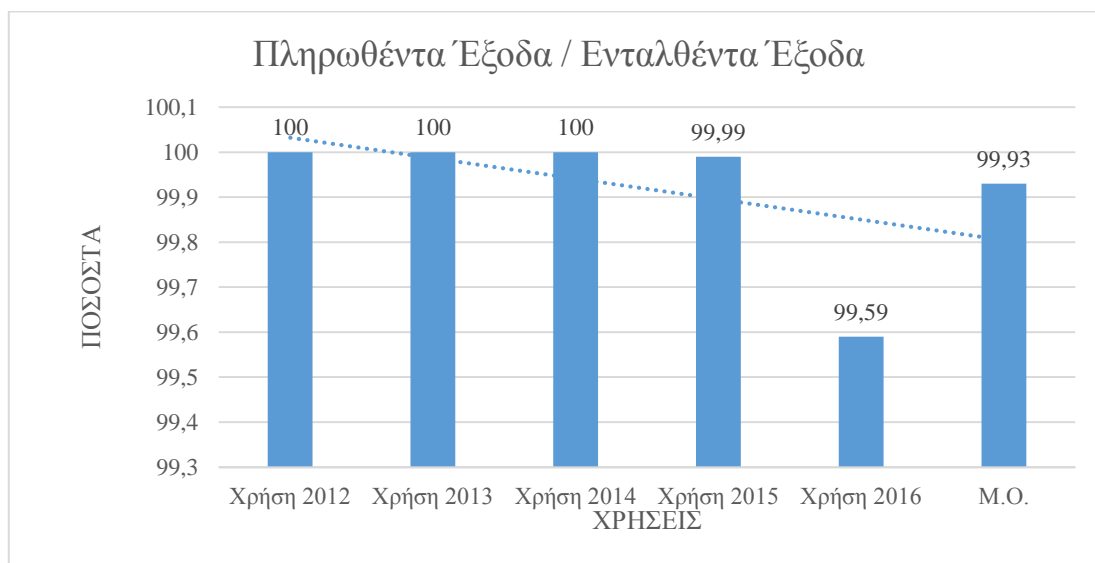

Από τα δύο παραπάνω διαγράμματα (3.12 & 3.13) κατανοούμε ότι ο Δήμος παρουσιάζει μια αδυναμία στο να υλοποιήσει τον Προϋπολογισμό του στο σκέλος των εξόδων και των επενδύσεων γεγονός που σημαίνει περιορισμό των δαπανών και αδυναμία εκτέλεσης έργων.

- Ο Δείκτης Πληρωθέντα Έξοδα προς Ενταλθέντα Έξοδα , εμφανίζεται να προσεγγίζει το 100%, γεγονός που καταδεικνύει πως ο Δήμος ορθώς έχει εξοφλήσει όλα τα χρηματικά εντάλματα που έχει εκδώσει ανά χρήση.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.14: Δείκτης Πληρωθέντα / Ενταλθέντα Έξοδα

3.5 Αριθμοδείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης

Στην κατηγορία αυτή εξετάζουμε τους παρακάτω αριθμοδείκτες:

- ❖ Ετήσιο Κόστος Εξυπηρέτησης Δημοσίας Πίστης
- ❖ Δείκτης Συνολικών Υποχρεώσεων προς Συνολικά Έσοδα

Τα αποτελέσματα των Δεικτών Δανειακής Επιβάρυνσης για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

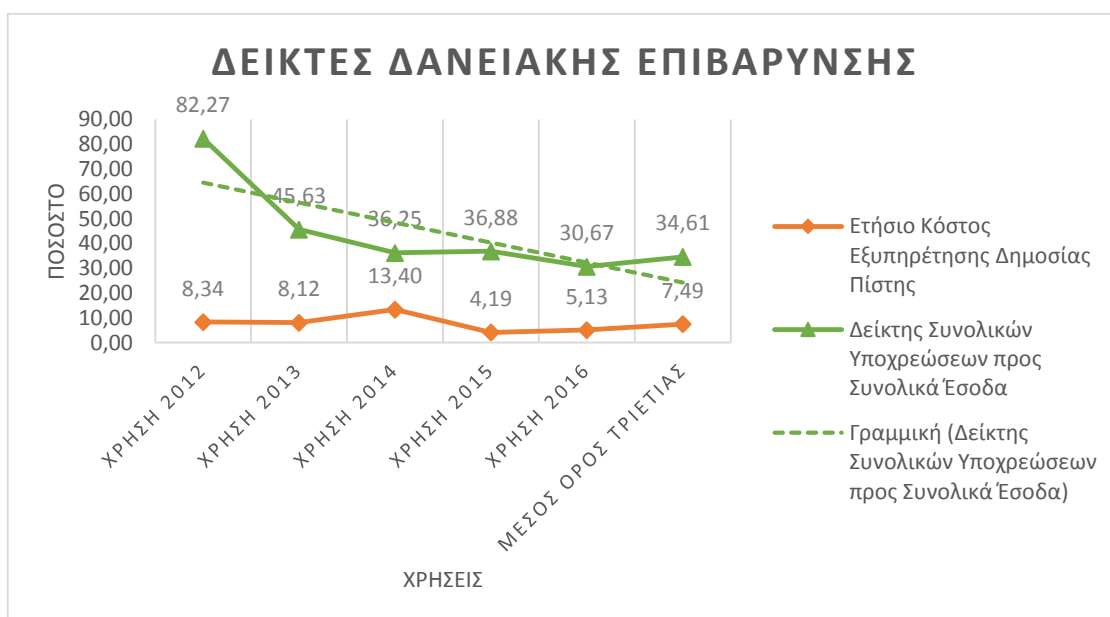
Πίνακας 3.12: Δείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης

ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ	ΧΡΗΣΗ 2012	ΧΡΗΣΗ 2013	ΧΡΗΣΗ 2014	ΧΡΗΣΗ 2015	ΧΡΗΣΗ 2016	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΤΡΙΕΤΙΑΣ
Ετήσιο Κόστος Εξυπηρέτησης Δημοσίας Πίστης	8,34	8,12	13,40	4,19	5,13	7,49
Δείκτης Συνολικών Υποχρεώσεων προς Συνολικά Έσοδα	82,27	45,63	36,25	36,88	30,67	34,61

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων των Δεικτών Δανειακής Επιβάρυνσης παρατηρούμε ότι ο Δήμος δεν είναι και δεν μπορεί να θεωρηθεί υπερχρεωμένος, καθώς ο μέσος όρος της τελευταίας τριετίας για τον Δείκτη Εξυπηρέτησης της Δημόσιας Πίστης ανέρχεται σε 7,49% και συνεπώς είναι κατά πολύ μικρότερος του 20% που θέτει ως όριο το άρθρο 264 του Ν.3852/2010. Στο παραπάνω συμπέρασμα καταλήγουμε και για τον Δείκτη Συνολικών Υποχρεώσεων / Συνολικά Έσοδα, ο οποίος μετά από μια πτωτική πορεία από 82,27% στην χρήση 2012 καταλήγει σε 30,67% στην χρήση του 2016. Παρατηρούμε ότι ο μέσος όρος της τελευταίας τριετίας ανέρχεται σε 34,61% και βρίσκεται κάτω από το όριο του 60% που θέτει ο νόμος (άρθρο 264 του Ν.3852/2010).

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.15: Δείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης

3.6 Δείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού των Δήμων

Με αυτήν την κατηγορία δεικτών θα επιχειρήσουμε να κατανοήσουμε τον ρόλο του κόστους απασχόλησης στον οικονομικό σχεδιασμό του Δήμου.

Τα αποτελέσματα των Δεικτών Ανθρώπινου Δυναμικού για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

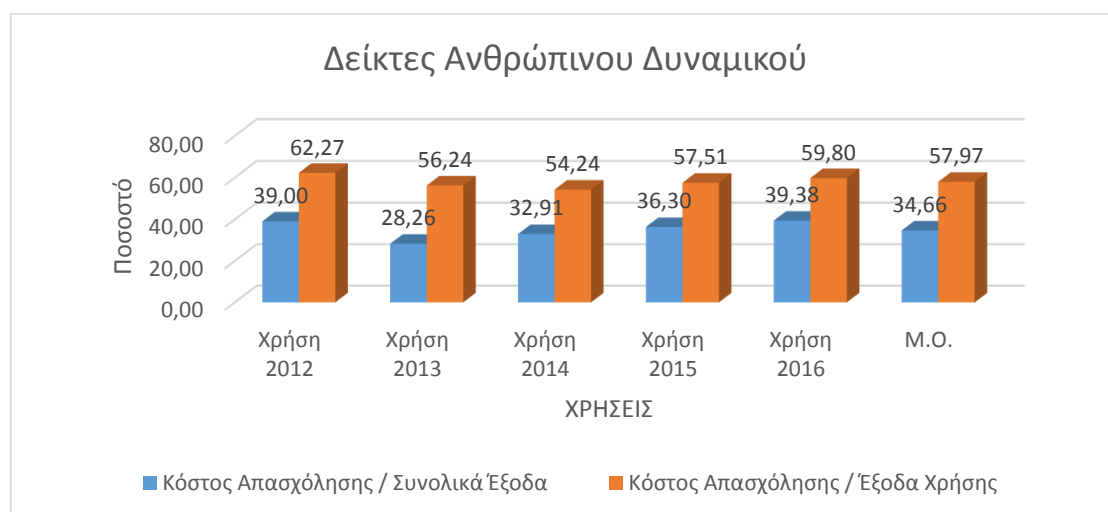
Πίνακας 3.13: Δείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού

Δείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016	Μ.Ο.
Κόστος Απασχόλησης / Συνολικά Έξοδα	39,00	28,26	32,91	36,30	39,38	34,66
Κόστος Απασχόλησης / Έξοδα Χρήσης	62,27	56,24	54,24	57,51	59,80	57,97

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων των Δεικτών Ανθρώπινου Δυναμικού παρατηρούμε ότι η σχέση του Κόστους Απασχόλησης ως προς τα Συνολικά Έξοδα και τα Έξοδα Χρήσης ως ποσοστό κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα και κατά μέσο όρο στην πενταετία πλησιάζει το 35% και το 60% αντίστοιχα. Από αυτό είναι εύκολο να αντιληφθούμε τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει το μέγεθος του κόστους απασχόλησης για τον Δήμο, γιατί όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό αυτό, τόσο περισσότερο περιορίζεται η δράση του Δήμου.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.16: Δείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού

Τα αποτελέσματα του Δείκτη Κόστος Απασχόλησης προς Αριθμό Απασχολούμενων για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

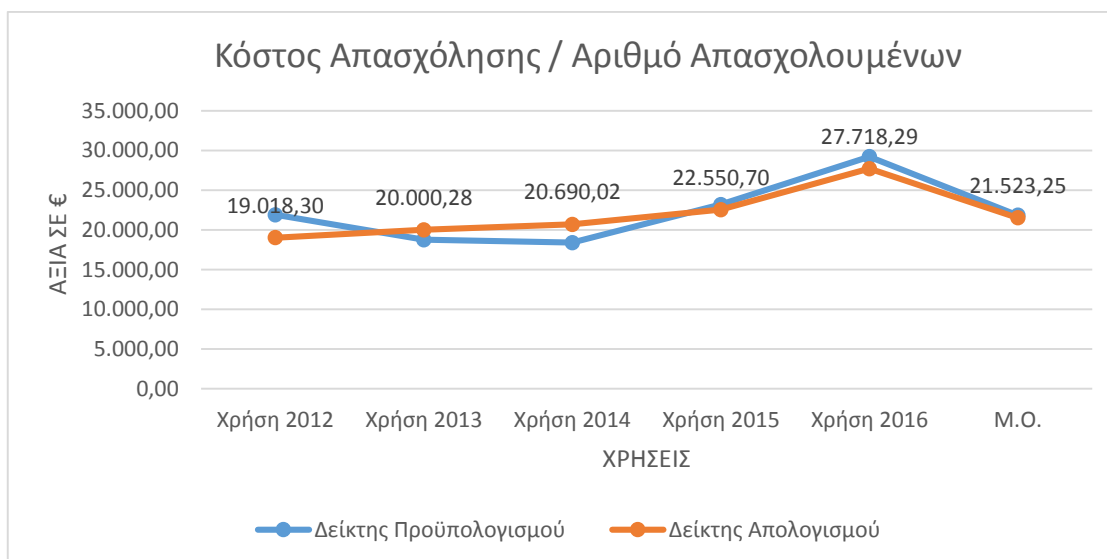
Πίνακας 3.14: Δείκτης Κόστος Απασχόλησης / Αριθμό Απασχολούμενων

Κόστος Απασχόλησης / Αριθμό Απασχολούμενων	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016	Μ.Ο.
Δείκτης Προϋπολογισμού	21.906,24	18.753,55	18.393,41	23.196,17	29.231,30	21.848,73
Δείκτης Απολογισμού	19.018,30	20.000,28	20.690,02	22.550,70	27.718,29	21.523,25

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του Δείκτη παρατηρούμε ότι ενώ ο Δήμος προσπαθεί να διατηρήσει σε σταθερά επίπεδα ή ακόμα και να μειώσει το κόστος απασχόλησης, παρόλα αυτά το κόστος ανά απασχολούμενο παρουσιάζει μια τάση να αυξάνεται, με αποτέλεσμα από 19.018,30 € στην χρήση του 2012 να καταλήγει σε 27.718,29 € στην χρήση του 2016.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.17: Δείκτης Κόστος Απασχόλησης / Αριθμό Απασχολούμενων

Στη συνέχεια, στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται στοιχεία ετήσιου κόστους απασχόλησης του Δήμου:

Πίνακας 3.15: Ετήσιο Κόστος Απασχόλησης

Δείκτης	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016
Κόστος Απασχόλησης	12.418.952,39	11.460.160,31	11.007.091,67	10.395.873,25	11.087.316,02

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του ετήσιου κόστους απασχόλησης διακρίνεται η προσπάθεια του Δήμου για τον περιορισμό του κόστους της μισθοδοσίας των απασχολουμένων.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.18: Ετήσιο Κόστος Απασχόλησης

Στη συνέχεια, στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται στοιχεία του αριθμού των απασχολουμένων του Δήμου:

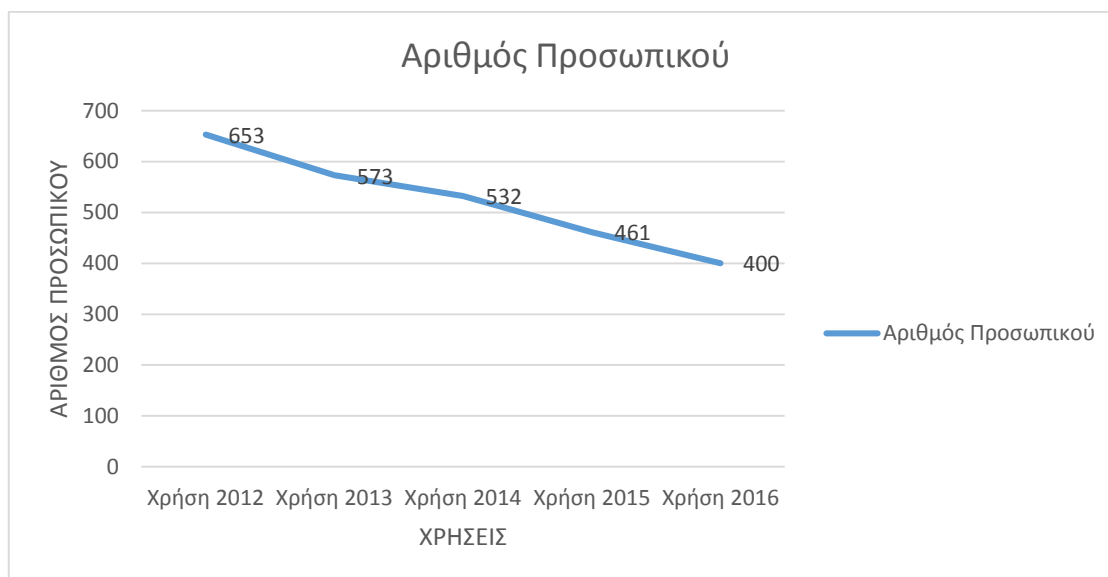
Πίνακας 3.16: Δείκτης Απασχολουμένων

Χρήσεις	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016
Αριθμός Προσωπικού	653	573	532	461	400

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του δείκτη απασχολουμένων παρατηρούμε την τάση που υπάρχει για μείωση του προσωπικού αφού από 653 εργαζόμενους την χρήση του 2012 ο Δήμος απασχολεί πλέον 400 εργαζόμενους στην χρήση του 2016.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.19: Δείκτης Απασχολουμένων

Συμπερασματικά, από τους δείκτες ανθρώπινου δυναμικού φαίνεται ξεκάθαρα η περιοριστική πολιτική που ασκεί ο Δήμος την τελευταία πενταετία στο ζήτημα του προσωπικού και της μισθοδοσίας, ως απόρροια της οικονομικής κρίσης και των μέτρων που έχουν ληφθεί λόγω αυτής. Αυτό αποτυπώνεται στον αριθμό των εργαζομένων αλλά και στο κόστος μισθοδοσίας. Γίνεται φανερό ότι λόγω της κρίσης μεγάλο κομμάτι του προσωπικού εκμεταλλεύτηκε τις ευνοϊκές νομοθετικές διατάξεις και αποχώρησε από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης. Από την άλλη πλευρά, με τα μέτρα της κεντρικής διοίκησης για μείωση του δημόσιου τομέα, ο Δήμος αδυνατεί να αναπληρώσει το προσωπικό που υπολείπεται και έτσι αναγκάζεται να προσφέρει τις ίδιες και περισσότερες υπηρεσίες προς τους πολίτες με συνεχώς μειωμένο προσωπικό και κάτω από δύσκολες συνθήκες με συνεχώς αυξανόμενες απαιτήσεις.

3.7 Αριθμοδείκτες Συσχέτισης Εσόδων – Εξόδων

Με τους Δείκτες Συσχέτισης Εσόδων - Εξόδων θα εξετάσουμε τις επιμέρους σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ ορισμένων κρίσιμων κατηγοριών εσόδων και εξόδων.

Αρχικά παρουσιάζεται ο **Δείκτης Συνολικών Επιχορηγήσεων /Συνολικά Έξοδα**.

Ο δείκτης ισούται με το Σύνολο των Επιχορηγήσεων προς τα Συνολικά Έξοδα.

Η τιμή του Δείκτη με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2.1 (σελ. 26-28) προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Δείκτης Συνολικών Επιχορηγήσεων /Συνολικά Έξοδα} = (06+12+13)/(6+7+8+9)$$

Τα αποτελέσματα του Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.17: Δείκτης Συνολικών Επιχορηγήσεων / Συνολικά Έξοδα

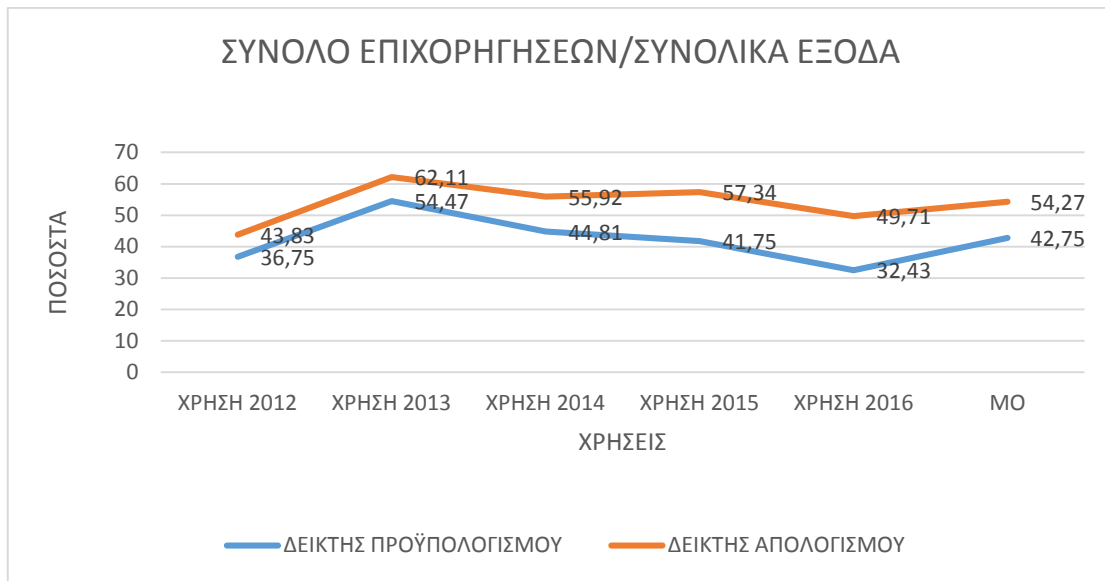
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ/ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	ΧΡΗΣΗ 2012	ΧΡΗΣΗ 2013	ΧΡΗΣΗ 2014	ΧΡΗΣΗ 2015	ΧΡΗΣΗ 2016	Μ.Ο.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	36,75	54,47	44,81	41,75	32,43	42,75
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	43,83	62,11	55,92	57,34	49,71	54,27

Με βάση τη θεωρία ο δείκτης εκφράζει το ποσοστό των συνολικών εξόδων που καλύπτεται από επιχορηγήσεις.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του δείκτη παρατηρούμε τον Δείκτη Επιχορηγήσεων προς Συνολικά Έξοδα ο οποίος ανέρχεται σε ποσοστό 54,27% κατά μέσο όρο σε απολογιστικά μεγέθη στην πενταετία 2012 - 2016. Από αυτό διαπιστώνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών εξόδων του Δήμου καλύπτεται από ποσά που προέρχονται από επιχορηγήσεις. Γεγονός που μας δείχνει ότι ο Δήμος έχει μεγάλη εξάρτηση από την κεντρική διοίκηση. Επίσης παρατηρούμε ότι οι ετήσιες επιχορηγήσεις ήταν κατά μέσο όρο μεγαλύτερες κατά 12% περίπου από τις προϋπολογισθέντες.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.20: Δείκτης Συνολικών Επιχορηγήσεων / Συνολικά Έξοδα

Στη συνέχεια παρουσιάζεται ο **Δείκτης Κάλυψης Λειτουργικού Κόστους**.

Ο δείκτης ισούται με τα Έξοδα Χρήσης προς τα Τακτικά Έσοδα.

Η τιμή του Δείκτη με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2.1 (σελ. 26-28) προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Δείκτης Κάλυψης Λειτουργικού Κόστους} = (6)/(0)$$

Τα αποτελέσματα του Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.18: Δείκτης Κάλυψης Λειτουργικού Κόστους

ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ	ΧΡΗΣΗ 2012	ΧΡΗΣΗ 2013	ΧΡΗΣΗ 2014	ΧΡΗΣΗ 2015	ΧΡΗΣΗ 2016	Μ.Ο.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	86,37	106,25	103,33	103,19	104,16	100,23
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	110,56	97,25	103,17	89,62	90,01	97,79

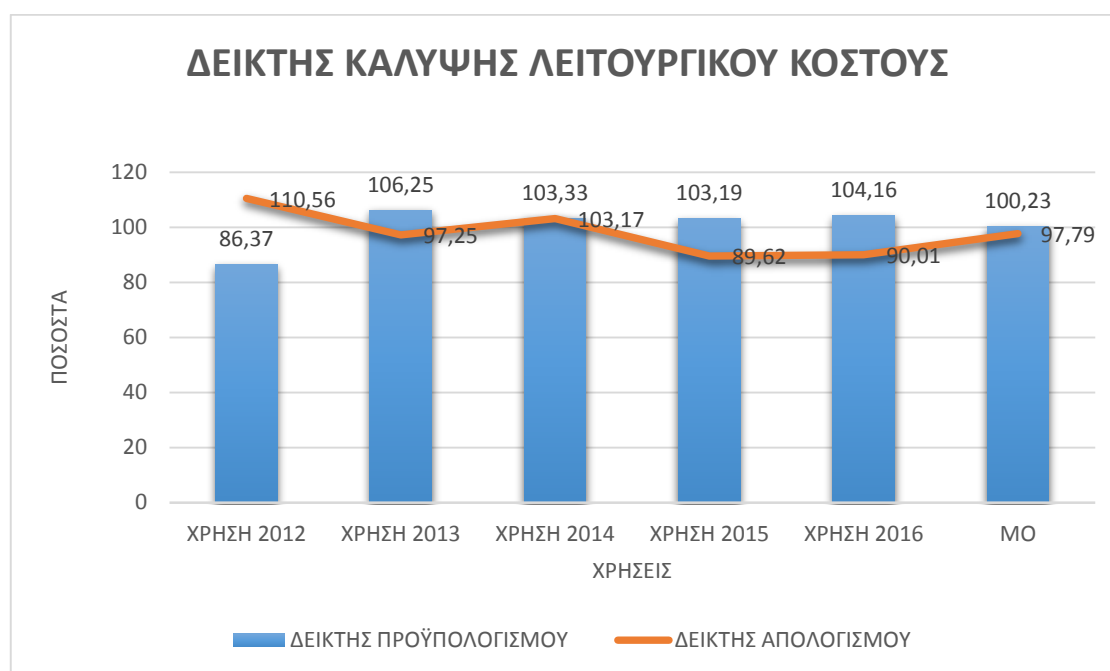
Με βάση τη θεωρία ο δείκτης εκφράζει τη δυνατότητα κάλυψης των λειτουργικών δαπανών από τα τακτικά έσοδα.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του δείκτη Κάλυψης Λειτουργικού Κόστους, δηλαδή των εξόδων χρήσης σε σχέση με τα τακτικά έσοδα, παρατηρούμε μια ισορροπία

στη μεταξύ τους σχέση, με τον μέσο όρο να ανέρχεται στο 97,79%. Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι το σύνολο των λειτουργικών εξόδων καλύπτεται σχεδόν εξ ολοκλήρου από το σύνολο των τακτικών του εσόδων.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.21: Δείκτης Κάλυψης Λειτουργικού Κόστους

Στη συνέχεια παρουσιάζεται ο **Δείκτης Κάλυψης Κόστους Μισθοδοσίας Προσωπικού**.

Ο δείκτης ισούται με Αμοιβές και Έξοδα Προσωπικού προς τα Τακτικά Έσοδα.

Η τιμή του Δείκτη με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2.1 (σελ. 26-28) προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Δείκτης Κάλυψης Κόστους Μισθοδοσίας Προσωπικού} = (60) / (0)$$

Τα αποτελέσματα του Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.19: Δείκτης Κάλυψης Κόστους Μισθοδοσίας

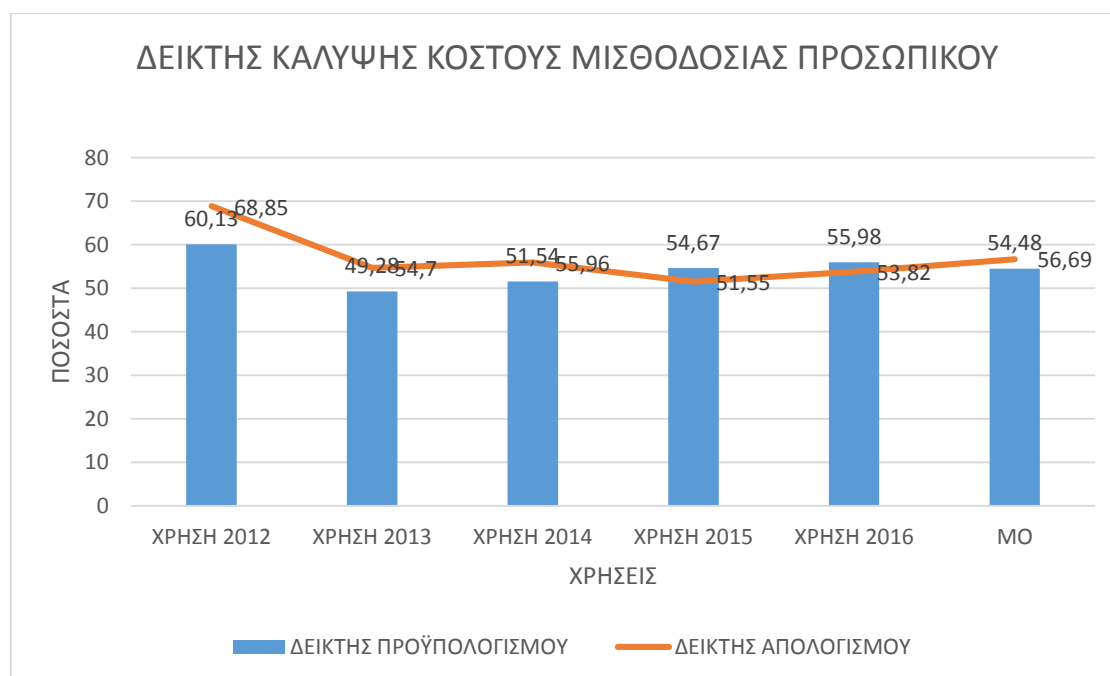
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΧΡΗΣΗ 2012	ΧΡΗΣΗ 2013	ΧΡΗΣΗ 2014	ΧΡΗΣΗ 2015	ΧΡΗΣΗ 2016	Μ.Ο.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	60,13	49,28	51,54	54,67	55,98	54,48
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	68,85	54,7	55,96	51,55	53,82	56,69

Με βάση τη θεωρία ο δείκτης εκφράζει τη δυνατότητα κάλυψης των Αμοιβών και Εξόδων Προσωπικού από τα τακτικά έσοδα.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του δείκτη παρατηρούμε ότι το 56,69%, κατά μέσο όρο απολογιστικά, των λειτουργικών εξόδων χρήσης αφορούν το κόστος μισθοδοσίας προσωπικού. Επίσης βλέπουμε μια τάση μείωσης των αμοιβών και εξόδων του προσωπικού από την χρήση του 2012 και έπειτα, η οποία φαίνεται να σταθεροποιείται και να κυμαίνεται κάτω από το όριο του Προϋπολογισμού.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.22: Δείκτης Κάλυψης Κόστους Μισθοδοσίας

Στη συνέχεια παρουσιάζεται ο **Δείκτης Αυτοχρηματοδότησης Επενδύσεων**.

Ο δείκτης ισούται με Επιχορηγήσεις και Δάνεια για επενδύσεις προς Επενδυτικές Δαπάνες και τοκοχρεολύσια.

Η τιμή του Δείκτη με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2.1 (σελ. 26-28) προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Δείκτης Αυτοχρηματοδότησης Επενδύσεων} = (13+31) / (7+65)$$

Τα αποτελέσματα του Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

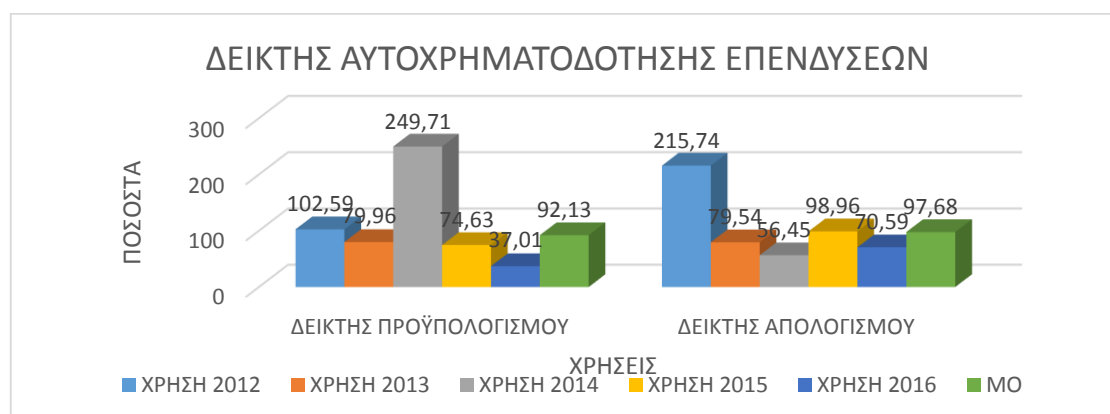
Πίνακας 3.20: Δείκτης Αυτοχρηματοδότησης Επενδύσεων

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΧΡΗΣΗ 2012	ΧΡΗΣΗ 2013	ΧΡΗΣΗ 2014	ΧΡΗΣΗ 2015	ΧΡΗΣΗ 2016	Μ.Ο.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	102,59	79,96	249,71	74,63	37,01	92,13
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	215,74	79,54	56,45	98,96	70,59	97,68

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του δείκτη παρατηρούμε την σχέση των εσόδων από δάνεια και ειδικευμένες επιχορηγήσεις για επενδύσεις σε σχέση με τα τοκοχρεολύσια και τις επενδυτικές δαπάνες χρήσης. Διαπιστώνουμε ότι ο δείκτης κατά μέσο όρο απολογιστικά ανέρχεται σε ποσοστό 97,68%. Παρατηρούμε λοιπόν ότι ο Δήμος καλύπτει τις επενδυτικές του δαπάνες για έργα με ειδικευμένες χρηματοδοτήσεις.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.23: Δείκτης Αυτοχρηματοδότησης Επενδύσεων

Τέλος παρουσιάζεται ο Δείκτης ΚΑΠ / Λειτουργικές Δαπάνες.

Ο δείκτης ισούται με τους ΚΑΠ προς το σύνολο των Λειτουργικών Δαπανών.

Η τιμή του Δείκτη με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2.1 (σελ. 26-28) προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Δείκτης ΚΑΠ / Λειτουργικές Δαπάνες} = (061) / (6)$$

Τα αποτελέσματα του Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.21: Δείκτης ΚΑΠ / Λειτουργικές Δαπάνες

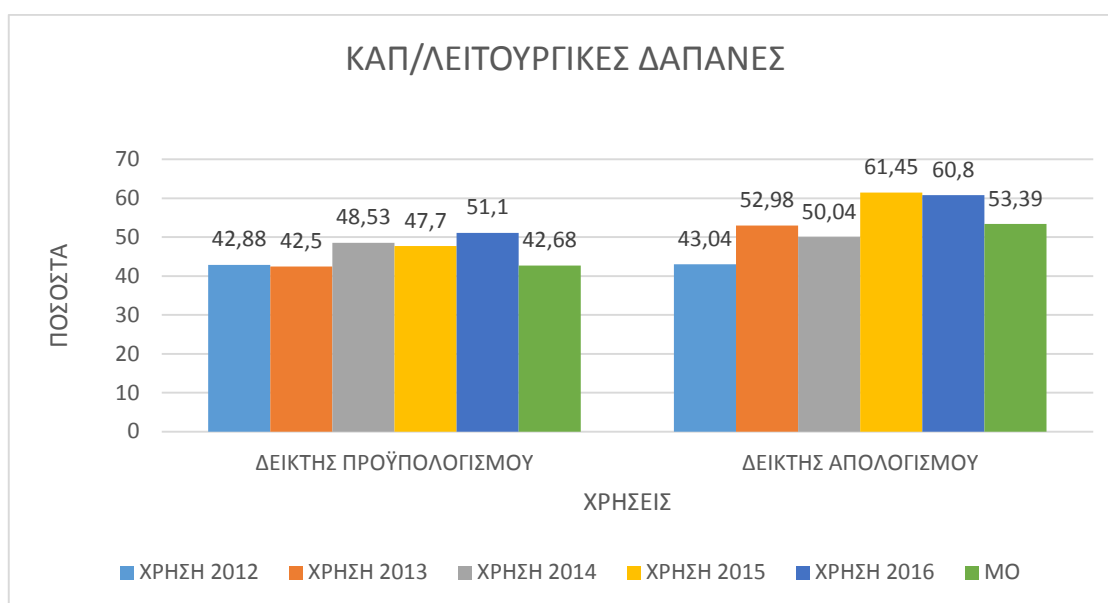
ΚΑΠ/ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	ΧΡΗΣΗ 2012	ΧΡΗΣΗ 2013	ΧΡΗΣΗ 2014	ΧΡΗΣΗ 2015	ΧΡΗΣΗ 2016	Μ.Ο.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	42,88	42,5	48,53	47,7	51,1	42,68
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	43,04	52,98	50,04	61,45	60,8	53,39

Με βάση τη θεωρία ο δείκτης όσο υψηλότερη είναι η τιμή του δείκτη όσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός εξάρτησης του Δήμου από τους ΚΑΠ για τη λειτουργία του.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων του δείκτη παρατηρούμε ότι στον Δείκτη Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) δια Λειτουργικές Δαπάνες, οι ΚΑΠ καλύπτουν κατά μέσο όρο στην πενταετία απολογιστικά το 53,39% των λειτουργικών δαπανών. Γενικά μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει μια αυξητική τάση στην πενταετία αφού από το 43,04% στην χρήση του 2012 καταλήγουμε στο 60,80% στην χρήση του 2016.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.24: Δείκτης ΚΑΠ / Λειτουργικές Δαπάνες

3.8 Αριθμοδείκτες Εσόδων / Εξόδων ανά Κάτοικο

Σε αυτή την κατηγορία αριθμοδεικτών χρησιμοποιείται η τελευταία επίσημη απογραφή (2011) που διενήργησε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), και η οποία ανέρχεται στις 101.753 κατοίκους.

Δείκτες Εσόδων ανά Κάτοικο.

Οι Δείκτες που παρουσιάζονται είναι:

- Δείκτης Συνολικών Εσόδων ανά κάτοικο. Ο Δείκτης ισούται με τα Συνολικά Έσοδα προς τον αριθμό των κατοίκων.
- Δείκτης Ίδια Έσοδα ανά κάτοικο. Ο Δείκτης ισούται με το Σύνολο των Ιδίων Εσόδων προς τον αριθμό των κατοίκων.
- Δείκτης Επιχορηγήσεις ανά κάτοικο. Ο Δείκτης ισούται με το Σύνολο των Επιχορηγήσεων προς τον αριθμό των κατοίκων.

Τα αποτελέσματα των Δεικτών Εσόδων ανά Κάτοικο για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.22: Δείκτες Εσόδων ανά Κάτοικο

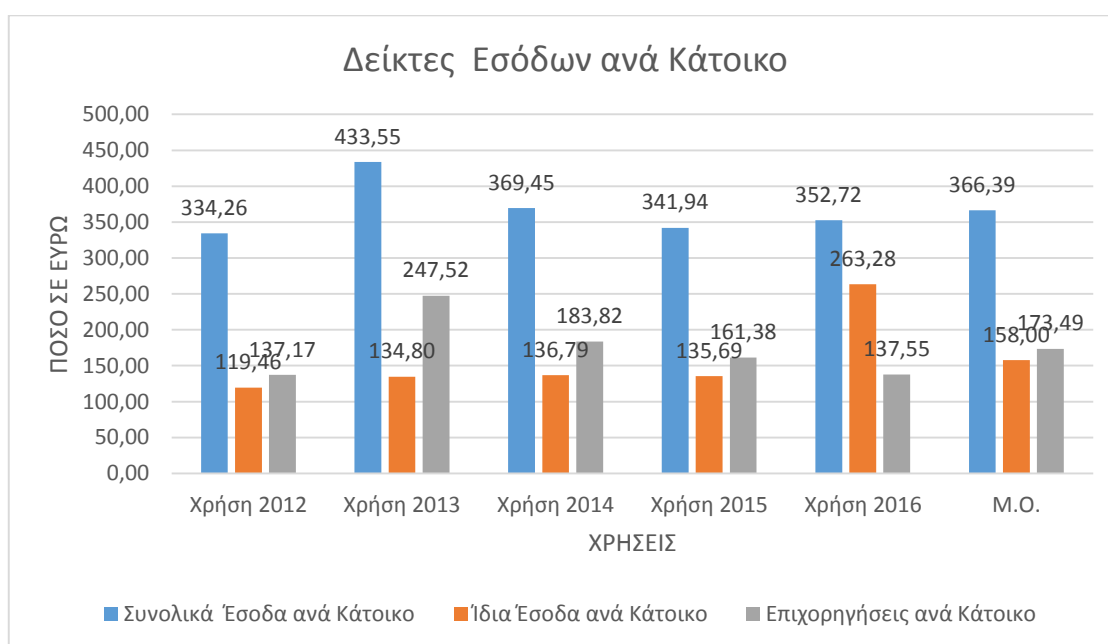
Δείκτες Εσόδων ανά Κάτοικο	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016	Μ.Ο.
Συνολικά Έσοδα ανά Κάτοικο	334,26	433,55	369,45	341,94	352,72	366,39
Ίδια Έσοδα ανά Κάτοικο	119,46	134,80	136,79	135,69	263,28	158,00
Επιχορηγήσεις ανά Κάτοικο	137,17	247,52	183,82	161,38	137,55	173,49

Με βάση τη θεωρία οι αριθμοδείκτες εσόδων ανά κάτοικο εκφράζουν τις οικονομικές επιδόσεις του Δήμου ανά κάτοικο στο σκέλος των εσόδων.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων των δεικτών εσόδων ανά κάτοικο παρατηρούμε την διακύμανση των Δεικτών Εσόδων που έχει ο Δήμος ανά κάτοικο. Πιο συγκεκριμένα παρατηρούμε ότι ο Δήμος εισπράττει κατά μέσο όρο στην πενταετία ανά κάτοικο 158,00€ από ίδια έσοδα και 173,49€ από επιχορηγήσεις, συνολικά εισπράττει 366,69€ για κάθε κάτοικο του Δήμου (βάση για τα στοιχεία του πληθυσμού του Δήμου αποτελεί η τελευταία επίσημη απογραφή του 2011).

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.25: Δείκτες Εσόδων ανά Κάτοικο

Δείκτες Εξόδων ανά Κάτοικο.

Οι Δείκτες που παρουσιάζονται είναι:

- Δείκτης Συνολικών Εξόδων ανά κάτοικο. Ο Δείκτης ισούται με το Σύνολο των Εξόδων προς τον αριθμό των κατοίκων.
- Δείκτης Εξόδων Χρήσης ανά κάτοικο. Ο Δείκτης ισούται με το Σύνολο των Εξόδων Χρήσης προς τον αριθμό των κατοίκων.
- Δείκτης Επενδύσεων ανά κάτοικο. Ο Δείκτης ισούται με το Σύνολο των Επενδύσεων προς τον αριθμό των κατοίκων.

Τα αποτελέσματα των Δεικτών Εξόδων ανά Κάτοικο για την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.23: Δείκτες Εξόδων ανά Κάτοικο

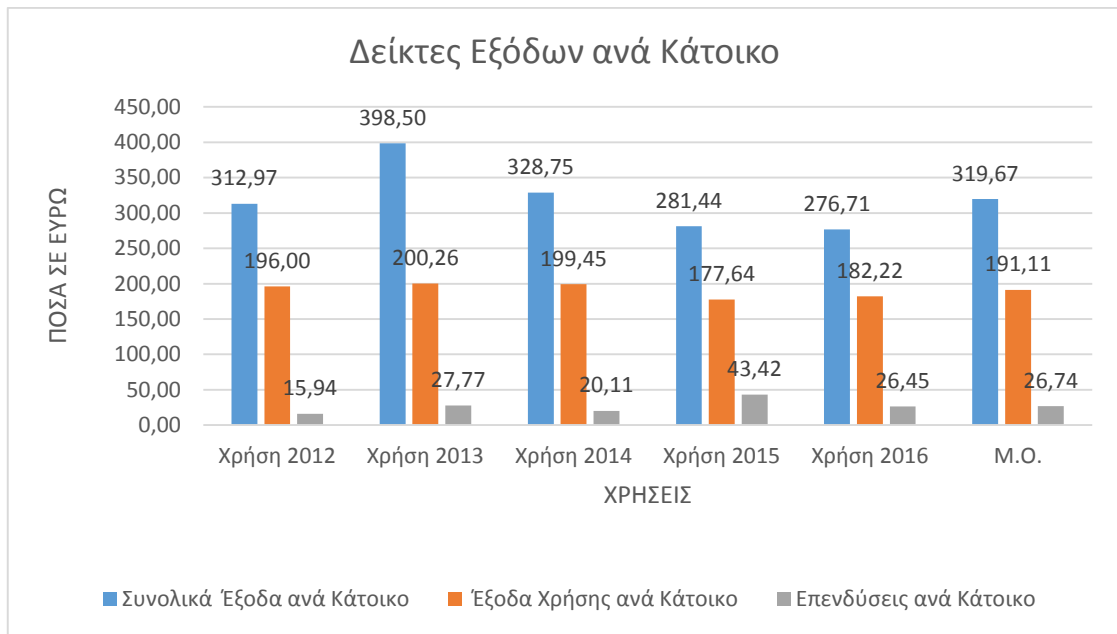
Δείκτες Εξόδων ανά Κάτοικο	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016	Μ.Ο.
Συνολικά Έξοδα ανά Κάτοικο	312,97	398,50	328,75	281,44	276,71	319,67
Έξοδα Χρήσης ανά Κάτοικο	196,00	200,26	199,45	177,64	182,22	191,11
Επενδύσεις ανά Κάτοικο	15,94	27,77	20,11	43,42	26,45	26,74

Με βάση τη θεωρία οι αριθμοδείκτες εξόδων ανά κάτοικο εκφράζουν τις οικονομικές επιδόσεις του Δήμου ανά κάτοικο στο σκέλος των εξόδων.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων των δεικτών εξόδων ανά κάτοικο παρατηρούμε ότι κατά μέσο όρο στην πενταετία ο Δήμος δαπανά για κάθε κάτοικο στην τρέχουσα χρήση 191,11€ ενώ δαπανά το ποσό των 26,74€ για επενδύσεις, το οποίο είναι αρκετά χαμηλό. Γενικά δαπανά κατά μέσο όρο ανά κάτοικο το ποσό των 319,67€ ως συνολικά έξοδα. Διαφαίνεται μία τάση για μείωση των ποσών που δαπανά ο Δήμος ανά κάτοικο. Αυτό οφείλεται στην περιοριστική πολιτική του για συρρίκνωση των δαπανών λόγω της οικονομικής κρίσης και των δύσκολων συνθηκών που έχουν επηρεάσει το σύνολο σχεδόν των Δήμων της χώρας.

Τα παραπάνω παρουσιάζονται και διαγραμματικά:

Διάγραμμα 3.26: Δείκτες Εξόδων ανά Κάτοικο

Εν κατακλείδι, συγκρίνοντας τα συνολικά έσοδα και τα συνολικά έξοδα του Δήμου ανά κάτοικο παρατηρούμε ότι παρόλες τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες ο Δήμος καταφέρνει να καλύπτει τα συνολικά έξοδα από τα συνολικά έσοδα κυρίως λόγω του περιορισμού των δαπανών του.

3.9 Ποσοστό Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού

Σε συνέχεια της επεξεργασίας του συνοπτικού πίνακα Προϋπολογισμού – Απολογισμού 2012 – 2016 (βλ. Παράρτημα Ι) διαμορφώνεται ο συνοπτικός πίνακας με τα ποσοστά εκτέλεσης του Προϋπολογισμού για κάθε έναν από τους λογαριασμούς των εσόδων και των εξόδων.

Πίνακας 3.24: Κατάσταση Ποσοστού Εκτέλεσης Προϋπολογισμού

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ							
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΑΛΕΙΟΥ - ΕΥΟΣΜΟΥ (2012-2016)							
Κωδικός αριθμοί	Έσοδα και Εισπράξεις	2012 %	2013 %	2014 %	2015 %	2016 %	Μ.Ο. %
0	Τακτικά Έσοδα	75,82	96,09	103,61	103,11	98,62	95,45
1(πλην 13)	Έκτακτα έσοδα (πλην επιχορηγήσεις για επενδύσεις)	48,13	72,17	919,39	65,63	491,47	319,36
2	Έσοδα παρελθόντων ετών	6,72	76,20	258,97	39,67	147,53	105,82
31	Εισπράξεις από Δάνεια	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	8,73	1,44	1,07	2,12	3,06	3,28
4	Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου, Ασφ. Φορέων και Τρίτων	74,32	90,55	91,06	77,70	89,30	84,59
5	Χρηματικό υπόλοιπο προηγ. έτους	69,91	89,21	124,93	115,29	106,91	101,25
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	88,09	50,30	27,76	60,08	109,41	67,13
Σύνολο Εσόδων και Εισπράξεων		66,99	74,62	88,17	79,23	85,72	78,95
Κωδικός αριθμοί	Έξοδα και Πληρωμές	2012 %	2013 %	2014 %	2015 %	2016 %	Μ.Ο. %
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	86,82	106,65	112,49	97,22	94,82	99,60
61,62	Αμοιβές και παροχές τρίτων	65,91	63,38	91,19	85,50	81,06	77,41
63,64	Φόροι - τέλη, λοιπά γενικά έξοδα	28,24	15,53	95,62	69,92	46,27	51,12
651	Τοκοχρεωλύσια δανείων	171,11	204,72	335,55	76,35	95,82	176,71
66	Προμήθειες-Αναλώσεις υλικών	31,57	15,49	31,67	30,19	37,88	29,36
67,68	Μεταβιβάσεις σε τρίτους, λοιπά έξοδα	60,18	88,77	89,28	99,81	81,29	83,87
Σύνολο εξόδων		74,12	87,53	103,69	89,63	85,13	88,02
81	Πληρωμές για υποχρεώσεις Π.Ο.Ε.	46,31	10,46	175,46	81,77	81,85	79,17
83	Επιχορηγούμενες Πληρωμές Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
82,85	Λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις	75,16	52,95	51,19	42,66	43,94	53,18
Σύνολο πληρωμών		73,82	54,47	108,88	74,81	75,26	77,45
Σύνολο εξόδων και πληρωμών		67,36	74,61	103,08	73,47	70,56	77,82
Επενδύσεις							
71	Αγορές	0,80	9,59	14,92	36,72	182,25	48,86
73	Έργα	43,81	45,32	18,97	45,62	25,69	35,88
74	Μελέτες	14,58	21,98	0,00	0,00	0,00	7,31
75	Συμμετοχή σε επιχειρήσεις	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
652	Τοκοχρεωλύσια δανείων επενδύσεων	93,53	96,55	93,45	85,77	91,49	92,16
9111	Αποθεματικό	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Σύνολα επενδύσεων		37,22	38,86	19,65	41,69	48,11	37,11
Σύνολο εξόδων, πληρωμών και επενδύσεων		62,72	68,59	78,46	65,21	67,25	68,45

Μελετώντας τον συνοπτικό πίνακα ποσοστού εκτέλεσης του Προϋπολογισμού για την πενταετία που εξετάζουμε (2012 – 2016) μπορούμε να δούμε σε τι ποσοστό εκτελείται ο Προϋπολογισμός, τόσο ανά κωδικό εσόδων, εξόδων και επενδύσεων όσο και συγκεντρωτικά σαν σύνολα εσόδων, εξόδων και επενδύσεων.

Παρατηρώντας τον πίνακα βλέπουμε ότι γενικά υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις στις τιμές των ποσοστών εκτέλεσης των λογαριασμών ανά έτος, γεγονός που μας δείχνει ότι από την μία πλευρά δεν γίνεται σωστός προγραμματισμός και υπολογισμός κατά την διαδικασία κατάρτισης του Προϋπολογισμού και από την άλλη ότι υπάρχει μία αδυναμία στην εκτέλεση του.

Στο σκέλος των εσόδων παρατηρούμε ότι το συνολικό ποσοστό εκτέλεσης του Προϋπολογισμού ξεκινά από 66,99% στη χρήση του 2012 και καταλήγει σε 85,72% στην χρήση του 2016, με μέσο όρο εκτέλεσης στην πενταετία 78,95%. Από αυτό συμπεραίνουμε ότι στον Δήμο πραγματοποιείται μια προσπάθεια για ορθή κατάρτιση του Προϋπολογισμού, ώστε ο σχεδιασμός του να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και να προσεγγίζει τον στόχο των εσόδων που έχει τεθεί. Αυτό είναι πολύ σημαντικό διότι από τα αναμενόμενα έσοδα θα διαμορφωθεί και ο Προϋπολογισμός τόσο στο σκέλος των εξόδων όσο και σε αυτό των επενδύσεων.

Στο σκέλος των εξόδων παρατηρούμε ότι το συνολικό ποσοστό εκτέλεσης του Προϋπολογισμού ξεκινά από 74,12% στη χρήση του 2012 και καταλήγει σε 85,13% στην χρήση του 2016, με μέσο όρο εκτέλεσης στην πενταετία 88,02%. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι ο Δήμος προϋπολογίζει τα έξοδα του με αρκετή ακρίβεια και μάλιστα προσπαθεί και να τα περιορίσει. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και στο σκέλος των πληρωμών με τον Δήμο να προϋπολογίζει τις πληρωμές του κατά μέσο όρο στην πενταετία σε ποσοστό 77,45%. Γενικά στο σύνολο των εξόδων – πληρωμών διαπιστώνουμε μια ορθή πρόβλεψη, διότι καταφέρνει να είναι μέσα στους στόχους του Προϋπολογισμού και μάλιστα με μειωμένα ποσά που αντιστοιχούν περίπου στο 80% κατά μέσο όρο.

Τέλος στο σκέλος των επενδύσεων εντοπίζεται μια μεγάλη αδυναμία του Δήμου. Παρατηρούμε ότι το ποσοστό των επενδύσεων ξεκινά από 37,22% στη χρήση του 2012 και καταλήγει σε 48,11% στην χρήση του 2016, με μέσο όρο εκτέλεσης στην πενταετία 37,11%. Το γεγονός αυτό μας δείχνει ότι ο Δήμος αδυνατεί να συντάξει ένα σωστά μελετημένο τεχνικό πρόγραμμα, που να ανταποκρίνεται στις πραγματικές οικονομικές συνθήκες και τις ανάγκες του. Παρά το γεγονός ότι ο Δήμος έχει ανάγκη από έργα για τους δημότες του, λόγω της συγκυρίας, των δύσκολων οικονομικών συνθηκών και της έλλειψης πόρων, αδυνατεί να τα πραγματοποιήσει. Συμπεραίνουμε ότι ο Δήμος δίνει προτεραιότητα στην κάλυψη των βασικών του δαπανών όπως είναι η εξόφληση της μισθοδοσίας και των προμηθευτών, διότι αυτές είναι απαραίτητες για την συνέχιση της λειτουργίας του. Εφόσον καλυφθούν οι παραπάνω δαπάνες, ο Δήμος θα είναι σε θέση να χρηματοδοτήσει μέρος των επενδύσεων και των έργων του, με δεδομένο ότι οι οικονομικοί πόροι είναι περιορισμένοι και οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις ελάχιστες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Συμπεράσματα

4.1 Συμπεράσματα

Ολοκληρώνουμε την εργασία, με την πεποίθηση ότι οι Ο.Τ.Α. θα υιοθετήσουν και θα προσαρμόσουν στα δεδομένα τους, πρακτικές που έχουν πετύχει στον ιδιωτικό τομέα και οι οποίες αναβαθμίζουν ουσιαστικά την ποιότητα ζωής των πολιτών. Άλλωστε, οι αλλαγές που λαμβάνουν χώρα τα τελευταία χρόνια, αποδεικνύουν ότι ο προϋπολογισμός εκσυγχρονίζεται και μετατρέπεται σε ένα εργαλείο στρατηγικού προγραμματισμού και ελέγχου, ώστε να συμβάλλει στην παροχή βέλτιστων υπηρεσιών προς τον πολίτη.

Αναμφισβήτητα, η εφαρμογή της νέας μεθόδου παρέχει στον Δήμο άμεση και καλύτερη οικονομική πληροφόρηση, αφού του δίνει τη δυνατότητα να καταρτίζει οικονομικές καταστάσεις, να μετρά τα αποτελέσματά του με χρηματοοικονομικούς δείκτες, να έχει πλήρη κοστολόγηση των έργων και των επιμέρους υπηρεσιών του, αποτελεσματικότερη άσκηση του ελέγχου και κατ' επέκταση μεγαλύτερη διαφάνεια. Κατά συνέπεια, η νέα μέθοδος αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο στη λήψη ορθολογικότερων αποφάσεων και βοηθάει στην παροχή βέλτιστων υπηρεσιών προς τους δημότες.

Η μείωση των πόρων από το κράτος μαζί με την αύξηση των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ επιβάλλουν στους Δήμους να κινηθούν σε νέα κατεύθυνση. Απαιτείται η καλύτερη οργάνωση, ο προγραμματισμός, η αύξηση της αποδοτικότητάς, η εκπαίδευση και η αλλαγή νοοτροπίας του διοικητικού μηχανισμού.

Η οικονομική ανάλυση και η χρήση χρηματοοικονομικών δεικτών αποτελεί εργαλείο για την μέτρηση της αποδοτικότητας των Δήμων. Επιβάλλεται πλέον η χρήση αυτών, ώστε να εξάγονται χρήσιμα συμπεράσματα.

Ερμηνεύοντας τους χρηματοοικονομικούς δείκτες που αναλύθηκαν παραπάνω καταλήγουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Ως προς την εκτέλεση του Προϋπολογισμού - Απολογισμού παρατηρούμε ότι υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις στις τιμές των

ποσοστών εκτέλεσης των λογαριασμών ανά έτος, γεγονός που μας δείχνει ότι από την μία πλευρά δεν γίνεται σωστός προγραμματισμός και υπολογισμός κατά την διαδικασία κατάρτισης του Προϋπολογισμού και από την άλλη ότι υπάρχει μία αδυναμία στην εκτέλεση του.

- Ως προς το σκέλος των Εσόδων – Επιχορηγήσεων διαπιστώνουμε ότι ο Δήμος είναι εξαρτημένος από τις κρατικές επιχορηγήσεις. Για το λόγο αυτό ο Δήμος θα πρέπει να αυξήσει τα Ίδια Έσοδα ώστε να μην είναι εξαρτημένος από τις επιχορηγήσεις και να μπορεί να ασκήσει τη δική του πολιτική. Η αύξηση των Ιδίων Εσόδων μπορεί να επιτευχθεί ως εξής: (α) με την επίσπευση της διαδικασίας βεβαίωσης των παρελθόντων εσόδων, (β) με την εύρεση και βεβαίωση νέων εσόδων, (γ) ορθή αξιοποίηση της μεγάλης ακίνητης περιουσία του Δήμου, (δ) με την αύξηση της εισπραξιμότητας με τη ορθή χρήση της νομοθεσίας και με την εφαρμογή όλων των διαθέσιμων μέσων για την είσπραξη.
- Ως προς το σκέλος των Επενδύσεων διαπιστώνουμε ότι ο Δήμος αξιοποιεί περιορισμένα κεφάλαια για επενδύσεις. Για το λόγο αυτό ο Δήμος θα πρέπει να προβεί στην εξεύρεση νέων τρόπων χρηματοδότησης μέσω προγραμμάτων.
- Ως προς το σκέλος των Εξόδων – Πληρωμών παρατηρούμε ότι ο Δήμος παρόλες τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες οι οποίες επικρατούν, με μειωμένα έσοδα και μειωμένο προσωπικό, καταφέρνει να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, αυτό συμβαίνει κυρίως λόγω του περιορισμού των δαπανών του.
- Τέλος, ως προς το σκέλος των Δανειακών Υποχρεώσεων, παρατηρούμε ότι ο Δήμος στηρίζεται περισσότερο στα Ίδια Κεφάλαια και λιγότερο σε Ξένα Κεφάλαια (Δανειακά), και έτσι πληροί τις προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος, ώστε να θεωρείται φερέγγυος.

4.2 Περιορισμοί - Προτάσεις

Όλα τα ανωτέρω πρέπει να αξιολογηθούν με γνώμονα τους υφιστάμενους περιορισμούς της παρούσας έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, ο βασικότερος περιορισμός προκύπτει από την ανάλυση ενός μόνο Δήμου. Επιπλέον, δεύτερος περιορισμός θεωρείται το μικρό χρονικό διάστημα για τη διεξαγωγή της έρευνας. Τρίτος περιορισμός θεωρείται η δυσκολία στην εύρεση και η επεξεργασία των στοιχείων.

Με γνώμονα τους ανωτέρω περιορισμούς προτείνεται η διεξαγωγή έρευνας με χρήση τουλάχιστον τριών Δήμων διαφορετικών μεγεθών. Επίσης προτείνεται η διεξαγωγή έρευνας σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και με τη χρήση περισσότερο εξειδικευμένων στατιστικών μεθόδων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Π1. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ / ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ - ΕΥΟΣΜΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ / ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΣΟΔΩΝ-ΕΞΟΔΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ - ΕΥΟΣΜΟΥ για τα έτη: 2012-2016

		2016		2015		2014		2013		2012	
Κωδικοί αριθμοί	Έσοδα και Εισπράξεις	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
0	Τακτικά Έσοδα	20.888.168,32	20.598.885,12	19.560.424,57	20.168.445,01	18.985.455,09	19.670.193,95	21.805.453,48	20.952.758,16	23.791.661,14	18.038.096,86
1(πλην 13)	Έκτακτα έσοδα (πλην επιχορηγήσεις για επενδύσεις)	116.600,00	573.053,69	668.844,00	438.949,63	704.305,73	6.475.300,56	15.840.287,87	11.432.588,16	3.582.713,77	1.724.395,95
2	Έσοδα παρελθόντων ετών	406.000,00	598.952,39	445.000,00	176.522,50	87.000,00	225.306,63	408.000,92	310.891,44	1.305.500,00	87.738,51
31	Εισπράξεις από Δάνεια	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.500.000,00	2.500.000,00
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	6.557.634,36	200.426,58	5.118.503,40	108.262,21	4.995.130,77	53.239,76	5.195.000,00	74.863,90	5.313.000,00	463.749,38
4	Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου, Ασφ. Φορέων και Τρίτων	5.700.000,00	5.090.296,44	5.845.000,00	4.541.316,22	5.427.771,15	4.942.538,34	6.006.200,00	5.438.554,42	7.167.000,00	5.326.797,55
5	Χρηματικό υπόλοιπο προηγ. έτους	5.758.626,89	6.156.321,16	3.592.856,75	4.142.052,47	2.855.311,00	3.567.034,29	2.428.430,23	2.166.464,91	2.163.950,80	1.512.916,27
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	2.442.176,57	2.672.002,35	8.684.631,39	5.217.881,62	9.579.993,26	2.659.461,32	7.433.627,50	3.739.388,50	4.947.376,93	4.358.223,61
Σύνολο Πόρων		41.869.206,14	35.889.937,73	43.915.260,11	34.793.429,66	42.634.967,00	37.593.074,85	59.117.000,00	44.115.509,49	50.771.202,64	34.011.918,13
		2016		2015		2014		2013		2012	
Κωδικοί αριθμοί	Έξοδα και Πληρωμές	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	11.692.520,03	11.087.316,02	10.693.432,11	10.395.873,25	9.785.295,45	11.007.091,67	10.745.786,67	11.460.160,31	14.304.777,13	12.418.952,39

61,62	Αμοιβές και παροχές τρίτων	3.075.526,83	2.492.928,00	3.204.135,62	2.739.665,46	2.616.530,73	2.385.898,84	3.325.414,78	2.107.638,86	2.932.452,22	1.932.787,55
63,64	Φόροι - τέλη, λοιπά γενικά έξοδα	354.690,00	164.105,41	564.937,25	395.030,01	351.328,00	335.952,73	538.664,92	83.642,13	393.670,00	111.167,54
651	Τοκοχρεολύσια δανείων	850.187,72	814.682,20	672.125,42	513.182,97	667.125,42	2.238.538,49	405.515,00	830.171,21	158.450,00	271.124,99
66	Προμήθειες-Αναλώσεις υλικών	1.731.122,22	655.737,56	1.368.036,88	413.065,14	2.127.290,63	673.757,16	1.945.093,60	301.317,56	1.818.088,82	573.946,26
67,68	Μεταβιβάσεις σε τρίτους, λοιπά έξοδα	3.749.131,03	3.047.571,06	3.284.097,24	3.277.784,52	3.614.260,90	3.226.742,22	5.124.608,35	4.549.016,78	5.566.104,99	3.349.606,46
	ΣΥΝΟΛΑ 6	21.453.177,83	18.262.340,25	19.786.764,52	17.734.601,35	19.161.831,13	19.867.981,11	22.085.083,32	19.331.946,85	25.173.543,16	18.657.585,19
81	Πληρωμές για υποχρεώσεις Π.Ο.Ε.	1.754.678,60	1.436.141,63	1.840.000,00	1.504.644,98	1.000.000,00	1.754.574,53	16.435.074,04	1.718.984,23	10.703.400,00	4.957.055,17
83	Επιχορηγούμενες Πληρωμές Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.292.830,50	0,00	9.994.481,51	0,00	0,00
82,85	Λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις	12.487.100,08	5.487.400,12	10.872.639,50	4.638.235,78	9.891.081,39	5.063.394,81	10.635.377,00	5.631.942,19	7.082.000,00	5.323.070,54
	ΣΥΝΟΛΑ 6+8	35.694.956,51	25.185.882,00	32.499.404,02	23.877.482,11	30.052.912,52	30.978.780,95	49.155.534,36	36.677.354,78	42.958.943,16	28.937.710,90
	Επενδύσεις										
71	Αγορές	943.308,63	1.719.209,09	715.250,97	262.636,42	870.768,82	129.877,77	1.363.521,37	130.823,36	1.353.318,64	10.828,31
73	Έργα	3.784.802,77	972.280,80	9.110.382,24	4.155.813,54	10.102.322,09	1.915.976,53	5.477.671,39	2.482.232,01	3.330.491,72	1.459.058,92
74	Μελέτες	715.092,38	0,00	740.760,55	0,00	798.375,97	0,00	967.147,88	212.544,78	1.041.867,79	151.924,29
75	Συμμετοχή σε επιχειρήσεις	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
652	Τοκοχρεολύσια δανείων επενδύσεων	304.746,41	278.813,25	397.764,31	341.176,43	456.264,31	426.387,13	1.082.835,00	1.045.520,27	1.374.950,00	1.285.930,80
9111	Αποθεματικό	426.299,44	0,00	451.698,02	0,00	354.323,29	0,00	1.070.290,00	0,00	711.631,33	0,00
	ΣΥΝΟΛΑ 7+9	6.174.249,63	2.970.303,14	11.415.856,09	4.759.626,39	12.582.054,48	2.472.241,43	9.961.465,64	3.871.120,42	7.812.259,48	2.907.742,32
	Σύνολο εξόδων και πληρωμών	41.869.206,14	28.156.185,14	43.915.260,11	28.637.108,50	42.634.967,00	33.451.022,38	59.117.000,00	40.548.475,20	50.771.202,64	31.845.453,22
			7.733.752,59		6.156.321,16		4.142.052,47		3.567.034,29		2.166.464,91

ΣΥΝΟΛΑ 7	5.443.203,78	2.691.489,89	10.566.393,76	4.418.449,96	11.771.466,88	2.045.854,30	7.808.340,64	2.825.600,15	5.725.678,15	1.621.811,52
-----------------	--------------	--------------	---------------	--------------	---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Π2. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	ΕΤΟΣ 2012		ΕΤΟΣ 2013		ΕΤΟΣ 2014		ΕΤΟΣ 2015		ΕΤΟΣ 2016		ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ													
	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ												
Κόστος Απασχόλησης / Συνολικά Έξοδα	14.304.777,13	28,17	12.418.952,39	39,00	10.745.786,67	18,18	11.460.160,31	28,26	9.785.295,45	22,95	11.007.091,67	32,91	10.693.432,11	24,35	10.395.873,25	36,30	11.692.520,03	27,93	11.087.316,02	39,38	57.221.811,39	24,01	56.369.393,64	34,66
	50.771.202,64		31.845.453,22		59.117.000,00		40.548.475,20		42.634.967,00		33.451.022,38		43.915.260,11		28.637.108,50		41.869.206,14		28.156.185,14		238.307.635,89		162.638.244,44	
Κόστος Απασχόλησης / Έξοδα Χρήσης	14.304.777,13	70,20	12.418.952,39	62,27	10.745.786,67	46,38	11.460.160,31	56,24	9.785.295,45	49,88	11.007.091,67	54,24	10.693.432,11	52,98	10.395.873,25	57,51	11.692.520,03	53,74	11.087.316,02	59,80	57.221.811,39	51,42	56.369.393,64	57,97
	20.377.467,12		19.943.515,99		23.167.918,32		20.377.467,12		19.618.095,44		20.294.368,24		20.184.528,83		18.075.777,78		21.757.924,24		18.541.153,50		111.276.959,99		97.232.282,63	
Κόστος Απασχόλησης / Αριθμό Απασχολούμενων	14.304.777,13	21.906,24	12.418.952,39	19.018,30	10.745.786,67	18.753,55	11.460.160,31	20.000,28	9.785.295,45	18.393,41	11.007.091,67	20.690,02	10.693.432,11	23.196,17	10.395.873,25	22.550,70	11.692.520,03	29.231,30	11.087.316,02	27.718,29	57.221.811,39	21.848,73	56.369.393,64	21.523,25
	653		653		573		573		532		532		461		461		400		400		2.619		2.619	

Π3. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ	ΧΡΗΣΗ 2012		ΧΡΗΣΗ 2013		ΧΡΗΣΗ 2014		ΧΡΗΣΗ 2015		ΧΡΗΣΗ 2016		ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	
	Ετήσιο Κόστος Εξυπηρέτησης Δημοσίας Πίστης	1.557.055,79	8,34	1.875.691,48	8,12	2.664.925,62	13,40	854.359,40	4,19	1.093.495,45	5,13	8.045.527,74
	18.670.877,81	23.088.870,95		19.892.992,00		20.394.866,10		21.296.610,10		103.344.216,96		
Δείκτης Συνολικών Υποχρεώσεων προς Συνολικά Έσοδα	27.981.656,21	82,27	20.501.740,55	45,63	13.628.902,44	36,25	12.833.025,58	36,88	11.008.329,80	30,67	85.953.654,58	45,91
	34.011.918,13		44.932.660,09		37.593.074,85		34.793.429,66		35.889.937,73		187.221.020,46	

Π4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΟΜΗΣ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΕΣΟΔΩΝ																								
ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΕΤΟΣ 2016				ΕΤΟΣ 2015				ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2014				ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2013				ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2012				ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ			
	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ				
(Δείκτης Αυτονομίας) Σύνολο Τακτικών Εσόδων / Συνολικά Έσοδα	24.974.228,39	59,65	21.296.610,10	59,34	22.933.751,57	52,22	20.394.866,10	58,62	21.912.315,99	51,40	19.927.434,26	53,01	25.093.454,40	42,45	21.310.308,03	48,31	28.817.161,14	56,76	18.340.464,63	53,92	123.730.911,49	51,92	101.269.683,12	54,33
	41.869.206,14		35.889.937,73		43.915.260,11		34.793.429,66		42.634.967,00		37.593.074,85		59.117.000,00		44.115.509,49		50.771.202,64		34.011.918,13		238.307.635,89		186.403.869,86	
(Δείκτης Αστάθειας) Σύνολο Εκτάκτων Εσόδων / Συνολικά Έσοδα	9.161.700,12	21,88	6.810.495,44	18,98	14.894.569,00	33,92	8.330.024,70	23,94	15.312.879,86	35,92	11.489.200,15	30,56	27.788.649,25	47,01	17.060.985,71	38,67	11.551.441,50	22,75	7.352.736,69	21,62	78.709.239,73	33,03	51.043.442,69	27,38
	41.869.206,14		35.889.937,73		43.915.260,11		34.793.429,66		42.634.967,00		37.593.074,85		59.117.000,00		44.115.509,49		50.771.202,64		34.011.918,13		238.307.635,89		186.403.869,86	
(Δείκτης Ανεξαρτησίας) Ίδια Έσοδα / Συνολικά Έσοδα	12.968.580,35	30,97	26.789.052,26	74,64	18.952.327,03	43,16	13.806.616,28	39,68	17.232.375,75	40,42	13.918.382,39	37,02	14.803.344,15	25,04	13.716.213,40	31,09	26.229.327,73	51,66	12.155.856,06	35,74	90.185.955,01	37,84	80.386.120,39	43,12
	41.869.206,14		35.889.937,73		43.915.260,11		34.793.429,66		42.634.967,00		37.593.074,85		59.117.000,00		44.115.509,49		50.771.202,64		34.011.918,13		238.307.635,89		186.403.869,86	
(Δείκτης Εξάρτησης) Σύνολο Επιχορηγήσεων / Συνολικά Έσοδα	13.577.148,53	32,43	13.996.587,84	39,00	18.332.499,96	41,75	16.420.991,12	47,20	19.105.722,75	44,81	18.704.465,95	49,76	32.201.868,85	54,47	25.185.413,24	57,09	18.658.251,84	36,75	13.957.422,22	41,04	101.875.491,93	42,75	88.264.880,37	47,35
	41.869.206,14		35.889.937,73		43.915.260,11		34.793.429,66		42.634.967,00		37.593.074,85		59.117.000,00		44.115.509,49		50.771.202,64		34.011.918,13		238.307.635,89		186.403.869,86	
Χρηματικό Υπόλοιπο / Συνολικά Έσοδα	5.758.626,89	13,75	6.156.321,16	17,15	3.592.856,75	8,18	4.142.052,47	11,90	2.855.311,00	6,70	3.567.034,29	9,49	2.428.430,23	4,11	2.166.464,91	4,91	2.163.950,80	4,26	1.512.916,27	4,45	16.799.175,67	7,05	17.544.789,10	9,41
	41.869.206,14		35.889.937,73		43.915.260,11		34.793.429,66		42.634.967,00		37.593.074,85		59.117.000,00		44.115.509,49		50.771.202,64		34.011.918,13		238.307.635,89		186.403.869,86	

Δείκτες Δομής Εξόδων	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ ΕΤΟΣ 2016		ΠΑΗΡΩΘΕΝΤΑ ΕΤΟΣ 2016		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ ΕΤΟΣ 2015		ΠΑΗΡΩΘΕΝΤΑ ΕΤΟΣ 2015		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ ΕΤΟΣ 2014		ΠΑΗΡΩΘΕΝΤΑ ΕΤΟΣ 2014		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ ΕΤΟΣ 2013		ΠΑΗΡΩΘΕΝΤΑ ΕΤΟΣ 2013		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ ΕΤΟΣ 2012		ΠΑΗΡΩΘΕΝΤΑ ΕΤΟΣ 2012		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ		ΠΑΗΡΩΘΕΝΤΑ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	
	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
Σύνολο εξόδων χρήσης / Συνολικά έξοδα (δείκτης λειτουργικών δαπανών)	21.757.924,24	51,97	18.541.153,50	65,85	20.184.528,83	45,96	18.075.777,78	63,12	19.618.095,44	46,01	20.294.368,24	60,67	23.167.918,32	39,19	20.377.467,12	50,25	26.548.493,16	52,29	19.943.515,99	62,63	111.276.959,99	46,69	97.232.282,63	59,78
	41.869.206,14		28.156.185,14		43.915.260,11		28.637.108,50		42.634.967,00		33.451.022,38		59.117.000,00		40.548.475,20		50.771.202,64		31.845.453,22		238.307.635,89		162.638.244,44	
Σύνολο επενδύσεων / Συνολικά έξοδα (δείκτης επενδύσεων)	5.442.203,78	13,00	2.691.489,89	9,56	10.566.393,76	24,06	4.418.449,96	15,43	11.771.466,88	27,61	2.045.854,30	6,12	7.808.340,64	13,21	2.825.600,15	6,97	5.725.678,15	11,28	1.621.811,52	5,09	41.315.083,21	17,34	13.603.205,82	8,36
	41.869.206,14		28.156.185,14		43.915.260,11		28.637.108,50		42.634.967,00		33.451.022,38		59.117.000,00		40.548.475,20		50.771.202,64		31.845.453,22		238.307.635,89		162.638.244,44	
Σύνολο Οφειλές ΠΟΕ/ Συνολικά έξοδα (δείκτης υποχρεώσεων)	1.754.678,60	4,19	1.436.141,63	5,10	1.840.000,00	4,19	1.504.644,98	5,25	1.000.000,00	2,35	1.754.574,53	5,25	16.435.074,04	27,80	1.718.984,23	4,24	10.703.400,00	21,08	4.957.055,17	15,57	31.733.152,64	13,32	11.371.400,54	6,99
	41.869.206,14		28.156.185,14		43.915.260,11		28.637.108,50		42.634.967,00		33.451.022,38		59.117.000,00		40.548.475,20		50.771.202,64		31.845.453,22		238.307.635,89		162.638.244,44	

Π5. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ												
ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΤΟΣ 2016		ΕΤΟΣ 2015		ΕΤΟΣ 2014		ΕΤΟΣ 2013		ΕΤΟΣ 2012		ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	
Ταμειακός Βεβαιωθέντα Έσοδα/Προϋπολογισθέντα Έσοδα	42.978.533,29	91,45	41.449.672,76	95,40	43.722.917,95	82,74	49.162.345,37	90,44	39.193.297,22	77,78	216.506.766,59	87,29
	46.998.005,42		43.448.960,59		52.842.106,94		54.361.198,92		50.392.588,75		248.042.860,62	
Εισπραχθέντα Έσοδα/Βεβαιωθέντα Έσοδα	35.889.937,73	83,51	34.793.429,66	83,94	37.593.074,85	85,98	44.115.509,49	89,73	34.011.918,13	86,78	186.403.869,86	86,10
	42.978.533,29		41.449.672,76		43.722.917,95		49.162.345,37		39.193.297,22		216.506.766,59	
Εισπραχθέντα Έσοδα/Προϋπολογισθέντα Έσοδα	35.889.937,73	76,36	34.793.429,66	80,08	37.593.074,85	71,14	44.115.509,49	81,15	34.011.918,13	67,49	186.403.869,86	75,15
	46.998.005,42		43.448.960,59		52.842.106,94		54.361.198,92		50.392.588,75		248.042.860,62	
Ενταλθέντα Έξοδα/Προϋπολογισθέντα Έξοδα	28.271.621,41	60,15	28.640.373,12	65,92	33.451.022,38	63,30	40.548.475,20	74,59	31.845.453,22	63,19	162.756.945,33	65,62
	46.998.005,42		43.448.960,59		52.842.106,94		54.361.198,92		50.392.588,75		248.042.860,62	
Πληρωθέντα Έξοδα/ Προϋπολογισθέντα Έξοδα	28.156.185,14	59,91	28.637.108,50	65,91	33.451.022,38	63,30	40.548.475,20	74,59	31.845.453,22	63,19	162.638.244,44	65,57
	46.998.005,42		43.448.960,59		52.842.106,94		54.361.198,92		50.392.588,75		248.042.860,62	
Πληρωθέντα Έξοδα/Ενταλθέντα Έξοδα	28.156.185,14	99,59	28.637.108,50	99,99	33.451.022,38	100,00	40.548.475,20	100,00	31.845.453,22	100,00	162.638.244,44	99,93
	28.271.621,41		28.640.373,12		33.451.022,38		40.548.475,20		31.845.453,22		162.756.945,33	

Π6. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ												
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ	ΕΤΟΣ 2016		ΕΤΟΣ 2015		ΕΤΟΣ 2014		ΕΤΟΣ 2013		ΕΤΟΣ 2012		ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	
Συνολικά Έσοδα ανά Κάτοικο	35.889.937,73	352,72	34.793.429,66	341,94	37.593.074,85	369,45	44.115.509,49	433,55	34.011.918,13	334,26	186.403.869,86	366,39
	101.753,00		101.753,00		101.753,00		101.753,00		101.753,00		508.765,00	
Ίδια Έσοδα ανά Κάτοικο	26.789.052,26	263,28	13.806.616,28	135,69	13.918.382,39	136,79	13.716.213,40	134,80	12.155.856,06	119,46	80.386.120,39	158,00
	101.753,00		101.753,00		101.753,00		101.753,00		101.753,00		508.765,00	
Επιχορηγήσεις ανά Κάτοικο	13.996.587,84	137,55	16.420.991,12	161,38	18.704.465,95	183,82	25.185.413,24	247,52	13.957.422,22	137,17	88.264.880,37	173,49
	101.753,00		101.753,00		101.753,00		101.753,00		101.753,00		508.765,00	
Συνολικά Έξοδα ανά Κάτοικο	28.156.185,14	276,71	28.637.108,50	281,44	33.451.022,38	328,75	40.548.475,20	398,50	31.845.453,22	312,97	162.638.244,44	319,67
	101.753,00		101.753,00		101.753,00		101.753,00		101.753,00		508.765,00	
Έξοδα Χρήσης ανά Κάτοικο	18.541.153,50	182,22	18.075.777,78	177,64	20.294.368,24	199,45	20.377.467,12	200,26	19.943.515,99	196,00	97.232.282,63	191,11
	101.753,00		101.753,00		101.753,00		101.753,00		101.753,00		508.765,00	
Επενδύσεις ανά Κάτοικο	2.691.489,89	26,45	4.418.449,96	43,42	2.045.854,30	20,11	2.825.600,15	27,77	1.621.811,52	15,94	13.603.205,82	26,74
	101.753,00		101.753,00		101.753,00		101.753,00		101.753,00		508.765,00	

Π7. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ																								
ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ-ΕΞΟΔΩΝ	ΕΤΟΣ 2016				ΕΤΟΣ 2015				ΕΤΟΣ 2014				ΕΤΟΣ 2013				ΕΤΟΣ 2012				ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ			
	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	
Σύνολο Επιχορηγήσεων /Συνολικά Έξοδα	13.577.148,53	32,43	13.996.587,84	49,71	18.332.499,96	41,75	16.420.991,12	57,34	19.105.722,75	44,81	18.704.465,95	55,92	32.201.868,85	54,47	25.185.413,24	62,11	18.658.251,84	36,75	13.957.422,22	43,83	101.875.491,93	42,75	88.264.880,37	54,27
	41.869.206,14		28.156.185,14		43.915.260,11		28.637.108,50		42.634.967,00		33.451.022,38		59.117.000,00		40.548.475,20		50.771.202,64		31.845.453,22		238.307.635,89		162.638.244,44	
(Δείκτης Κάλυψης Λειτουργικού Κόστους)	21.757.924,24	104,16	18.541.153,50	90,01	20.184.528,83	103,19	18.075.777,78	89,62	19.618.095,44	103,33	20.294.368,24	103,17	23.167.918,32	106,25	20.377.467,12	97,25	20.548.493,16	86,37	19.943.515,99	110,56	105.276.959,99	100,23	97.232.282,63	97,79
	20.888.168,32		20.598.885,12		19.560.424,57		20.168.445,01		18.985.455,09		19.670.193,95		21.805.453,48		20.952.758,16		23.791.661,14		18.038.096,86		105.031.162,60		99.428.379,10	
(Δείκτης Κάλυψης Κόστους Μισθοδοσίας Προσωπικού)	11.692.520,03	55,98	11.087.316,02	53,82	10.693.432,11	54,67	10.395.873,25	51,55	9.785.295,45	51,54	11.007.091,67	55,96	10.745.786,67	49,28	11.460.160,31	54,70	14.304.777,13	60,13	12.418.959,39	68,85	57.221.811,39	54,48	56.369.400,64	56,69
	20.888.168,32		20.598.885,12		19.560.424,57		20.168.445,01		18.985.455,09		19.670.193,95		21.805.453,48		20.952.758,16		23.791.661,14		18.038.096,86		105.031.162,60		99.428.379,10	
Αυτοχρηματοδότησης (Επενδύσεων)	2.442.176,57	37,01	2.672.002,35	70,59	8.684.631,39	74,63	5.217.881,62	98,96	9.579.993,26	249,71	2.659.461,32	56,45	7.433.627,50	79,96	3.739.388,50	79,54	7.447.376,93	102,59	6.858.223,61	215,74	35.587.805,65	92,13	21.146.957,40	97,68
	6.598.137,91		3.784.985,34		11.636.283,49		5.272.809,36		3.836.392,50		4.710.779,92		9.296.690,64		4.701.291,63		7.259.078,15		3.178.867,31		38.626.582,69		21.648.733,56	
Σύνολο ΚΑΠ /Συνολικές Λειτουργικές	11.118.371,96	51,10	11.273.071,29	60,80	9.627.024,57	47,70	11.107.594,92	61,45	9.520.861,76	48,53	10.155.369,61	50,04	9.846.953,48	42,50	10.796.398,39	52,98	11.384.161,14	42,88	8.583.876,94	43,04	51.497.372,91	46,28	51.916.311,15	53,39
	21.757.924,24		18.541.153,50		20.184.528,83		18.075.777,78		19.618.095,44		20.294.368,24		23.167.918,32		20.377.467,12		26.548.493,16		19.943.515,99		111.276.959,99		97.232.282,63	

Π8. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Κωδ. αριθμοί	Έσοδα και Εισπράξεις	2016			2015			2014			2013			2012		
		Προϋπολογισμός	Απολογισμός	2016	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	2015	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	2014	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	2013	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	2012
0	Τακτικά Έσοδα	20.888.168,32	20.598.885,12	98,62	19.560.424,57	20.168.445,01	103,11	18.985.455,09	19.670.193,95	103,61	21.805.453,48	20.952.758,16	96,09	23.791.661,14	18.038.096,86	75,82
1 (πλην 13)	Έκτακτα έσοδα (πλην επιχορηγήσεις για επ	116.600,00	573.053,69	491,47	668.844,00	438.949,63	65,63	704.305,73	6.475.300,56	919,39	15.840.287,87	11.432.588,16	72,17	3.582.713,77	1.724.395,95	48,13
2	Έσοδα παρελθόντων ετών	406.000,00	598.952,39	147,53	445.000,00	176.522,50	39,67	87.000,00	225.306,63	258,97	408.000,92	310.891,44	76,20	1.305.500,00	87.738,51	6,72
31	Εισπράξεις από Δάνεια	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.500.000,00	2.500.000,00	100,00
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	6.557.634,36	200.426,58	3,06	5.118.503,40	108.262,21	2,12	4.995.130,77	53.239,76	1,07	5.195.000,00	74.863,90	1,44	5.313.000,00	463.749,38	8,73
4	Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου, Ασφ. Φορέων κ	5.700.000,00	5.090.296,44	89,30	5.845.000,00	4.541.316,22	77,70	5.427.771,15	4.942.538,34	91,06	6.006.200,00	5.438.554,42	90,55	7.167.000,00	5.326.797,55	74,32
5	Χρηματικό υπόλοιπο προηγ. έτους	5.758.626,89	6.156.321,16	106,91	3.592.856,75	4.142.052,47	115,29	2.855.311,00	3.567.034,29	124,93	2.428.430,23	2.166.464,91	89,21	2.163.950,80	1.512.916,27	69,91
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	2.442.176,57	2.672.002,35	109,41	8.684.631,39	5.217.881,62	60,08	9.579.993,26	2.659.461,32	27,76	7.433.627,50	3.739.388,50	50,30	4.947.376,93	4.358.223,61	88,09
Σύνολο Πόρων		41.869.206,14	35.889.937,73	85,72	43.915.260,11	34.793.429,66	79,23	42.634.967,00	37.593.074,85	88,17	59.117.000,00	44.115.509,49	74,62	50.771.202,64	34.011.918,13	66,99

αριθμοί	Έξοδα και Πληρωμές	2016			2015			2014			2013			2012		
		Προϋπολογισμός	Απολογισμός	2016	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	2015	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	2014	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	2013	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	2012
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	11.692.520,03	11.087.316,02	94,82	10.693.432,11	10.395.873,25	97,22	9.785.295,45	11.007.091,67	112,49	10.745.786,67	11.460.160,31	106,65	14.304.777,13	12.418.952,39	86,82
61,62	Αμοιβές και παροχές τρίτων	3.075.526,83	2.492.928,00	81,06	3.204.135,62	2.739.665,46	85,50	2.616.530,73	2.385.898,84	91,19	3.325.414,78	2.107.638,86	63,38	2.932.452,22	1.932.787,55	65,91
63,64	Φόροι - τέλη, λοιπά γενικά έξοδα	354.690,00	164.105,41	46,27	564.937,25	395.030,01	69,92	351.328,00	335.952,73	95,62	538.664,92	83.642,13	15,53	393.670,00	111.167,54	28,24
651	Τοκοχρεωλώσια δανείων	850.187,72	814.682,20	95,82	672.125,42	513.182,97	76,35	667.125,42	2.238.538,49	335,55	405.515,00	830.171,21	204,72	158.450,00	271.124,99	171,11
66	Προμήθειες-Αναλώσεις υλικών	1.731.122,22	655.737,56	37,88	1.368.036,88	413.065,14	30,19	2.127.290,63	673.757,16	31,67	1.945.093,60	301.317,56	15,49	1.818.088,82	573.946,26	31,57
67,68	Μεταβιβάσεις σε τρίτους, λοιπά έξοδα	3.749.131,03	3.047.571,06	81,29	3.284.097,24	3.277.784,52	99,81	3.614.260,90	3.226.742,22	89,28	5.124.608,35	4.549.016,78	88,77	5.566.104,99	3.349.606,46	60,18
	ΣΥΝΟΛΑ 6	21.453.177,83	18.262.340,25	85,13	19.786.764,52	17.734.601,35	89,63	19.161.831,13	19.867.981,11	103,69	22.085.083,32	19.331.946,85	87,53	25.173.543,16	18.657.585,19	74,12
81	Πληρωμές για υποχρεώσεις Π.Ο.Ε.	1.754.678,60	1.436.141,63	81,85	1.840.000,00	1.504.644,98	81,77	1.000.000,00	1.754.574,53	175,46	16.435.074,04	1.718.984,23	10,46	10.703.400,00	4.957.055,17	46,31
83	Επιχορηγούμενες Πληρωμές Υποχρεώσεων	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	100,00	0,00	4.292.830,50	100,00	0,00	9.994.481,51	100,00	0,00	0,00	100,00
82,85	Λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις	12.487.100,08	5.487.400,12	43,94	10.872.639,50	4.638.235,78	42,66	9.891.081,39	5.063.394,81	51,19	10.635.377,00	5.631.942,19	52,95	7.082.000,00	5.323.070,54	75,16
	ΣΥΝΟΛΑ 6+8	35.694.956,51	25.185.882,00	70,56	32.499.404,02	23.877.482,11	73,47	30.052.912,52	30.978.780,95	103,08	49.155.534,36	36.677.354,78	74,61	42.958.943,16	28.937.710,90	67,36
	Επενδύσεις															
71	Αγορές	943.308,63	1.719.209,09	182,25	715.250,97	262.636,42	36,72	870.768,82	129.877,77	14,92	1.363.521,37	130.823,36	9,59	1.353.318,64	10.828,31	0,80
73	Έργα	3.784.802,77	972.280,80	25,69	9.110.382,24	4.155.813,54	45,62	10.102.322,09	1.915.976,53	18,97	5.477.671,39	2.482.232,01	45,32	3.330.491,72	1.459.058,92	43,81
74	Μελέτες	715.092,38	0,00	0,00	740.760,55	0,00	0,00	798.375,97	0,00	0,00	967.147,88	212.544,78	21,98	1.041.867,79	151.924,29	14,58
75	Συμμετοχή σε επιχειρήσεις	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	100,00
652	Τοκοχρεωλώσια δανείων επενδύσεων	304.746,41	278.813,25	91,49	397.764,31	341.176,43	85,77	456.264,31	426.387,13	93,45	1.082.835,00	1.045.520,27	96,55	1.374.950,00	1.285.930,80	93,53
9111	Αποθεματικό	426.299,44	0,00	0,00	451.698,02	0,00	0,00	354.323,29	0,00	0,00	1.070.290,00	0,00	0,00	711.631,33	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΑ 7+9	6.174.249,63	2.970.303,14	48,11	11.415.856,09	4.759.626,39	41,69	12.582.054,48	2.472.241,43	19,65	9.961.465,64	3.871.120,42	38,86	7.812.259,48	2.907.742,32	37,22
	Σύνολο εξόδων και πληρωμών	41.869.206,14	28.156.185,14	67,25	43.915.260,11	28.637.108,50	65,21	42.634.967,00	33.451.022,38	78,46	59.117.000,00	40.548.475,20	68,59	50.771.202,64	31.845.453,22	62,72
			7.733.752,59			6.156.321,16			4.142.052,47			3.567.034,29			2.166.464,91	

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Αλεξόπουλος, Η. (2008), *Οικονομική Ανάλυση Απολογισμών Πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. για τα Έτη 2005-2006-2007 - Μία Συγκριτική Μελέτη 12 Ο.Τ.Α. της Αττικής*, Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα.

Βουτσάς, Η. (2010), *Συγκριτική Οικονομική Ανάλυση Εγκεκριμένου Προϋπολογισμού – Ταμειακού Απολογισμού, Πέντε Πληθυσμιακών Ομάδων Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού*, Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα.

Βραχάτη, Ε.-Μ. (2011), *Συγκριτική Οικονομική Ανάλυση Εγκεκριμένου Προϋπολογισμού Πέντε Ομοπληθυσμιακών Δήμων*, Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα.

Γκίκας, Δ. (2002), *Η Ανάλυση και οι Χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων*, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.

Θεοδοσιάδου, Χ. (2013), *Η μετάβαση από το Απλογραφικό Σύστημα του Δημόσιου Λογιστικού στο Διπλογραφικό Λογιστικό Σύστημα και η Συλλειτουργία τους στον Δημόσιο Τομέα*, ΣΔΟ ΤΕΙ Πειραιά/Τμήμα Λογιστικής, Αθήνα.

Θεοδώρου, Ι. (2006), *Τα Έσοδα των Δήμων & Κοινοτήτων*, έκδοση ιδίου, Θεσσαλονίκη.

Θεοδώρου, Ι. (2007), *Τα Έσοδα των Δήμων και Κοινοτήτων*, έκδοση ιδίου, Θεσσαλονίκη.

Καλλιαντάσης, Γ. Δαλιέτου, Μ. και Κοττάκη, Σ. (2009), *Υποστηρικτικό Εργαστήριο για τα Οικονομικά των ΟΤΑ*, Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα.

Καραγιάνης, Σ. (2004), *Ο Οικονομικός Προγραμματισμός των Ο.Τ.Α. και Ο Νέος Τύπος Προϋπολογισμού – Κ.Υ.Α.7028/2004*, Εκδόσεις Γ. Μ. Καραναστάση, Αθήνα.

Καραντάνου, Ε. (2011), *Θεσμικό Πλαίσιο και Νομοθεσία για τα Οικονομικά των Δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α.*, Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα.

Κοέν, Σ. (2007), *Λογιστική Δημόσιου Τομέα. Αθήνα*, Εκδόσεις Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Μακρυδημήτρης, Α. (2008), *Δημόσια Διοίκηση, Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης*: Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη.

Μπέσιλα – Βήκα Ε, (2007). *Τοπική Αυτοδιοίκηση Τόμος Ι*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη.

Νικολόπουλος, Κ. (2004), *Οικονομική Διοίκηση και Διαχείριση των ΟΤΑ*, Έκδοση ιδίου, Χαλκίδα.

Νικολόπουλος, Κ. (2006), *Περί των Εσόδων Ο.Τ.Α.*, Έκδοση ιδίου, Χαλκίδα.

Νικολόπουλος, Κ. (2009), *Προϋπολογισμός ΟΤΑ Α' βαθμού: Κατάρτιση-Ψήφιση-Ανάλυση-Εκτέλεση*, Έκδοση ιδίου, Χαλκίδα.

Παυλοπούλου, Γ. (2009), *Η Χρηματοοικονομική Διαχείριση των Δήμων μέσω των Προϋπολογισμών*, Πανεπιστήμιο Πατρών/Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Πάτρα.

Σαββαΐδου, Κ. και Καραγιάνης, Σ. (2011), *Οικονομική Διοίκηση και Λογιστικό Σημειώσεις*, Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα.

Σπαθής, Χ. (2017), Διάλεξη: «*Σύνταξη και Διαχείριση Προϋπολογισμού*», Θεσσαλονίκη.

Τσαμίλης, Ε. (2011), *Ανάλυση Προϋπολογισμού Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού, των Αποτελεσμάτων Εκτέλεσης αυτού και του Ισολογισμού με τη Χρήση Χρηματοοικονομικών Δεικτών - Μελέτη Δήμος Θηβαίων*, Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα.

Ξενόγλωσση

Cohen, S., Kaimenaki, E. and Zorgios, Y. (2007), *Assessing IT as a Key Success Factor for Accrual Accounting Implementation in Greek Municipalities*, *Financial Accountability and Management*, Vol. 23, No. 1, pp. 91–111.

Hood, C. (1995), *The New Public Management in the 1980's: Variations on a Theme*, *Accounting Organizations and Society*, Vol. 20, No. 2/3, pp. 93-109.

Διαδικτυακοί Τόποι / Ιστοσελίδες

Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2017). *Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2011* [online] Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <http://www.statistics.gr/2011-census-pop-hous> [Πρόσβαση 10 Αυγούστου 2017]

Δήμος Κορδελιού – Ευόσμου (2017), *Φυσιογνωμία*, [online] Διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://www.kordelioevosmos.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=331&Itemid=493 [Πρόσβαση 10 Αυγούστου 2017]

Νομοθεσία

Ν.25/1975 (ΦΕΚ 74 Α'), *Περί Υπολογισμού και Τρόπου Εισπράξεως Δημοτικών και Κοινοτικών Τελών Καθαριότητας και Φωτισμού*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Ν.2130/1993 (ΦΕΚ 62 Α'), *Τροποποίηση και Συμπλήρωσητων Διατάξεων για τις Προσόδους των ΟΤΑ και άλλες Διατάξεις*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Ν.2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α'), *Περί Δημόσιου Λογιστικού*, Ελέγχου των Δαπανών του Κράτους και άλλες Διατάξεις, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Ν.2880/2001 (ΦΕΚ 9 Α'), *Πρόγραμμα “ΠΟΛΙΤΕΙΑ” για την Μεταρρύθμιση και τον Εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης και. άλλες Διατάξεις*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Ν.3146/2003 (ΦΕΚ 125 Α'), *Οργάνωση και Άσκηση του Εκλογικού Δικαιώματος των Ετεροδημοτών και άλλες Διατάξεις*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Ν.4270/2014 (ΦΕΚ 143 Α'), *Αρχές Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Εποπτείας (Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - Δημόσιο Λογιστικό και άλλες Διατάξεις*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Ν.3463/2006 (ΦΕΚ 114 Α'), *Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α'), *Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Ν. 4111/2013 (ΦΕΚ 18 Α'), *Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, τροποποιήσεις του Ν. 4093/ 2012*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Π.Δ. 315/1999 (ΦΕΚ 302 Α'), *Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού)*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Π.Δ. 113/2010 (ΦΕΚ 194 Α'), *Περί Ανάληψης Υποχρέωσης από τους Διατάκτες*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

ΒΔ 17-5/1959 (ΦΕΚ 114 Α'), *Περί οικονομικής διοίκησης και λογιστικού των Δήμων και Κοινοτήτων*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

ΚΥΑ 7028/2004 (ΦΕΚ 253 Β'), *Καθορισμός του τύπου του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

ΚΥΑ 43093/2010 (ΦΕΚ 1153 Β'), *Καθορισμός του ανώτατου ορίου του συνολικού χρέους δήμου που προβαίνει σε δανεισμό, ως ποσοστού των συνολικών εσόδων του*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.